

ЗАКОН ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ

КОНСОЛИДИРАН ТЕКСТ 1

Глава I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со овој закон се уредува извршувањето на санкциите изречени за кривични дела и прекршоци (во натамошниот текст: казниви дела).

(2) Санкции изречени за кривични дела чие извршување се уредува со овој закон се казните, алтернативните мерки спрема деца, мерките на безбедност и воспитните мерки.

(3) Санкции изречени за прекршоци чие извршување се уредува со овој закон се: глоба, престанок на важење на возачка дозвола, забрана на управување со моторно возило, забрана на вршење професија, дејност или должност, протерување на странец од земјата, забрана за влез и присуство на спортски натпревари, општокорисна работа, забрана на користење на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија и воспитните мерки.

Член 2

(1) Санкциите изречени за казниви дела се извршуваат кога одлуката со која е изречена санкцијата ќе стане правосилна и кога не постојат законски пречки за нејзино извршување.

(2) Со извршувањето на одделни санкции може да се почне и пред правосилноста на одлуката со која санкцијата е изречена, само кога тоа е определено со закон.

Член 3

Лицата спрема кои се извршуваат санкциите се лишуваат или ограничуваат во правата само во границите неопходни за остварување на целта на санкцијата, а врз основа на закон.

Член 4

(1) Правилата кои ги регулира овој закон се применуваат непристрасно.

(2) Забранета е дискриминација врз основа на раса, боја на кожа, потекло, национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа на лицето спрема кое се извршува санкцијата.

(3) Верските чувства, личното уверување и моралните норми на лицата спрема кои се извршуваат санкциите мора да се почитуваат.

Член 5

Со лицата спрема кои се извршуваат санкциите се постапува на начин кој во најголема можна мера одговара на нивната личност.

Член 6

Со лицата спрема кои се извршуваат санкциите се постапува човечно, со почитување на човековата личност и достоинство, зачувување на нивното телесно и душевно здравје, водејќи притоа сметка за остварување на целите на одделни санкции и мерки.

Член 7

(1) Санкциите ги извршуваат органите определени со овој закон.

(2) Судот што ја донел одлуката во прв степен со која е изречена санкцијата е должен да му ја достави на надлежниот суд за извршување на санкциите според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице веднаш, а најдоцна во рок од пет дена откако одлуката ќе стане извршна.

(3) Одлуката станува извршна кога по нејзината правосилност не постојат пречки определени со овој закон.

(4) Судијата за извршување на санкциите е должен да пристапи кон извршување на санкцијата со преземање на законски определените дејствија и мерки веднаш по приемот на одлуката.

(5) Осудените лица имаат право на заштита на своите права на начин и постапка предвидени со овој или друг закон.

Член 8

(1) Работите на извршувањето на санкциите се во надлежност на Управата за извршување на санкциите (во натамошниот текст: Управата).

(2) Со работите на извршувањето на санкциите раководи директорот на Управата.

(3) Организацијата и работите од надлежноста на Управата се определуваат со овој закон.

Член 9

(1) Работите поврзани со извршувањето на санкциите може да се вршат како јавни услуги од страна на приватен партнер согласно со одредбите од Законот за концесии и јавно приватно партнерство и одредбите од овој закон.

(2) За реализација на договорот за воспоставување на јавно приватно партнерство може да се предвиди основање на друштво за посебна намена согласно со одредбите од Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

(3) Приватниот партнер е должен да ги применува сите законски и подзаконски прописи со кои се уредуваат работите на извршување на санкциите од ставот (1) на овој член кои можат да бидат предмет на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство.

(4) Работите на јавниот партнер во име на Владата на Република Македонија ги врши Управата.

Член 10

Надзор врз работата на органите и другите институции за извршување на санкциите и на законитоста во извршувањето на санкциите вршат органите определени со закон.

Член 11

(1) Република Македонија ги обезбедува средствата за извршување на санкциите.

(2) Лицата спрема кои се применуваат санкциите не ги плаќаат трошоците на извршувањето, освен трошоците на извршувањето на паричната казна и трошоците направени за негово пронаоѓање и спроведување во установата.

Член 12

На лицата отпуштени од издржување на казната затвор им се укажува неопходна помош согласно со овој закон.

Член 13

Одредбите од законот со кој се уредува употреба на јазиците во Република Македонија и единиците на локалната самоуправа соодветно се применува и во комуникација со осудените лица.

ДЕЛ ПРВИ

ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ ИЗРЕЧЕНИ ЗА КРИВИЧНИ ДЕЛА

Извршување на казната затвор

Глава II

ОСНОВНИ НАЧЕЛА

Член 14

(1) Процесот на ресоцијализација на осудените лица претставува основна функција на казнено-поправната и воспитна-поправната установа.

(2) Целта на извршувањето на казната затвор е оспособување на осудените лица да се вклучат во општеството со најдобри изгледи за самостоен живот.

Член 15

(1) При извршувањето на казната затвор мора да се заштити психофизичкиот и моралниот интегритет на осуденото лице и да се почитува човековата личност и достоинство.

(2) Се забранува секој облик на мачење, нечовечно или понижувачко однесување и казнување.

(3) Мора да се обезбедува правото на лична сигурност на осуденото лице и самопочитувањето на неговата личност.

Член 16

Системот на извршувањето на казната затвор се организира така што може во одвоени установи или во одвоени одделенија на одделни установи и групи во нив да се спроведе распоредување, класификација и разместување на одделни категории на осудени лица, за полесно спроведување на различни видови на третман, спречување на меѓусебното штетно влијание на осудените лица и одржување на дисциплината.

Член 17

(1) Осудените лица се распоредуваат во различни установи за извршување на казната затвор и нивната положба и системот на постапувањето се определува врз одредбите на овој закон и во согласност со судската одлука.

(2) Осудените лица од различен пол казната затвор ја издржуваат одвоено.

(3) Осудените лица кои за прв пат издржуваат казна затвор се одвојуваат од осудените лица во поврат доколку за тоа постојат просторни услови во установата.

(4) Казната затвор за деца се извршува одвоено од полнолетните лица осудени на казна затвор.

(5) Лицата кои издржуваат мерка притвор се одвојуваат од лицата кои ја издржуваат казната затвор.

(6) Лицата кои издржуваат казна доживотен затвор се одвојуваат од останатите осудени лица.

Член 18

Во установа за извршување на казната затвор осудените лица се класификуваат според неопходноста за примена на мерки на третман и видот на потребниот третман, нивната возраст, личните карактеристики и други околности од значење за оцена на личноста на осуденото лице.

Член 19

(1) При распоредувањето, класификацијата и разместувањето на осудените лица, мора да се има предвид видот и природата на кривичното дело и степенот на кривичната одговорност.

(2) Министерот за правда поблиску го пропишува распоредувањето, класификацијата и разместувањето на осудените лица.

(3) Министерот за правда со општ акт ги определува видовите и начините на третман на осудените лица.

Член 20

На децата треба да им се обезбедат услови кои, колку што е тоа можно, ќе ги заштитат од штетното влијание на другите осудени лица, како и да им се создадат услови за живот и работа и за културни, спортски и други активности соодветни на нивната возраст.

Член 21

(1) Осудените лица според можностите на установата се сместуваат во засебни соби за ноќевање.

(2) Осудените лица ја издржуваат казната затвор по правило групно и се распоредуваат во групи во кои можат да се применуваат мерки на воспитување и превоспитување од ист вид.

Член 22

(1) Осудените и притворените лица се должни да се придржуваат кон одредбите на куќниот ред на установата.

(2) Спроведувањето на дисциплината во установата за извршување на казната затвор се остварува праведно, строго и со почитување на човековата личност.

(3) Забрането е колективно казнување на осудените лица.

(4) Забранета е употреба на средства на присилба како казна.

Член 23

(1) На осудените и притворените лица им се обезбедува здравствена заштита.

(2) Се забранува осудените и притворените лица да бидат подложени на медицински или други експерименти со кои се нарушува физичкиот, психичкиот и моралниот интегритет на осудените лица.

Член 24

(1) На осудените лица треба да им се овозможи работа која ќе биде корисна и соодветна на начинот на нејзиното вршење на слобода. Постигнувањето на економска корист не смее да биде примарна и единствена цел на работата.

(2) Со работата осудените лица се здобиваат и ги развиваат работните навики, ги одржуваат работните способности и се стекнуваат со стручно знаење за работа на слобода.

(3) Од осудените лица не смее да се бара да вршат работи што се опасни и штетни за нивното здравје.

(4) Работното време мора да биде соодветно со работното време на слобода.

Член 25

За поднесоците, службените дејствија и одлуките донесени во врска со примената на одредбите на овој закон осудените лица не плаќаат такса.

НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ

А. УПРАВА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ

Глава III

1. Надлежност на Управата за извршување на санкциите

Член 26

(1) Со непосреден надзор и преку писмени информации кои ги доставуваат казнено-поправните и воспитно-поправните установи во врска со нивното работење, Управата ја следи работата на установите за извршување на санкциите и мерката упатување во воспитно-поправен дом, ја следи и проучува примената на прописите за извршување на санкциите и мерката притвор, непосредно презема мерки или предлага мерки за подобрување на условите во кои се извршуваат санкциите и мерката притвор, дава стручна помош за извршување на санкциите, собира и обработува статистички податоци и врши други работи предвидени со овој закон или други прописи.

(2) Управата е орган во состав на Министерството за правда со својство на правно лице.

(3) Управата обезбедува и организира почетна и континуирана обука и усовршување на вработените во Управата, како и на вработените лица во установите.

(4) Управата остварува соработка со установи, здруженија и организации кои се занимаваат со проблемите на извршувањето на санкциите и мерката притвор.

(5) Управата соработува со други државни органи, научни и други установи и здруженија заради подобрување на условите за извршување на санкциите и помош по отпуштањето на осудените лица.

(6) Управата за состојбата и работењето на казнено-поправните установи и воспитно-поправните установи поднесува годишен извештај до Владата на Република Македонија заради информирање и го објавува на својата веб страна.

2. Раководење со Управата

Член 27

(1) Со Управата раководи директор.

(2) Директорот на Управата го именува и разрешува Владата на Република Македонија на предлог на министерот за правда. Директорот се именува за време од четири години со право на повторен избор.

Член 28

Услови за пријавување и избор

Директорот на Управата се избира по пат на јавен оглас кој треба да биде објавен во најмалку три дневни весници, кои се издаваат на целата територија на Република Македонија од кои во еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. За директор на Управата може да биде именувано лице кое ги исполнува следните општи и дополнителни услови:

1. да е државјанин на Република Македонија;
2. активно да го владее македонскиот јазик;
3. да е работоспособен и да има општа здравствена способност;
4. во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;
5. да има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен;
6. да има најмалку 10 години работно искуство, од кои пет години во областа на извршувањето на санкциите или сродни работи;
7. познавање на еден од трите најчесто користени јазици на Европската Унија (англиски, француски, германски јазик) кое се докажува со сертификат од надлежна институција.

Член 29

(1) Директорот ја претставува Управата, одговорен е за законито и правилно извршување на работите од областа на извршувањето на санкциите и за својата работа одговара пред министерот за правда и Владата на Република Македонија.

(2) Надлежности на директорот на Управата:
- дава предлог до Владата на Република Македонија за именување и разрешување на директори и заменик директори на установите,
- соработува со други државни органи, научни и други установи и здруженија и други правни лица заради

подобрување на условите за извршување на санкциите, мерката притвор и помош по отпуштањето на осудените лица,
- обезбедува континуирано спроведување на меѓународните стандарди и нормативи во преземањето на мерките и активностите во извршувањето на санкциите и мерката притвор,
- донесува правилници, решенија, наредби, упатства, планови, програми и други видови на акти од областа на извршувањето на санкциите,
- го организира и го следи надзорот на извршувањето на казната затвор, мерката притвор, затворот за деца, како и воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом, го организира и го следи надзорот на извршувањето на пробациските работи, извршувањето на алтернативните мерки и условниот отпуст согласно со Законот за пробација,
- одлучува по барањата и предлозите за прекин на издржување на казната затвор, разместувањето на осудените лица од една во друга установа,
- одлучува по жалбите за дисциплинска мерка изречена против осудено лице,
- дава дозволи за посети на научни и други установи и организации,
- дава согласност за работно ангажирање на осудените лица надвор од установите каде што ја издржуваат казната затвор,
- врши распределба на финансиските средства од Буџетот на Република Македонија по единки корисници (казнено-поправни и воспитно-поправни установи) и
- врши други работи определени со закон.

(3) Директорот на Управата поседува службена легитимација во која се наведуваат неговите овластувања.

(4) Формата, содржината и начинот на издавање на службената легитимација од ставот (3) на овој член, ги пропишува министерот за правда.

(5) Директорот на Управата во рок од 30 дена по неговото именување од редот на стручните административни службеници од категоријата Б овластува лице кое ќе го заменува во негово отсуство или спреченост.

3. Раководење со казнено-поправните и воспитно-поправните установи

Член 30

(1) Со работата на установата раководи директор.

(2) Директорот на установата и неговиот заменик ги именува и разрешува Владата на Република Македонија на предлог на директорот на Управата. Директорот на установата и неговиот заменик се именуваат за време од четири години со право на повторен избор.

(3) Директор на казнено-поправна и воспитно-поправна установа и негов заменик се избира по пат на јавен оглас кој треба да биде објавен во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Македонија, од кои во еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. За директор на установата и негов заменик може да биде именувано лице кое ги исполнува следните општи и дополнителни услови:

1. да е државјанин на Република Македонија;
2. активно да го владее македонскиот јазик;
3. да е работоспособен и да има општа здравствена способност;
4. во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;
5. има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен;
6. да има најмалку седум години работно искуство, од кои четири години во областа на извршувањето на санкциите или сродни работи и
7. познавање на еден од трите најчесто користени јазици на Европската Унија (англиски, француски, германски јазик) кое се докажува со сертификат од надлежна институција.

Надлежности на директорот на установата

Член 31

(1) Директорот на установата е лично одговорен за законито, правилно и навремено извршување на функцијата на установата.

(2) Надлежности на директорот на установата при извршувањето на санкции се:

- го организира, насочува и координира извршувањето на работите и задачите и се грижи за нивното законито, ефикасно, навремено и квалитетно извршување,
- ја претставува и застапува установата,
- ги презема сите правни дејствија во име и за сметка на установата,
- е должен да постапува по актите донесени во стручниот надзор,
- поднесува годишни програми и извештаи за работењето на установата до Управата,
- ги предлага актите за внатрешна организација и систематизација на установата до Управата,

- одговорен е за финансиската политика на установата, со донесување на финансиски план и план за јавни набавки,
- одлучува за погодностите и обврските на осудените лица, нивниот третман и работен ангажман со цел ресоцијализација и нивна понатамошна социјална интеграција во општествениот живот,
- се грижи за остварување на правата на осудените и притворените лица и
- врши други работи определени со закон.

(3) Директорот на установата поседува службена легитимација во која се наведуваат неговите овластувања.

(4) Формата, содржината и начинот на издавање на службената легитимација од ставот (3) на овој член ги пропишува министерот за правда.

Надлежности на заменик директорот на установата

Член 32

(1) Надлежности на заменик директорот на установата се:
- во отсуство или спреченост на директорот ги извршува надлежностите на директорот определени со закон,
- се грижи за спроведување и реализација на насоките и дејствијата кои ги презема или дава директорот на установата,
- ги врши надлежностите делегирани од страна на директорот на установата.

(2) Заменик директорот на установата поседува службена легитимација во која се наведуваат неговите овластувања.

(3) Формата, содржината и начинот на издавање на службената легитимација од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за правда.

Б. КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ И ВОСПИТНО-ПОПРАВНИ УСТАНОВИ

1. Мрежа на казнено-поправни и воспитно-поправни установи

Член 33

(1) Казната затвор, мерката притвор и воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом се извршува во казнено-поправни и воспитно-поправни установи.

(2) Казнено-поправните и воспитно-поправните установи имаат својство на правно лице, а нивното финансирање како единки корисници се обезбедува преку буџетскиот корисник - Управата за извршување на санкциите.

Член 34

(1) Казнено-поправните и воспитно-поправните установи се основаат и укинуваат со овој закон.

(2) Казнено-поправните установи можат да бидат казнено-поправни домови и затвори.

(3) Казнено-поправни установи се: Казнено-поправен дом Идризово со Отворено одделение во Велес, Казнено-поправен дом Штип, Казнено-поправен дом Прилеп, Казнено-поправен дом од отворен вид Струга, Затвор Битола, Затвор Гевгелија, Затвор Куманово со Отворено одделение во Крива Паланка, Затвор Охрид, Затвор Скопје, Затвор Струмица и Затвор Тетово.

(4) Воспитно-поправни установи се воспитно-поправен дом Тетово и воспитно-поправен дом за женски лица во Казнено-поправен дом Идризово.

(5) Министерот за правда со општ акт врши распоредување на осудените лица и децата во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, како и на притворените лица во притворските одделенија на казнено-поправните установи.

а) Казнено-поправни установи

Член 35

(1) Казнено-поправните установи (во натамошниот текст: установите) според степенот на обезбедувањето, степенот на ограничувањето на слободата на движење и видовете на третман што се применуваат спрема осудените лица, можат да бидат установи од затворен, полуотворен и отворен вид.

(2) Установите од затворен вид имаат физичко и материјално обезбедување, како што се затворска полиција, оградни ѕидови, технички средства и други мерки за обезбедување со кои се спречува бегството на осудените лица.

(3) Установите од полуотворен вид имаат затворска полиција која ја обезбедува дисциплината и го контролира движењето на осудените лица.

(4) Установите од отворен вид немаат физичко и материјално обезбедување. Организацијата на животот и работата на осудените лица во овие установи се засновува врз самодисциплина и лична одговорност, а контрола врз нивното движење и работа вршат воспитувачи и инструктори.

(5) Во установите од отворен вид може да се организира затворска полиција заради обезбедување на објектот.

(6) Министерот за правда поблиску го определува видот на установите.

Член 36

(1) Во установите од затворен и полуотворен вид се основаат затворени, полуотворени и отворени одделенија.

(2) Во установите се основаат одделенија за прием на осудени лица (приемни одделенија).

Член 37

(1) Во установите може да се основаат посебни одделенија за осудени лица странски државјани и за лица без државјанство.

(2) При извршувањето на казната затвор за лицата од ставот (1) на овој член се применуваат меѓународните документи што се однесуваат за издржувањето на казна затвор на оваа категорија осудени лица.

(3) Во установите може да се основаат одделенија за осудени лица со висок и многу висок безбедносен ризик.

Член 38

Осудените деца задолжително ја издржуваат казната затвор за деца во посебна установа за деца.

Член 39

(1) Во одделни установи се основаат посебни одделенија за извршување на мерката притвор.

(2) Постапката со притворените лица се уредува со закон.

(3) Куќниот ред за извршување на мерката притвор во притворските одделенија на затворите го пропишува министерот за правда.

б) Воспитно-поправни установи

Член 40

(1) Воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом се извршува во воспитно-поправни домови.

(2) Одделни категории лица можат да ја издржуваат воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом во посебни одделенија на воспитно-поправните домови.

(3) Децата според полот се сместуваат во посебни домови, а можат да бидат сместени во еден дом, но одвоено.

2. Организација на казнено-поправните и воспитно-поправните установи

Член 41

(1) Во установите со оглед на сложеноста и обемот на работите во функција на извршувањето на санкциите се организираат сектори и одделенија.

(2) Делокругот на работата на секторите и одделенијата се уредува со актот за внатрешна организација и работа на установата.

В. СУДИЈА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ

Член 42

Во сите основни судови се определува судија за извршување на санкциите.

Член 43

(1) Судијата за извршување на санкциите ги штити правата на осудените лица, врши надзор над законитоста во постапката за извршување на санкциите и обезбедува рамноправност и еднаквост на осудените лица пред законот.

(2) Судијата за извршување на санкциите презема активности и одлучува за:

- упатување на издржување на казната затвор,
- одлагање на издржување на казната затвор,
- прекин на издржување на казната и ставање вон сила на прекилот на издржување на казната затвор,
- пресметување на казната, доколку надлежниот суд не донел соодветна одлука,
- настапување на застареност на извршување на казната или запирање на извршување на казната поради смрт на осуденото лице, го известува надлежниот суд кој ја донел пресудата,
- соработка со надлежните центри за социјална работа за постпеналната помош,
- замена на паричната казна со затвор,
- плаќање на паричната казна односно глобата на рати,
- примена на одредбите од Законот за меѓународна соработка во кривичната материја,
- примена на одредбите од Законот за пробација и

- други работи пропишани со закон.

ДЕЛ ВТОРИ

Глава IV

УСТАНОВИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНАТА ЗАТВОР

1. Надлежност на установите

Член 44

(1) Во установа од затворен вид се извршува казната затвор во траење подолго од три години, како и казната затвор подолго од една година спрема повторници порано осудувани на казна затвор.

(2) Лица осудени на казна доживотен затвор, казната ја издржуваат во согласност со одредбите за извршување на казната затвор и ги уживаат сите права и погодности, освен оние кои се ограничени со куќниот ред на установата.

Член 45

Во установа од полуотворен вид се извршува казната затвор во траење до три години, кога со оглед на кривичното дело, побудите од кои тоа е извршено и личноста на сторителот, може да се оцени дека и со извршување на казната во установа од полуотворен вид ќе се постигне целта на извршувањето на казната затвор, како и казната затвор до една година спрема осудени лица за кривични дела извршени во поврат.

Член 46

Во установа од отворен вид се извршува казната затвор за осудени лица за кривични дела извршени од небрежност и за други кривични дела на осудени лица на казна затвор до три години, доколку основано може да се очекува дека постапувањето во овие установи одговара на карактерот на кривичното дело и личноста и дека

во овој вид установа со чувство на лична одговорност ќе ги извршуваат своите обврски и нема да го злоупотребаат престојувањето.

(2) Во оваа установа се извршува и казна затвор до една година спрема осудени лица за кривични дела извршени во поврат.

Член 47

Одредбите од членовите 44, 45 и 46 од овој закон, соодветно се однесуваат и на распоредувањето и третманот на осудените лица во затворено, полуотворено и отворено одделение на установите.

2. Куќен ред на установата

Член 48

(1) Во установата се донесува општ акт со кој се уредува куќниот ред и поблиску се определува организацијата на работата и се пропишува начинот на живеењето на осудените лица во установата.

(2) Општиот акт од ставот (1) на овој член го донесува директорот на установата во согласност со директорот на Управата.

(3) Во установите може да се врши видео надзор.

(4) Начинот и условите за вршење на видео надзорот со акт ги уредува директорот на Управата.

Глава V

РАБОТНИ ОДНОСИ

1. Статус на вработените во казнено-поправните и воспитно-поправните установи

Член 49

(1) Вработените во казнено-поправните и воспитно-поправните установи имаат статус на:
- административни државни службеници,
- затворска полиција и
- помошно-технички лица.

(2) Административни - државни службеници се лица кои работат на ресоцијализација на осудени лица, извршно-управни, финансиски работи и работи од областа на човечките ресурси во установата и истите правата од работен однос ги остваруваат согласно со овој закон, Законот за административни службеници, Законот за вработени во јавниот сектор, Законот за работните односи и колективните договори.

(3) Вработените во затворската полиција се овластени службени лица кои работат на обезбедување во казнено-поправната, односно воспитно-поправната установа, и истите правата од работен однос ги остваруваат согласно со овој закон, Законот за вработените во јавниот сектор, Законот за работни односи и колективните договори.

(4) Помошно-техничките лица се вработените кои вршат помошни и технички работи во установата и вработените во стопанско-инструкторските одделенија и истите правата од работен однос ги остваруваат согласно овој закон, Законот за вработените во јавниот сектор, колективен договор и Законот за работните односи.

Член 50

(1) За работните места од членот 49 став (1) од овој закон и за директорот и заменикот директор во казнено-поправни и воспитно-поправни установи, чија тежина и природа на работите и посебните услови под кои тие се вршат битно влијаат врз намалувањето на работната способност, се применуваат одредбите од Законот за пензиското и инвалидското осигурување согласно кои стажот на осигурување се смета со зголемено траење и тоа секои 12 месеци ефективно поминати на тие должности во казнено-поправните и воспитно-поправните установи се сметаат како 16 месеци стаж на осигурување.

(2) Како работни места во смисла на ставот (1) на овој член се сметаат работните места кои се вршат непосредно во работата со осудените и притворените лица.

(3) Вработените на работните места кај кои стажот на осигурување се смета со зголемено траење, имаат право на додаток на плата за посебни услови за работа и за работа изложена на ризик во висина од 15% до 30% од износот на основната плата кој го пропишува министерот за правда.

2. Годишни планови за вработувања

Член 51

(1) Казнено-поправната, односно воспитно-поправната установа, има обврска да ги планира вработувањата во установата врз основа на Методологијата за планирање утврдена во Законот за вработените во јавниот сектор, за што директорот подготвува годишен план за вработувања за сите вработени за следната календарска година (во натамошниот текст: годишниот план).

(2) Директорот е должен, најдоцна до 1 март да го достави планот од ставот (1) на овој член на согласност до Управата за извршување на санкции, која врз основа на добиените планови од установите, изготвува единствен годишен план за вработување.

(3) Постапката за донесување на годишен план се спроведува согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

(4) Установите два пати годишно ја известуваат Управата за реализација на плановите и тоа најдоцна до 15 јули за периодот јануари-јуни, односно најдоцна до 15 јануари за периодот јули-декември, испраќа извештај до Управата.

(5) Управата изготвува обединет извештај кој се доставува до Министерството за информатичко општество и администрација и Секретаријатот за спроведување на Рамковниот договор на Владата на Република Македонија, согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

3. Акти за внатрешна организација и систематизација на работните места

Член 52

(1) Со актот за внатрешна организација во казнено-поправните и воспитно-поправните установи се определува видот и бројот на организационите единици за извршување на функциите во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, а со актот за систематизација на работните места се определува нивото на кое припаѓа работното место, посебните услови и описот на работите и работните задачи за секое работно место.

(2) Актите од ставот (1) на овој член, согласно со Законот за вработените во јавниот сектор, ги донесува директорот на Управата по предлог на директорот на установата, а со нив се запознава и синдикалната организација.

ЗАТВОРСКА ПОЛИЦИЈА

1. Општи начела за постапување на вработените во казнено-поправните и воспитно-поправните установи

Член 53

За вработените во казнено-поправните и воспитно-поправните установи важат општите начела за вработените во јавниот сектор согласно со Законот за вработените во јавниот сектор, овој закон и Законот за работни односи.

2. Организација и надлежност на припадниците на затворската полиција

Член 54

(1) Работите на обезбедувањето во казнено-поправните и воспитно-поправните установи ги врши затворска полиција која се организира како посебна организациона единица.

(2) Затворската полиција врши обезбедување на установата и просториите каде се наоѓаат, престојуваат и работат осудените и притворените лица, го одржуваат внатрешниот ред и дисциплина, вршат спровод на овие лица, врши претрес на лица, простории и простор, учествуваат во спроведувањето на планот на казна на осудените лица и вршат други работи одредени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(3) Начинот на организирање на затворска полиција на ниво на казнено-поправна установа се врши согласно со видот на установата, изготвениот план за обезбедување како и бројот на вработени и осудени лица.

(4) Согласно на планот од ставот (3) на овој член дава директорот на Управата.

(5) Контрола врз извршувањето на планот од ставот (3) на овој член го врши директорот на Управата.

Член 55

(1) Затворската полиција е единствено униформирана, вооружена и опремена формација на Управата.

(2) Припадниците на затворската полиција поседуваат службена легитимација во која се наведуваат нивните овластувања.

(3) Затворската полиција при извршување на работните задачи може да користи и службени кучиња за пронаоѓање на опојни дроги, психотропни супстанции и прокуратори и експлозивни средства или направи како и за надворешно обезбедување на установата.

(4) Овластувањата на затворската полиција, начинот на вооружувањето и вршењето на работите на затворската полиција го пропишува министерот за правда.

(5) Управата и установата се должни да обезбедат средства за работа на припадниците на затворската полиција, униформи, вооружување и друго опремување на затворската полиција согласно со овој закон и подзаконски акти.

(6) Установата е должна два пати годишно да ја информира Управата за состојбата и потребата од средствата за работа наведени во ставот (5) на овој член.

(7) Формата, содржината и начинот на издавање на службената легитимација, униформата и ознаките на униформата на затворската полиција ги пропишува министерот за правда.

Член 56

(1) Средствата за присилба припадникот на затворската полиција може да ги употреби спрема осудените и притворените лица, во онаа мера и кога тоа е неопходно да се спречи бегство од установа или при спроведување, физички напад, нанесување повреда на друго лице, самоповредување, совладување отпор по законита наредба од службено лице како и при причинување на материјална штета.

(2) Како средства за присилба што може да се употребат се: издвојување, врзување, употреба на зафат, гумена палка, шмркови со вода, хемиски средства и дресирани кучиња.

(3) Министерот за правда ги пропишува поблиските условите и начинот на употребата на средствата за присилба од ставот (2) на овој член.

Член 57

(1) При извршување на службени дејствија од овој закон припадник на затворската полиција може да употреби огнено оружје само ако на друг начин не може поинаку да постапи за да:

1) го заштити животот на луѓето;

2) одбие непосреден напад со кој се загрозува неговиот живот;

3) одбие напад на објектот кој го обезбедува;

4) спречи бегство на осудено или притворено лице од установа од затворен вид, односно од затворено или притворско одделение.

(2) Припадникот на затворската полиција може да употреби огнено оружје само ако со други средства на присилба не може да се обезбеди извршување на службено дејство.

(3) Припадникот на затворската полиција кој ги извршува работните задачи во присуство на непосредниот старешина, може да го употреби огненото оружје само по негова наредба или по наредба на лицето кое го заменува.

(4) Наредбата за употреба на огнено оружје може да се издаде само кога се исполнети условите од ставовите (1) и (2) на овој член.

(5) Директорот на установата има овластување да нареди употреба на огнено оружје кога ќе оцени дека настапиле една од причините од ставот (1) на овој член.

(6) За секое употребено средство за присилба и огнено оружје спрема осудените и притворени лица, директорот на установата е должен веднаш да ја извести Управата.

Член 58

(1) При непосредно бегство на осудено и притворено лице од казнено-поправната установа или при бегство при спровод доколку се скрие, припадникот на затворската полиција, само во таков случај, може да влезе и да врши претрес во дом на граѓанин или други простории поради пронаоѓање и фаќање на осуденото и притвореното лице.

(2) Во случај да се влезе во стан или друга просторија во врска со ставот (1) на овој член, припадникот на затворската полиција во рок од три дена составува записник од настанот во кој се наведува причината за влегување во стан или друга просторија.

Член 59

(1) Ако осуденото лице избега, установата е должна веднаш да го извести Министерството за внатрешни работи.

(2) Установата ќе го извести Министерството за внатрешни работи, а за поголеми нарушувања на редот во установата и ќе побара помош за воспоставување на редот.

(3) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член установата ќе ги извести Управата и судијата за извршување на санкциите.

(4) Начинот на постапување на Министерството за внатрешни работи во врска со ставот (2) на овој член, со општ акт го пропишува министерот за правда во согласност со министерот за внатрешни работи.

3. Класификација на работни места на припадниците на затворската полиција

Член 60

Работните места на затворската полиција се класифицираат согласно: - одговорноста, целите, видот и сложеноста на работите и работните задачи на работното место и - потребните стручни квалификации, работното искуство во структурата, општите и посебните работни компетенции и други критериуми од значење за работното место.

Член 61

Општите работни компетенции на припадниците на затворската полиција се утврдуваат во Рамка на општи компетенции за припадниците на затворската полиција која ја пропишува министерот за правда.

4. Категории, нивоа и звања на работни места на припадниците на затворската полиција

Член 62

(1) Согласно со критериумите од членот 60 од овој закон, работните места на затворската полиција се класифицираат во три категории и тоа: - категорија Б - раководни припадници на затворската полиција, - категорија В - стручни припадници на затворската полиција и - категорија Г - помошно-стручни припадници на затворската полиција.

(2) Во рамките на секоја категорија од ставот (1) на овој член се утврдуваат повеќе нивоа на работни места на припадниците на затворската полиција.

Нивоа на работни места на затворска полиција од категоријата Б - раководни

Член 63

(1) Во рамките на категоријата Б се утврдуваат следниве нивоа на работни места на затворската полиција:

- Б1 - раководен припадник на затворска полиција од прво ниво,
- Б2 - раководен припадник на затворска полиција од второ ниво,
- Б3 - раководен припадник на затворска полиција од трето ниво и
- Б4 - раководен припадник на затворска полиција од четврто ниво.

(2) Раководниот припадник на затворската полиција од категорија Б, треба да ги исполни следниве посебни услови за работното место:

а) стручни квалификации за сите нивоа - ниво на квалификации VI А според Македонската рамка на квалификации и најмалку 240 кредити стекнати според ЕКТС или завршен VII/1 степен.

б) Работно искуство, и тоа за:

- нивото Б1 најмалку шест години работно искуство во структурата,
- нивото Б2 најмалку пет години работно искуство во структурата,
- нивото Б3 најмалку четири години работно искуство во структурата и
- нивото Б4 најмалку три години работно искуство во структурата.

Нивоа на работни места на затворска полиција од категоријата В - стручни

Член 64

(1) Во рамките на категоријата В се утврдуваат следниве нивоа на работни места затворската полиција:

- В1 - стручен припадник на затворската полиција од прво ниво,
- В2 - стручен припадник на затворската полиција од второ ниво,
- В3 - стручен припадник на затворската полиција од трето ниво.

(2) Стручниот припадник на затворската полиција од категоријата В треба да ги исполни следниве посебни услови за работното место:

а) стручни квалификации за сите нивоа - ниво на квалификации VI Б или ниво на квалификации IV според Македонската рамка на квалификации и стекнати најмалку 180 кредити според ЕКТС или завршен VII/ 1 степен.

б) работно искуство и тоа за:

- нивото В1 најмалку пет години работно искуство во структурата,
- нивото В2 најмалку четири години работно искуство во структурата и
- нивото В3 со или без работно искуство во структурата.

Нивоа на работни места на затворска полиција од категоријата Г - помошно-стручни

Член 65

(1) Во рамките на категоријата Г се утврдуваат следниве нивоа на работни места затворската полиција:

- Г1 - помошно-стручен припадник на затворската полиција од прво ниво,
- Г2 - помошно-стручен припадник на затворската полиција од второ ниво,
- Г3 - помошно-стручен припадник на затворската полиција од трето ниво,
- Г4 - помошно-стручен припадник на затворската полиција од четврто ниво.

(2) Помошно-стручниот припадник на затворската полиција од категоријата Г треба да ги исполни следниве посебни услови за работното место:

а) стручни квалификации за сите нивоа - ниво на квалификации V А или ниво на квалификации IV според Македонската рамка на квалификации и 180 или 240 кредити стекнати според ЕЦВЕТ или МКОО или најмалку вишо или средно образование;

б) работно искуство, и тоа за:

- нивото Г1 најмалку осум години работно искуство во структурата,
- нивото Г2 најмалку пет години работно искуство во структурата,
- нивото Г3 најмалку четири години работно искуство во структурата и
- нивото Г4 со или без работно искуство во структурата.

Звања

Член 66

(1) За припадниците на затворската полиција, нивоата во рамките на категориите дополнително се опишуваат со звања,

			и		тоа:
-		Б1	-	-	заповедник,
-	Б2		-	заменик	заповедник,
-	Б3		-	главен	командир,
-		Б4	-	-	командир,
-	В1		-	помошник	командир,

- B2 - соработник во затворска полиција,
  - B3 - помлад соработник во затворска полиција,
  - Г1 - виш затворски полицаец,
  - Г2 - постар затворски полицаец,
  - Г3 - затворски полицаец и
- Г4 - помлад затворски полицаец.

5. Пополнување на работни места на припадниците на затворската полиција

Член 67

- (1) Пополнувањето на работно место на припадниците на затворската полиција се врши преку спроведување на постапка за:
- вработување,
  - унапредување и
  - мобилност преку распоредување или преземање.

(2) Постапката за вработување започнува со објавување на јавен оглас, по што во транспарентна, фер и конкурентна постапка на селекција се избира најдобриот кандидат за работното место и истиот заснова работен однос со работодавачот.

(3) Постапките за унапредување започнуваат со објавување на интерен оглас, по што во транспарентна, фер и конкурентна постапка на селекција се избира најдобриот кандидат од редот на вработените во установата и истиот преминува на работно место на повисоко ниво.

(4) Во постапката на пополнувањето на работно место на припадниците на затворската полиција се почитува начелото за соодветна и правична застапеност.

(5) Постапките за мобилност се спроведуваат во транспарентна и фер постапка на распоредување, односно преземање на вработен на работно место во исто ниво во истата или друга институција согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

(6) Постапките за пополнување на работно место од ставот (1) на овој член се спроведуваат по претходно известување за обезбедени финансиски средства од Министерството за финансии.

Општи и посебни услови за пополнување на работни места

Член 68

- (1) За пополнување на работно место припадник на затворската полиција, кандидатот треба да ги исполни следниве општи услови:
- да е државјанин на Република Македонија,
  - активно да го користи македонскиот јазик,
  - да е полнолетен,
  - да има општа здравствена способност за работното место и
  - со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност.

(2) Покрај општите услови за пополнување на работно место припадник на затворска полиција од ставот (1) на овој член, кандидатот треба да ги исполни следниве посебни услови:

- да има соодветни стручни квалификации потребни за работното место,
- да има соодветно работно искуство потребно за работното место,
- да поседува соодветни општи и посебни работни компетенции потребни за работното место утврдени во актите за систематизација на работни места во установите,
- да е психофизички способен за вршење на работите на затворската полиција.

(3) Како дополнителен услов за пополнување на работно место припадник на затворската полиција може да се утврди и:

- статус на дете без родители и без родителска грижа, кое до својата осумнаесет годишна возраст имало ваков статус, согласно со закон,
- статус на корисник на државна стипендија, согласно со закон.

Постапка за вработување

Член 69

(1) За започнување на постапка за вработување на припадник на затворската полиција, директорот на установата до Управата доставува известување во кое го назначува бројот, нивоата и описите на работните места кои се предлагаат за пополнување.

(2) Кон известувањето од ставот (1) на овој член, директорот на установата задолжително го приложува изводот од годишниот план за вработување на установата во кој е предвидено пополнување на работното место, односно работните места.

(3) Управата, известувањето од ставот (1) на овој член, заедно со изводот од годишниот план за вработување на установата, ги доставува на согласност до Министерството за финансии, во прилог на барањето за согласност за обезбедени финансиски средства за вработување.

Јавен оглас

Член 70

(1) Јавниот оглас за вработување се објавува во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Македонија, од кои во еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(2) Во јавниот оглас се назначува работните места, бројот на извршители, нивото и посебните услови за пополнување на работните места.

(3) Рокот за пријавување на јавниот оглас од ставот (1) на овој член не може да биде пократок од 15 дена и не подолг од 20 дена од денот на неговото објавување во дневните весници.

(4) Јавниот оглас го објавува установата по претходно добиено писмено известување за обезбедените средства за вработување од Министерството за финансии.

(5) Пријавата со потребните документи кандидатите ги доставуваат до установата која го објавила јавниот оглас.

Комисија за селекција за вработување

Член 71

(1) Директорот на установата формира Комисија за селекција за вработување на припадник на затворската полиција составена од претседател и двајца членови од припадниците на затворската полиција.

(2) Претседателот и едниот член на комисијата за избор на припадник на затворската полиција се од редот на раководните припадници на затворската полиција, а другиот член е од редот на припадниците на затворската полиција со исто звање како и кандидатот за вработување, доколку установата располага со соодветен кадар.

Постапка за селекција за вработување

Член 72

(1) Постапката за селекција за вработување се состои од административна селекција и интервју, како и проверка на психофизичките способности.

(2) Министерот за правда донесува подзаконски акт за здравствените и психофизичките способности на лицето кое заснова работен однос во затворската полиција, начинот на нивното утврдување и начинот на работа на комисијата.

Член 73

Формата и содржината на јавниот оглас, формата и содржината на образецот за пријавување на јавниот оглас, начинот на докажување на исполнување на општите и посебните услови за пополнување на работните места, начинот на спроведување на административната селекција, спроведувањето на интервјуто, како и начинот на нивното бодирање и максималниот број на бодови од постапката на селекција во зависност од нивоата на работни места, како и други прашања во врска со постапката на селекција ги пропишува министерот за правда.

Член 74

(1) По конечността на одлуката за избор, директорот на установата донесува решение за вработување на кандидат за припадник на затворска полиција на пробна работа.

(2) Пробната работа трае четири месеци.

Член 75

(1) Кандидатот за припадник на затворската полиција на пробна работа се упатува на основна обука за припадник на затворска полиција.

(2) Со основната обука кандидатот за припадник на затворската полиција се оспособува за самостојно извршување на работните задачи од работното место.

(3) Пробната работа ја следи и оспособувањето го врши ментор.

Член 76

(1) По завршувањето на пробната работа, кандидатот за припадник на затворската полиција полага писмен тест.

(2) Директорот на установата, донесува решение за вработување на припадник на затворска полиција кој со успех ја завршил основната обука, има позитивно мислење од менторот и го положил писмениот тест.

(3) На кандидатот за припадник на затворска полиција кој нема успешно да ја заврши пробната работа со решение му престанува работниот однос.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член, кандидатот за припадник на затворската полиција може да поднесе жалба во рок од осум дена од приемот на решението, до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(5) Начинот на спроведување на пробната работа, спроведувањето на основната обука, менторирањето, полагањето на писмениот тест и неговото бодирање ги пропишува министерот за правда.

Член 77

(1) Затворскиот службеник е должен при вработувањето да потпише изјава со следниот текст: „Се обврзувам дека во својата работа ќе ги почитувам Уставот на Република Македонија, законите на Република Македонија и стандардите на етика на припадник на затворска полиција, совесно и уредно ќе ги вршам работите и ќе ги почитувам основните слободи и права на човекот и граѓанинот гарантирани со Уставот на Република Македонија, законите и ратификуваните меѓународните договори ратификувани согласно со Уставот на Република Македонија“.

(2) Потпишаната изјава се чува во работното досие на припадникот на затворска полиција.

(3) Ако припадникот на затворска полиција одбие да ја даде или потпише изјавата од ставот (1) на овој член, решението за вработување е ништовно.

(4) На избраниот кандидат му се врачува решението, му се обезбедува пристап до актите за внатрешна организација и систематизација на установата, Кодексот за однесување на службените лица во извршувањето на работните задачи во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, законите и подзаконските акти од областа на надлежност на установата и други релевантни акти, за што припадникот на затворската полиција потпишува потврда за прием која се чува во неговото досие.

Унапредување на припадниците на затворската полиција

Член 78

(1) Постапката на унапредување има за цел да им овозможи на припадниците на затворската полиција кариерно напредување, односно преминување од пониски, на повисоки работни места.

(2) Постапката за унапредување на припадникот на затворската полиција започнува по добиено известување за обезбедени финансиски средства од Министерството за финансии.

(3) На интерниот оглас може да се јави припадник на затворската полиција, вработен во истата установа, кој ги исполнува општите и посебните услови за пополнување на работното место пропишани за соодветното ниво во

овој закон и во актот за систематизација, како и:
- да е оценет со оценка „особено се истакнува“ или „се истакнува“ при последното оценување,
- да е на работно место на непосредно пониско ниво или да е на работно место во рамки на истата категорија во која е работното место за кое е објавен интерниот оглас.
- да поминал најмалку две години на тековното работно место и
- да не му е изречена дисциплинска мерка во последната година пред објавувањето на интерниот оглас.

(4) Директорот на установата е должен да поведе постапка за унапредување по слободно систематизирано работно место во рок од 30 дена од испразнувањето на работното место.

Член 79

(1) Директорот на установата, формира Комисија за селекција за унапредување.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член е составена од тројца припадници на затворската полиција и тоа Претседател, двајца членови и нивни заменици, од кои еден член и заменик се претставници на синдикалната организација доколку е член на истата.

(3) Рокот за пријавување на интерниот оглас не може да биде пократок од пет дена од денот на неговото објавување.

(4) Постапката за селекција се состои од административна селекција и интервју.

(5) Административната селекција од ставот (4) на овој член се спроведува во рок од пет дена по завршувањето на интерниот оглас.

(6) Интервјуто се состои од прашања од делокругот и описот на работното место согласно со актот за систематизација на работните места за кое е распишан интерниот оглас.

(7) Интервјуто од ставот (6) на овој член Комисијата од ставот (1) на овој член го спроведува во рок од пет дена по завршувањето на административната селекција.

(8) Врз основа на бодовите од административната селекција и од интервјуто, Комисијата од ставот (1) на овој член во рок од три дена од денот по спроведувањето на интервјуто, составува ранг-листа и на директорот на установата му го предлага прворангираниот кандидат.

(9) Во рок од три дена од добивањето на предлогот за избор, директорот на установата е должен да донесе одлука за избор.

(10) Одлуката за избор од ставот (9) на овој член се доставува до кандидатите за унапредување.

(11) Ако во рокот од ставот (9) на овој член директорот на установата донесе одлука за која нема да се изврши избор, во истата е должен да ги наведе причините за нејзиното донесување.

(12) Против одлуката од ставовите (9) и (11) на овој член незадоволниот кандидат има право во рок од осум дена од приемот на одлуката, да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(13) Директорот на установата во рок од пет дена по конечност на одлуката, донесува решение за унапредување на припадникот на затворската полиција.

(14) Формата и содржината на интерниот оглас, формата и содржината на образецот на пријавата и начинот на поднесување на документите и доказите за исполнување на условите содржани во огласот, начинот на спроведување на административната селекција и интервјуто, како и начинот на нивно бодување и максималниот број на бодови од постапката на селекција, во зависност од категоријата на работно место за кое е објавен интерниот оглас ги пропишува министерот за правда.

5. Мобилност во државната служба

Член 80

(1) Припадникот на затворската полиција со негова согласност може да се вработи без јавен оглас од една во друга установа, ако за тоа се согласат директорите на установите, по претходна согласност од Управата.

(2) Слободно работно место во затворската полиција може да се пополни со преземање и распоредување од орган на државната управа, државен орган и други институции без јавен оглас, доколку ги исполнува општите и посебните услови за работното место утврдени во актот за систематизација на работни места во институцијата во која се распоредува или се презема, а по претходно добиено писмено известување за обезбедените средства за вработување од Министерството за финансии.

Член 81

(1) Припадник на затворска полиција работи на работно место во установата каде го има засновано работниот однос.

(2) Припадникот на затворската полиција во рамките на установата може да биде распореден на друго работно место, на негово барање заради промена на местото на живеење.

(3) По одлука на директорот на установата, припадникот на затворската полиција во текот на работниот однос може да биде распореден на друго работно место, различно од она на кое претходно работел, но на истото ниво кое го имал т.е. со исто звање и во истата категорија.

(4) По исклучок, при распоредувањето на друго работно место од ставот (3) на овој член припадникот на затворската полиција може да биде распореден најмногу едно ниво пониско во истата категорија, поради неисполнување на очекуваните резултати предвидени за работното место на кое претходно работел, од која причина при полугодишното интервју му била изречена писмена опомена, а годишната оценка му била „не задоволува“ или „делумно задоволува“.

6. Општи права, одговорности и должности на припадниците на затворската полиција

Општи права на припадниците на затворската полиција

Член 82

За припадниците на затворската полиција важат општите права предвидени со Законот за вработени во јавен сектор, Законот за работните односи и Колективен договор, доколку со овој закон поинаку не е уредено и тоа:

- право на плата и надоместоци од плата,
- право на одмор и отсуство,
- право на работа во соодветни работни услови,
- право на стручно усовршување,
- право на заштита од областа на безбедност при работа,
- право на заштита на припадниците на затворската полиција кои пријавиле сомневање или сознание за кривично дело или за незаконско или недозволиво постапување,
- право на мирување на работен однос,
- право на синдикално организирање и право на штрајк,
- право на кандидирање на избори,
- право на систематски прегледи,
- право на животна осигурување во случај на смрт, телесна повреда или професионално заболување и
- право на правна помош пред надлежен суд како и друг надлежен орган во согласност со закон во случај кога против припадникот на затворската полиција се поведе или води кривична, прекршочна или парнична постапка, во врска со вршење на работните задачи.

Право на синдикално организирање и право на штрајк

Член 83

Припадниците на затворската полиција заради остварување на своите економски и социјални права имаат право да се вклучат во основање и да членуваат во синдикална организација под услови во постапка утврдени со закон и со актите на синдикатот.

Член 84

(1) Припадниците на затворската полиција имаат право на штрајк, организиран во согласност со Уставот на Република Македонија, закон и меѓународните договори ратификувани согласно со Уставот на Република Македонија.

(2) Правото на штрајк можат да го остварат без битно да се наруши редовното извршување на работата.

(3) Организаторот на штрајкот е должен писмено да го најави штрајкот до директорот на установата, директорот на Управата за извршување на санкциите и министерот за правда, најдоцна седум дена пред почетокот на штрајкот и да ја достави одлуката за стапување во штрајк и програмата за начинот и обемот на вршење на работните задачи на припадниците на затворската полиција кои е неопходно да се извршуваат за време на штрајкот, а која е подготвена и донесена од страна на синдикалната организација на предлог на директорот на установата.

(4) За време на организиран штрајк на припадниците на затворската полиција, не смее да се загрози безбедноста на установата, ниту да се попречи нормалното работење на установата.

(5) Се забранува штрајк во случај на воена, вонредна или кризна состојба.

(6) Во случај на сложена безбедносна состојба, нарушување на редот и дисциплината во установата во поголем обем, природни непогоди и епидемии или загрозување на животот и здравјето на лицата во установата во поголем обем, не можат истовремено да учествуваат повеќе од 10% од припадниците на затворската полиција и штрајкот не може да трае подолго од три дена.

(7) Доколку штрајкот започнал пред настапување на кој било од условите од ставовите (5) и (6) на овој член, припадниците на затворската полиција се должни штрајкот веднаш да го прекинат.

(8) Во случај на штрајк ќе се применуваат и одредбите од Правилникот за работа во услови на штрајк на затворската полиција во казнено-поправните и воспитно поправните установи, кој го донесува министерот за правда по претходно добиено мислење од синдикатот.

Должности и одговорности на затворската полиција

Член 85

За припадниците во затворската полиција важат општите должности и одговорности утврдени со Законот за вработените во јавниот сектор, Законот за работните односи и колективниот договор, доколку со овој закон поинаку не е уредено, и тоа:

- должност за извршување на работите и работните задачи,
  - должност за укажување на незаконски работни задачи,
  - должност за известување за отсуство од работа,
  - должност за постапување по барање за упатување,
  - забрана за политичко дејствување на работно место,
  - забрана за примање подароци и
- одговорност за вршење на работите и работните задачи.

Должност за постапување по барање за упатување

Член 86

(1) Во случај на вонредни околности (природни непогоди, епидемии, поплави, од безбедносни причини и слично), припадниците на затворската полиција можат да бидат упатени на извршување работи и работни задачи во друга казнено-поправна и воспитно-поправна установа.

(2) Припадник на затворската полиција може да биде упатен во друга казнено-поправна и воспитно-поправна установа и заради:

- спречување на бунт,
  - одржување на редот, мирот и безбедноста,
  - спречување на лични и приватни интереси во вршење на работата и работните задачи,
  - штрајк на осудени лица,
  - спровод на осудени и притворени лица до надлежни институции и
- вонреден претрес на лица и простории.

(3) Упатувањето од ставовите (1) и (2) на овој член го врши директорот на установата каде што е вработен припадникот на затворската полиција со согласност на директорот на Управата. Упатувањето се врши со посебен акт и трае додека постојат потреби за истото, но не повеќе од шест месеци.

(4) Припадник на затворска полиција од ставот (2) на овој член, не може повторно да биде упатен во друга казнено-поправна и воспитно-поправна установа подолго од шест месеци во една календарска година или повеќе од два пати во период од 24 месеци.

(5) Во случаите на упатување на извршување на работите и на работните задачи од ставовите (1) и (2) на овој член, припадниците на затворската полиција правото на плата и надоместоци утврдени со овој закон и колективен договор како и дополнително направените трошоци во врска со истото, ги добиваат од установата во којашто се вработени, односно од установата од којашто се упатуваат.

(6) По барање за упатување, претседателот на синдикалната организација нема да биде распореден на повеќе месечно упатување во друга установа.

Член 87

(1) Припадникот на затворската полиција е должен да ги извршува наредбите на директорот на установата и на своите претпоставени и да го почитува Кодексот за однесување на службените лица во извршувањето на работните задачи во казнено-поправните и воспитно-поправните установи.

(2) Припадникот на затворската полиција е должен да:
- ја врши својата работа професионално, совесно, одговорно, навремено и ефикасно согласно со Уставот на Република Македонија, законите и други прописи од областа на извршување на санкциите,
- ја врши својата работа непристрасно и без влијанија од политички партии,
- да носи службена униформа и службена легитимација во текот на работното време,
- да носи и поседува службено оружје и
- ја чува класифицираната информација и угледот на установата.

(3) Начинот на носење и употреба на огненото оружје ги пропишува министерот за правда.

Член 88

(1) На припадник на затворската полиција времено ќе му се одземе службеното огнено оружје и муницијата, кога установата ќе добие известување од надлежна институција, за започната постапка против него за сторено кривично дело или прекршок со елементи на насилство, до правосилноста на одлуката во кривичната, односно прекршочната постапка.

(2) На припадник на затворската полиција времено ќе му се одземе службеното огнено оружје и муницијата, кога установата ќе добие известување од надлежниот центар за социјални работи дека сторил семејно насилство, до правосилноста на одлуката на надлежен суд за привремена мерка за забрана.

(3) Одземањето на службеното огнено оружје и муницијата од ставовите (1) и (2) на овој член, трае до завршувањето на постапката која последна ќе заврши со правосилна одлука.

Член 89

(1) Припадник на затворската полиција на кој времено ќе му се одземе службеното огнено оружје и муницијата, директорот на установата во која е истиот вработен, ќе го распореди на соодветно работно место без овластување за носење и употреба на службено огнено оружје.

(2) Распоредувањето од ставот (1) на овој член е до правосилноста на одлуката во кривичната постапка, прекршочната и дисциплинската постапка, односно правосилната одлука од членот 88 став (2) од овој закон.

Член 90

(1) Припадник на затворската полиција за кој е поведена постапка за сторено кривично дело или прекршок со елементи на насилство, односно е добиено известување од надлежен центар за социјални работи за сторено семејно насилство, директорот на установата го упатува на задолжителен психијатриски и психолошки преглед, односно советување со психолог (психолошко советување).

(2) Наодот од психијатрискиот и психолошкиот преглед, односно советувањето со психолог (психолошко советување) со задолжителен наод и мислење за способноста на припадникот на затворската полиција за да може да биде распореден на работно место со овластување за носење и употреба на службеното огнено оружје се доставува до установата во која е вработен припадникот на затворската полиција.

Член 91

По добиено сознание за постоење основи на сомневање дека припадник на затворската полиција сторил кривично дело при преземање на службено дејствие или дејствие вон службата со употреба на сила ако за последица настапила смрт, тешка телесна повреда, телесна повреда или противправно лишување од слобода доколку со закон е предвидено кривично гонење по службена должност, казнено-поправните и воспитно-поправните установи или Управата без одлагање го известуваат Одделението за истражување и гонење на кривични дела сторени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција во Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција.

Член 92

(1) Кога кај припадник на затворската полиција е утврдено дека поради нарушена психофизичка или општа здравствена способност е неспособен за вршење на работите и задачите од работното место со овластување за носење и употреба на службено огнено оружје на кое е распореден, а истовремено не ги исполнува условите за стекнување право на инвалидска пензија согласно закон, директорот на установата ќе го распореди на неопределено време на соодветно работно место без овластување за носење и употреба на службено огнено оружје.

(2) Распоредениот припадник на затворска полиција ги задржува правата стекнати од претходното работно место доколку нарушувањето на здравствената состојба е настаната поради вршење на работните задачи.

7. Плата на работниците во установите

Член 93

Платите на вработените во установата им се обезбедуваат од средствата наменети за финансирање на работата на Управата и установата.

Плата и надоместоци на плата на затворската полиција

Член 94

(1) Припадникот на затворската полиција има право на плата и надоместоци на плата под услови и критериуми утврдени со овој закон, ако со посебен закон и колективен договор поинаку не е уредено.

(2) Платите и надоместоците на плати на припадниците на затворската полиција се обезбедуваат во Буџетот на Република Македонија.

(3) Платите на припадниците на затворската полиција се пресметуваат во бруто износ, а се исплатуваат во нето паричен износ еднаш месечно во тековниот месец за претходниот месец.

(4) Придонесите и данокот на личен доход на припадниците на затворската полиција ги плаќа установата со исплата на платата во согласност со закон.

(5) Установата е должна да води евиденција на платите, додатоците на платите, надоместоците на платите и исплатените придонеси од плата и персоналниот данок од доход и за нив на припадникот на затворската полиција му издава потврда дека се исплатени, најдоцна до 1 февруари во тековната година, а за претходната година.

Компоненти на плата

Основна и исклучителна компонента

Член 95

(1) Платата на припадникот на затворска полиција се состои од следниве компоненти:
- основна компонента и
- исклучителна компонента.

(2) Основната компонента на плата ја сочинуваат:
- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата за ниво на образование,
- дел на плата за стаж.

(3) Делот на плата за степенот на образование кое го стекнал припадникот на затворската полиција се вреднува на следниов начин:
НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ/ОБРАЗОВАНИЕ
НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ VI А, 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен 200
НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ VI Б 180 кредити според ЕКТС 175
НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ V А, 60 до 120 кредити според ЕКТС или вишо образование 150
НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ IV, 240 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригодишно средно образование 150

(4) Делот на плата за нивото на кое е распореден припадникот на затворската полиција се вреднува на следниов начин:

НИВО

БОДОВИ

Б1 - заповедник	496
Б2 - заменик заповедник	406
Б3 - главен командир	346
Б4 - командир	281
В1 - помошник командир	246
В2 - соработник во затворска полиција	231
В3 - помлад соработник во затворска полиција	201
Г1 - виш затворски полицаец	196
Г2 - постар затворски полицаец	181
Г3 - затворски полицаец	166
Г4 - помлад затворски полицаец	146

(5) Делот на плата за работниот стаж на припадникот на затворската полиција се вреднува во износ од 0,5% од деловите на платата за степен на образование и за ниво, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

(6) Вредноста на бодот за платите на припадниците на затворската полиција се утврдува секоја година со одлука на Владата на Република Македонија на предлог на министерот за правда, по претходно добиено мислење од Министерството за финансии, која се донесува во рок од десет дена од денот на влегувањето во сила на Буџетот на Република Македонија.

(7) Исклучителната компонента ја сочинуваат:
- додаток на плата за посебни услови за работа,
- додаток на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа.

Член 96

На кандидатот за припадник на затворска полиција кој е на пробна работа му се исплатува плата во висина од 80% од платата за работното место за кое е избран.

Додаток на плата за посебни услови за работа

Член 97

Припадникот на затворската полиција има право на додаток на платата за посебни услови за работа и за работа изложена на ризик во висина од 30% од износот на основната плата.

Додаток на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа

Член 98

(1) Припадникот на затворската полиција има право на додаток на плата за:
- ноќна работа, (турнус),
- работа во смени,
- работа за време на неделен одмор,
- работа за време на празници утврдени со закон,
- работа подолго од полното работно време.

(2) Додатоците на плата по основите од ставот (1) на овој член се вреднуваат и исплаќаат согласно колективен договор.

(3) Додатокот на плата за ноќна работа по час се вреднува во износ од 35% од износот на основната плата по час.

(4) Додатокот на плата за работа во смени по час се вреднува во износ од 5% од износот на основната плата по час.

(5) Припадникот на затворската полиција кој бил ангажиран да работи согласно со условите во ставот (1) алинеи 3, 4 и 5 на овој член има право на додаток на плата во износ од 35% од износот на основната плата пресметана по час или на слободни часови, односно денови, колку што бил ангажиран за работа надвор од редовното работно време, зголемено за соодветниот процент.

(6) Слободните часови односно денови, припадникот на затворската полиција може да ги користи во тековниот месец или до крајот на наредниот месец, по месецот во кој бил ангажиран.

(7) Додатоците на плата од ставот (1) на овој член, меѓусебно не се исклучуваат.

(8) Директорот на Управата донесува Упатство за начинот на евидентирање на реализирани часови на работа, работа подолга од полното работно време, ноќна работа, работа во недела, работа за време на празник и работи во смени, како и пополнување на месечните списоци за евиденција на работните часови на затворската полиција.

Плата за време на суспензија

Член 99

Припадникот на затворската полиција кој врз основа на решение е суспендиран од установата, за времетраење на суспензијата има право на плата во износ од 80% од платата што ја примил за последниот месец пред донесување на решението за суспензија.

Плата за време на штрајк

Член 100

За време на штрајк припадникот на затворската полиција има право на плата во висина од 80% од платата што ја примил претходниот месец.

8. Обука на вработените

Член 101

(1) Припадниците на затворската полиција имаат право и обврска на почетна и континуирана обука, како и проверка на нивните знаења и способности.

(2) Обуката и проверката на знаењата и способностите ги организира управата.

(3) Програмата за почетна и континуирана обука и проверка на знаењата и способностите на предлог на директорот на управата ја донесува министерот за правда.

Стручно усовршување и обуки на припадниците на затворската полиција

Член 102

(1) Припадникот на затворската полиција има право и обврска, во текот на годината стручно да се усовршува врз основа на индивидуалниот план за стручно усовршување, како и должност да го пренесе стекнатото знаење на другите припадници на затворската полиција.

(2) Планот од ставот (1) на овој член е дел од системот за управувањето со учинокот на припадниците на затворската полиција. Во планот за стручно усовршување на припадникот на затворската полиција можат да бидат предвидени обуки и менторство.

(3) Обуките за стручно усовршување на припадниците на затворската полиција можат да бидат генерички и специјализирани.

(4) Генеричките обуки се вршат заради стручно усовршување на припадниците на затворската полиција за подобрување на стручните компетенции.

(5) Специјализираните обуки се вршат заради стручно усовршување на припадниците на затворската полиција во однос на посебните компетенции.

(6) За изработка и спроведување на генеричките обуки се обезбедуваат средства од буџетот на Управата, а за спроведување на специјализираните обуки од сопствениот буџет на установите.

(7) Меѓусебните права и обврски на установата и припадникот на затворската полиција кој е упатен на специјализирана обука за потребите на установата, се уредуваат со писмен договор во кој се утврдува точниот

датум до кој припадникот на затворската полиција не може да побара престанок на работниот однос, како и неговата материјална одговорност сразмерна на средствата потрошени за реализација на обуката, доколку по негова вина или на негово барање му престане работниот однос пред утврдениот датум.

Годишен план за обуки на припадниците на затворската полиција

Член 103

(1) Управата подготвува годишен план за обуки на сите припадници на затворската полиција во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, по претходно добиено мислење од установите и го донесува најдоцна до 31 декември во тековната година за наредната година.

(2) Директорите на установите се должни да постапуваат согласно годишниот план за обуки.

Оценување на припадниците на затворската полиција

Член 104

(1) Припадниците на затворската полиција во текот на нивната работа, врз основа на континуирано следење секоја година задолжително се оценуваат најдоцна до 1 декември за тековната година.

(2) Припадниците на затворската полиција кои во текот на годината биле отсутни од работа подолго од шест месеци (боледување, неплатено отсуство и слично), како и припадниците на затворската полиција кои за прв пат се вработиле во установата, во годината за која се врши оценувањето и работеле пократко од шест месеци нема да бидат оценувани.

(3) Оценувањето го сочинуваат: утврдување на работните цели и задачи, утврдување на индивидуалниот план за стручно усовршување, како и постапка за оценување на припадникот на затворската полиција.

Член 105

(1) Работните цели и задачи на припадникот на затворската полиција треба да бидат јасни, прецизни, мерливи и со утврдена временска рамка за извршување.

(2) Работните цели и задачи се утврдуваат од страна на непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција во соработка со припадникот на затворската полиција на крајот на постапката на оценување на работните достигнувања, во декември во тековната година за наредната.

Член 106

(1) Во индивидуалниот план за стручно усовршување се утврдува потребата за стручно усовршување на припадникот на затворската полиција, заради ефикасно извршување на утврдените работни цели и задачи и потребата од развој и унапредување на работните компетенции.

(2) Индивидуалниот план за стручно усовршување се утврдува од страна на претпоставениот припадник на затворската полиција, во соработка со припадникот на затворската полиција, по поставувањето на работните цели и задачи.

Член 107

(1) Непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција е должен континуирано да ја следи работата на припадникот на затворската полиција во текот на целата година и по потреба да предлага мерки за подобрување на истиот.

(2) Како дел од процесот на континуирано следење на работата на припадникот на затворската полиција, најдоцна до 31 мај во годината, се спроведува полугодишно интервју.

(3) По спроведување на полугодишното интервју се пополнува извештајот за полугодишно интервју, кој го потпишуваат припадникот на затворската полиција и неговиот непосредно претпоставен.

(4) Копија од извештајот од ставот (3) на овој член му се доставува на припадникот на затворската полиција.

(5) Доколку во извештајот за полугодишното интервју, непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција врз основа на докази, утврди дека припадникот на затворската полиција не ги исполнил поставените

цели, односно покажува незадоволителни резултати за време на полугодишниот период, не покажува потребна стручност и компетентност, има значителни грешки во работата и постапувањето, работните задачи ги извршува ненавремено односно не покажува интерес за квалитетот на извршување на работните задачи, истиот ќе започне постапка за подобрување на учинокот.

(6) Во постапката за подобрување на учинокот се предлагаат дополнителни обуки или менторство и се изрекува писмена опомена во која припадникот на затворската полиција се предупредува на можноста да биде оценет со негативна оценка, доколку и покрај укажувањата и предложените мерки до истекот на годината за која се врши оценувањето, не го подобри својот учинок.

(7) Доколку припадникот на затворската полиција нема непосредно претпоставен, интервјуто од ставот (2) на овој член го врши заповедникот или директорот на установата.

(8) Начинот на спроведување на полугодишното интервју, како и формата и содржината на извештајот од ставот (3) на овој член, ги пропишува директорот на Управата за извршување на санкциите.

Член 108

(1) Оценувањето на припадниците на затворската полиција го врши непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција, односно раководниот припадник на затворската полиција, односно директорот на установата во случаите кога припадникот на затворската полиција нема непосредно претпоставен (во натамошниот текст: оценувач).

(2) Оценувачот со оценки „1“, „2“, „3“, „4“ или „5“ ја оценува работата на припадникот на затворската полиција во однос на квалитетот, ефективностa и ефикасноста на работењето, почитувањето на роковите и нивото на исполнување на утврдените работни цели и задачи, нивото на вклученост и посветеност на работата, придонесот во реализацијата на стратешкиот план на установата, реализацијата на индивидуалниот план за стручно усовршување и однесувањето на припадникот на затворската полиција, а го зема предвид и извештајот од полугодишното интервју.

(3) Годишната оценка на припадникот на затворската полиција може да биде:

- „особено се истакнува“, доколку има вредност од 4,51 до 5,00,
- „се истакнува“, доколку има вредност од 3,51 до 4,50,
- „задоволува“, доколку има вредност од 2,51 до 3,50,
- „делумно задоволува“, доколку има вредност од 1,51 до 2,50 и
- „не задоволува“, доколку има вредност од 1,00 до 1,50.

(4) Припадникот на затворската полиција кој не е задоволен со оценката од ставот (3) на овој член, може во рок од осум дена од денот на оценувањето да поднесе приговор до Комисијата за преиспитување на оценката, формирана од директорот на установата.

(5) Комисијата од ставот (4) на овој член е составена од: претседател, двајца членови и нивни заменици од кои еден член и заменик се претставници на синдикалната организација и еден член и заменик се вработени на исто ниво во установата во која работи и на кое ниво е и припадникот на затворската полиција кој поднел приговор, доколку установата располага со соодветен кадар.

(6) Комисијата од ставот (4) на овој член, по спроведеното преиспитување на оценката, во рок од 15 дена донесува одлука против која припадникот на затворската полиција има право да поведе управен спор.

(7) За спроведеното оценување директорот на установата изготвува извештај, кој најдоцна до крајот на годината во која е спроведено оценувањето го доставува до Управата.

(8) Начинот на оценување на припадникот на затворската полиција, како и начинот на оценување на припадниците на затворската полиција во установа со помалку од 20 вработени во затворската полиција, формата и содржината на образецот за оценување, како и формата и содржината на извештајот од ставот (6) на овој член ги пропишува министерот за правда.

9. Дисциплинска одговорност на припадниците на затворската полиција

Член 109

(1) Припадникот на затворската полиција е лично одговорен за вршењето на работите и работните задачи од работното место.

(2) За повреда на службената должност припадникот на затворската полиција одговара дисциплински.

(3) Одговорноста за сторено кривично дело, односно прекршок не ја исклучува дисциплинската одговорност на припадникот на затворската полиција.

Видови на дисциплинска одговорност

Член 110

Припадникот на затворската полиција одговара дисциплински за дисциплинска неуредност и дисциплински престап.

Дисциплинска неуредност

Член 111

Дисциплинската неуредност претставува полесна повреда на работната дисциплина, работните задачи, угледот на установата или на припадникот на затворската полиција, и тоа:

- 1) непочитување на работното време, распоредот и користењето на работното време;
- 2) неуредно чување на службените списи и податоци;
- 3) неносење на службена опрема во текот на работното време;
- 4) непристојно однесување на припадникот на затворската полиција при вршење на работа и работни задачи со полесни последици од повредата;
- 5) недомаќинско користење и употреба на доверените средства за работа;
- 6) неоправдано неизвествување на непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција за спреченоста за недоаѓање на работа во рок од три часа и
- 7) одбивање на стручно оспособување и усовршување на кое припадникот на затворската полиција се упатува.

Член 112

(1) Дисциплински престап претставува потешка повреда на службената должност, работната дисциплина, угледот на установата или угледот на припадникот на затворската полиција и тоа:

- 1) неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работните задачи;
- 2) непристојно однесување на припадникот на затворската полиција при вршење на работа и работни задачи;
- 3) недоаѓање на работа два работни дена во текот на една календарска година без оправдување;
- 4) искажување и застапување на политичко уверување во вршењето на работните задачи, учество во изборни активности или други јавни настани од таков карактер во текот на работното време, доведување во прашање на својот статус на припадник на затворската полиција со вршење на партиски активности, носење или истакнување на партиски симболи во работните простории на установата;
- 5) одбивање на давање или давање на неточни податоци на институциите, односно на граѓаните и правните лица, доколку давањето на податоци е утврдено со закон;
- 6) незаконито располагање со материјалните и финансиските средства;
- 7) одбивање на вршење на работни задачи поврзани со работното место на кои е распореден;
- 8) одбивање на наредба за извршување на работни задачи поврзани со работата на установата издадени од непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција и директорот на установата;
- 9) преземање или нецелосно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на доверените предмети во работа;
- 10) предизвикување на материјална штета со намера или од крајно невнимание;
- 11) повторување на дисциплинска неуредност повеќе од два пати во тековната година;
- 12) примање на подароци или друг вид на корист;
- 13) злоупотреба на статусот на припадник на затворска полиција или пречекорување на овластувањата во вршењето на работата и работните задачи;
- 14) злоупотреба на доверените овластувањата во вршењето на работните задачи;
- 15) злоупотреба на боледување;
- 16) злоупотреба на лични податоци;
- 17) злоупотреба на доверливи податоци;
- 18) оддавање класифицирана информација со степен на тајност утврдена со закон;
- 19) внесување и употреба, како и работење под дејство на алкохол, дрога, психотропни супстанции и прекурзори,
- 20) непридржување кон прописите за заштита од болест, безбедност и здравје при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и на прописите за заштита на животната средина;
- 21) поставување на личен финансиски интерес во судир со положбата и статусот на припадникот на затворската полиција;
- 22) непостапувањето по обврската за оценување на припадникот на затворската полиција;
- 23) навредливо или насилничко однесување на припадникот на затворската полиција,
- 24) однесување спротивно на одредбите од Кодексот за однесување на службените лица во извршувањето на работните задачи во казнено-поправните и воспитно-поправните установи и
- 25) избегнување на задолжителен психијатриски и психолошки преглед, односно советување со психолог (психолошко советување) согласно членот 90 став 1 од овој закон.

Дисциплински мерки

Член 113

(1) Во зависност од степенот на одговорност на работникот, условите под кои е направена повредата на работните обврски, поранешната работа и однесување на работникот, тежината на повредата и нејзините последици, со одлука за утврдена дисциплинска неуредност на припадникот на затворската полиција може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- писмена опомена и
- парична казна во висина до 10% од висината на едномесечниот износ на нето платата исплатена во последниот месец пред дисциплинска неуредност, во траење од еден до три месеци.

(2) Со одлука за утврден дисциплински престап на припадникот на затворската полиција може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- парична казна во висина до 20% од висината на едномесечниот износ на нето платата исплатена во последниот месец пред дисциплинскиот престап во траење од еден до шест месеци,
- распоредување на работно место во непосредно пониско ниво и
- престанок на работниот однос кога настапиле штетни последици за установата, а притоа не се утврдени олеснителни околности за припадникот на затворската полиција кој го сторил престапот.

(3) При изрекување на дисциплинските мерки од ставовите (1) и (2) на овој член, се земаат предвид тежината на повредата, последиците од повредата, степенот на одговорноста на припадникот на затворската полиција, околностите под кои е сторена повредата, неговото поранешно однесување и вршењето на работите, како и други олеснителни и отежнувачки околности кои се од значење за изрекување на дисциплинската мерка.

(4) Збирот на паричните казни изречени на припадникот на затворската полиција во еден месец за дисциплинска неуредност, дисциплински престап и намалувањето на плата заради слаб учинок не може да надмине 30% од износот на неговата вкупна нето-плата за тој месец.

(5) Дисциплинската постапка може да се прекине кога:

- работникот против кого е поведена дисциплинската постапка се разболел непосредно пред или додека трае дисциплинската постапка, што се докажува со отворено боледување од матичен лекар,
- комисијата за утврдување на дисциплинска одговорност ќе одлучи да решава по некое претходно прашање или ќе побара од надлежен орган да и достави веродостојни исправи и информации за чие изготвување е потребно подолго време,
- постојат елементарни непогоди на подрачјето каде треба да се одржи расправа на комисијата за утврдување на дисциплинска одговорност и
- работникот против кого се води дисциплинската постапка се наоѓа во притвор.

(6) Прекилот на постапката во случаите може да трае најдолго еден месец.

(7) Прекилот на постапката, во случај да против работникот е определена мерка притвор, трае до донесување на одлука за укинување на мерката притвор, а за кое време работниот однос е во мирување.

Изрекување на дисциплинска мерка

Член 114

(1) Дисциплинските мерки против припадникот на затворската полиција за дисциплинска неуредност ги изрекува директорот на установата, во рок од седум дена од денот на добиениот писмен извештај од претпоставениот припадник на затворската полиција.

(2) Пред изрекување на мерката припадникот на затворската полиција се известува писмено за наводите што постојат против него и тој има можност во рок од три дена да даде писмен одговор на извештајот од ставот (1) на овој член.

(3) Против одлуката од ставот (1) на овој член незадоволниот припадник на затворската полиција има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка од работен однос во втор степен.

Дисциплинска постапка по дисциплински престап

Член 115

(1) Директорот на установата со решение формира Комисија за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап (во натамошниот текст: дисциплинска комисија), во рок од осум дена од денот на поднесување на предлогот за покренување на дисциплинска постапка во кој задолжително се содржани причините за поведување на постапката.

(2) Дисциплинската комисија е составена од претседател, четири члена и нивни заменици.

(3) Претседател на дисциплинската комисија е раководен припадник на затворската полиција, а членови се припадници на затворската полиција, од кои еден е претставник на синдикалната организација, доколку таков е вработен во установата.

(4) Доколку во установата нема раководни припадници на затворската полиција, претседател може да биде друг припадник на затворската полиција.

(5) Доколку во установата нема доволен број на припадници на затворската полиција, претседателот и членовите се определуваат од редот на другите вработени.

(6) Претседателот е должен најдоцна во рок од 20 дена од денот на формирање на дисциплинската комисија да свика седница, за која уредно ги поканува членовите и припадникот на затворската полиција против кој е поведена постапката, десет дена пред денот на одржување на седницата.

(7) На седницата ќе се изведат доказите и припадникот на затворската полиција против кој е поведена постапката лично ќе се произнесе по наводите во предлогот за покренување на дисциплинска постапка, а доколку од оправдани причини не може да присуствува на седницата писмено ќе се произнесе, и ќе приложи документација, односно докази со кои ќе го оправда отсуството.

(8) Доколку припадникот на затворската полиција против кој е поведена постапката лично или писмено не се произнесе по наводите во предлогот за покренување на дисциплинска постапка, дисциплинската комисија ќе ја спроведе дисциплинската постапка без неговото произнесување.

(9) Дисциплинската комисија, по изведувањето на доказите и произнесувањето на припадникот на затворската полиција против кој е поведена постапката, со мнозинство гласови преку тајно гласање се изјаснува за дисциплинската одговорност на припадникот на затворската полиција.

(10) Доколку дисциплинската комисија утврди дека припадникот на затворската полиција не е одговорен му предлага на директорот на установата, да го отфрли предлогот, за што директорот на установата во рок од три дена е должен да донесе решение за отфрлање на предлогот.

(11) Доколку дисциплинската комисија утврди дека припадникот на затворската полиција е одговорен, претседателот и секој од членовите на дисциплинската комисија тајно гласаат за една од трите дисциплински мерки од членот 113 став (2) од овој закон, по што онаа дисциплинска мерка која има најмногу гласови се смета за усвоена.

(12) Доколку две дисциплински мерки од членот 113 став (2) од овој закон имаат еднаков број на гласови, кој е поголем од бројот на гласови од третата дисциплинска мерка, тајното гласање се повторува за тие две мерки, а за усвоена се смета онаа мерка која добила мнозинство гласови.

(13) По усвојување на дисциплинската мерка, истата му се предлага на директорот на установата, кој во рок од три дена е должен да донесе решение за изрекување на дисциплинска мерка.

(14) Доколку како дисциплинска мерка биде изречена парична казна согласно со членот 113 став (2) алинеја 1 од овој закон директорот на установата го определува времетраењето на дисциплинската мерка.

(15) Доколку директорот на установата изрече дисциплинска мерка различна од онаа која му е предложена од дисциплинската комисија согласно со ставот (14) на овој член, е должен истата особено да ја образложи со наведување на причините поради кои изрекол мерка различна од предложената.

(16) Претседателот и членовите на дисциплинската комисија не може да бидат воздржани при гласањето за утврдување на дисциплинска одговорност и за изрекување на дисциплинска мерка.

(17) Решението за отфрлање на предлогот од ставот (10) на овој член, односно решението за изрекување на дисциплинска мерка од ставот (13) на овој член се врачува лично на припадникот на затворската полиција, по правило во работните простории на установата во која припадникот на затворската полиција работи, односно на адреса на живеалиштето односно престојувалиштето од кое припадникот на затворската полиција секојдневно доаѓа на работа.

(18) Ако припадникот на затворската полиција не може да се пронајде на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла во установата. По изминувањето на осум работни дена од денот на објавувањето на огласната табла се смета дека врачувањето е извршено.

(19) Начинот на водењето на дисциплинската постапка и образецот за тајното гласање, го пропишува министерот за правда.

(20) Против решението од ставот (15) на овој член незадоволниот припадник на затворската полиција има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка од работен однос во втор степен.

Право на поднесување на иницијатива за дисциплинска постапка и застареност на поведување

Член 116

(1) Секој припадник на затворската полиција и друго вработено лице во установата, во согласност со овој закон, има право да поднесе иницијатива за поведување на дисциплинска постапка против припадникот на затворската полиција која треба да биде образложена.

(2) Предлог за поведување на дисциплинска постапка против припадникот на затворската полиција поднесува непосредно претпоставениот раководител, заповедникот или директорот на установата во рокот предвиден со колективен договор и закон.

(3) Предлогот од ставот (2) на овој член се доставува до припадникот на затворската полиција против кого е покрената дисциплинска постапка и синдикалната организација доколку е член.

(4) Дисциплинската постапка не може да се поведе ако поминале еден месец од денот кога непосредно претпоставениот раководител, заповедникот или директорот на установата, дознал за повредата на службената должност.

(5) Дисциплинската постапка не може да се поведе ако поминале три месеци од денот кога е сторена повредата на службената должност, освен кога дисциплинската постапка се поведува по наод на внатрешна ревизија за што рокот на застареност е една година.

(6) Ако повредата на службената должност повлекува и кривична одговорност, дисциплинската постапка за утврдување на одговорноста на припадникот на затворската полиција застарува во рок од две години од денот на дознавањето за повредата.

(7) Припадник на затворската полиција, во согласност со овој закон, има право да поднесе иницијатива за поведување на дисциплинска постапка против друго вработено лице во установата, до директорот, која треба да биде образложена.

(8) Дисциплинската постапка е итна и не може да трае повеќе од 60 дена.

Извршување на парична казна

Член 117

(1) Задршката од плата, на име изречени парични казни на припадникот на затворската полиција за сторена дисциплинска неуредност или дисциплински престап, во текот на еден месец не може да надмине една третина од износот на неговата вкупна нето-плата за тој месец.

(2) Ако на вработениот припадник на затворската полиција, му престане работниот однос во установата во која му била изречена парична казна, наплатата на изречената парична казна, по барање на установата во којашто казната е изречена, ќе ја спроведе новиот работодавач или надлежен орган во постапка утврдена со закон.

Суспензија

Член 118

(1) Припадникот на затворската полиција може да биде суспендиран од установата врз основа на решение на директорот на установата, а по предлог на непосредно претпоставениот раководител.

(2) Припадникот на затворската полиција може да биде суспендиран од установата, во случаи кога против него е покрената кривична постапка за кривично дело сторено на работа или во врска со работата или е покрената дисциплинска постапка за дисциплински престап, а повредата е од таква природа што неговото натамошно присуство во установата додека трае постапката штетно ќе се одрази врз установата, односно ќе го осуети или оневозможи утврдувањето на одговорноста за дисциплински престап.

(3) Суспензијата од ставот (2) на овој член трае до донесувањето на правосилното решение.

Надоместок за причинета штета при материјална одговорност на припадниците на затворската полиција

Член 119

(1) Припадникот на затворската полиција, кој на работа или во врска со работата, намерно или од крајна небрежност ќе предизвика штета на установата, одговорен е за настанатата штета и е должен да ја надомести.

(2) Директорот на установата, со решение формира Комисија за утврдување на материјална одговорност на припадникот на затворската полиција.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член е составена од три члена и нивни заменици.

(4) Претседател на комисијата е раководен припадник на затворската полиција, а членови се двајца припадници на затворската полиција на исто ниво како припадникот на затворската полиција против кого се води постапка за утврдување на материјална одговорност.

(5) Комисијата од ставот (2) на овој член ја утврдува материјалната одговорност за постоење на сторена материјална штета, нејзината висина и начинот на сторување, кој ја предизвикал штетата и кој ќе ја надомести.

(6) Комисијата од ставот (2) на овој член за утврдената фактичка состојба поднесува извештај директорот на установата донесува одлука за надомест на штета.

(7) Против одлуката од ставот (6) на овој член незадоволниот припадник на затворската полиција има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка од работен однос во втор степен.

Постапка за утврдување на материјална одговорност

Член 120

(1) Предлог за покренување на постапка за утврдување на материјална одговорност против припадникот на затворската полиција поднесува непосредно претпоставениот раководител, односно директорот на установата.

(2) Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе, ако поминале 30 дена од денот кога непосредно претпоставениот раководител односно директорот на установата дознал за тоа, освен кога постапката се поведува по наод на внатрешна ревизија за што рокот на застареност е една година.

(3) Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе, ако од денот кога е сторена материјалната штета поминала една година.

(4) Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се води подолго од 60 дена, сметано од денот на донесувањето на решението за формирање на Комисијата од членот 119 став (2) од овој закон.

(5) Против припадникот на затворската полиција, кој во рок од 60 дена од конечната одлука за надоместок на штета не ја надомести штетата, установата поведува постапка пред надлежниот основен суд.

(6) Директорот на установата, може целосно или делумно да го ослободи припадникот на затворската полиција од надоместување на штетата, доколку таа не е сторена со намера или доколку со исплата на надоместок за настанатата штета се загрозува егзистенцијата на припадникот на затворската полиција и неговото семејство или во други случаи утврдени со колективен договор.

(7) Начинот на водењето на постапка за уредување на материјална одговорност, како и формата и содржината на решението за надоместок на штета, ги пропишува министерот за правда.

Надоместок за претрпена штета

Член 121

(1) Ако припадникот на затворската полиција претрпи штета на работа или во врска со работата, установата е должна да му ја надомести штетата согласно со одредбите од Законот за облигационите односи.

(2) Установата е должна да ја надомести материјалната штета што припадникот на затворската полиција во вршењето на работите и работните задачи ја предизвикал кон трети лица.

(3) Установата може да го ослободи работникот од плаќање надоместок на штетата во целост или делумно, во случај кога работникот според својата општа имотна состојба не е во можност да ја надомести штетата без последици за своето нужно издржување, односно за нужното издржување на своето семејство.

(4) Решение за ослободување од плаќање надоместок на штетата донесува директорот на установата по предлог на Комисија во врска со ослободување од плаќање на надоместок на штета на работник.

Доставување на извештај за изречени мерки

Член 122

(1) Директорот на установата е должен до Управата за извршување на санкциите да достави годишен извештај за изречените мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност на припадниците на затворската полиција, најдоцна до 31 јануари во тековната година, за претходната.

(2) Содржината и формата на извештајот од ставот (1) на овој член ги пропишува директорот на Управата за извршување на санкциите.

Престанок на работен однос

Член 123

(1) На припадникот на затворската полиција му престанува работниот однос:
- со негова спогодба,
- по негово барање,
- по сила на закон и
- во други случаи утврдени со овој и друг закон и колективен договор.

(2) На припадникот на затворската полиција му престанува работниот однос со спогодба, кога со директорот на установата ќе склучи писмена спогодба за престанок на работниот однос.

(3) На припадникот на затворската полиција му престанува работниот однос во установата, ако поднесе писмено барање за престанок на работниот однос, освен во случај на членот 102 став (7) од овој закон.

(4) Во случај на престанок на работниот однос по барање на припадникот на затворската полиција, отказниот рок трае 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за престанок на работниот однос, освен ако со закон поинаку не е утврдено.

(5) На припадник на затворската полиција му престанува работниот однос по сила на закон, ако:
- ја загуби работната способност со денот на доставувањето на правосилното решение за утврдување на загубената работна способност,
- му престане државјанството на Република Македонија, со денот на доставувањето на решението за отпуст од државјанство на Република Македонија,
- биде во врска со кривично дело во врска со службената должност, со денот на правосилноста на пресудата,
- му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност, со денот на правосилноста на пресудата,
- поради издржување на казна затвор во траење подолго од шест месеци, со денот на започнувањето на издржување на казната,
- поради исполнување на условите за пензија, установата му го прекине договорот за вработување на припадникот на затворската полиција по сила на закон, со навршување на 40 години пензиски стаж на вработениот, без оглед на неговите години на возраст. Старосната пензија се утврдува во висина од 80% од просечната месечна нето плата што припадникот на затворската полиција ја остварил во текот на најповолните десет години од пензискиот стаж.
- неоправдано отсутствува од работа најмалку три работни дена последователно во еден месец,
- се утврди дека при вработувањето премолчил или дал неистинити податоци во однос на општите и посебните услови за вработување,
- во рок од три работни дена не се врати на работа по завршувањето на неплатеното отсуство поради стручното оспособување или усовршување,
- органот на државната управа, надлежен за инспекциски надзор, во рок од една година утврди дека вработениот е вработен спротивно на одредбите од овој закон,
- е оценет со две последователни оценки „не задоволува“,
- други услови согласно со овој закон и посебните закони.

(6) Решението за престанок на работниот однос на припадникот на затворската полиција го донесува директорот на установата.

(7) Решението за престанок на работниот однос се врачува лично на припадникот на затворската полиција, по правило во работните простории на установата во која работи, односно на адреса на неговото живеалиште, односно престојувалиште.

(8) Ако припадникот на затворската полиција не може да се пронајде на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се прикачува на огласната табла во установата и по изминувањето на осум дена од денот на огласувањето се смета дека врачувањето е извршено.

(9) Против решението од ставот (6) на овој член припадникот на затворската полиција има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 124

(1) Евиденција и регистар на припадниците на затворската полиција води Управата за извршување на санкциите.

(2) Установата е должна секој податок за настанатата промена во податоците на вработените во затворската полиција во рок од 15 дена од настанатата промена да го достави до Управата за извршување на санкциите, заради внесување на податоците во Регистарот на вработените во јавниот сектор.

Глава VI

ФИНАНСИРАЊЕ НА УСТАНОВИТЕ

1. Обезбедување на средства за работа

Член 125

(1) Средствата за работа на Управата, установите и воспитно-поправните установи се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, сопствени приходи и други приходи во согласност со закон.

(2) Установите и воспитно-поправните установи како единки корисници се финансираат преку буџетскиот корисник - Управата.

(3) Од остварените приходи од самофинансирачки активности задолжително се издвојуваат средства за изградба и опремување на установите и затворската полиција.

Член 126

(1) Средствата за работа на казнено-поправните и воспитно-поправните установи и Управата се состојат од: средства за плати и надоместоци на вработените; средства за стоки и услуги; за храна, облека, здравствена заштита и други наменски потреби на осудените и притворените лица; за надоместок за работа на осудените лица; за набавка на униформи, вооружување и друго опремување на затворската полиција; за стручно усовршување на вработените, за спроведување на осудените и притворените лица до надлежен орган, односно за упатување на осудени лица во установата и при отпуштање од установата; за набавка на капитални средства и за изградба, реконструкција и одржување на објектите и опремата во установите и Управата.

(2) Установите и воспитно-поправните установи и Управата се должни да обезбедат средства за работа на припадниците на затворската полиција, униформи, вооружување и друга опрема согласно со овој закон.

Член 127

(1) Владата на Република Македонија донесува програма со определена висина на средства за изградба, реконструкција, одржување на објектите и опремување на установите и ја утврдува нивната поблиска намена.

(2) За обезбедување на услови за работа во установите и за реализација на програмата од ставот (1) на овој член се грижи Управата.

Глава VII

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТА НА СТОПАНСКО-ИНСТРУКТОРСКИТЕ ОДДЕЛЕНИЈА

Член 128

Во состав на казнено-поправните установи и воспитно-поправните установи, како нивни организациони единици, може да се организира стопанско-инструкторско одделение во рамките на Секторот за ресоцијализација, заради работа на осудените лица и децата.

Член 129

Приходите и расходите на стопанско-инструкторските одделенија се составен дел на буџетите на установите.

Член 130

(1) Стопанско-инструкторските одделенија се организираат заради остварување на целта на извршувањето на санкциите.

(2) Производите и услугите добиени од стопанско-инструкторските одделенија првенствено се наменети за потребите на установите.

Член 131

(1) Стопанско-инструкторското одделение нема својство на правно лице и во прометот настапува во име и за сметка на установата.

(2) Приходите што ги остварува стопанско-инструкторското одделение се уплатуваат на трезорска сметка и ќе се евидентираат на посебна сметка за самофинансирачки активности.

Член 132

Стопанско-инструкторското одделение на остварениот приход и добивка не плаќа данок и други обврски, освен данокот на додадена вредност.

Глава VIII

НАДЗОР ВРЗ РАБОТАТА НА УСТАНОВИТЕ

1. Стручен надзор врз работата на казнено-поправните и воспитно-поправните установи

Член 133

(1) Стручен надзор врз работата на казнено-поправните и воспитно-поправните установи врши Управата.

(2) Стручниот надзор се спроведува со непосреден увид во работењето на казнено-поправните и воспитно-поправните установи и опфаќа вршење надзор врз:

- условите и положбата на осудените, притворените лица, децата и лицата на кои им е изречена воспитна мерка
- Упатување во воспитно-поправен дом,
- третманот на осудените лица, децата и лицата на кои им е изречена воспитна мерка Упатување во воспитно-поправен дом,
- обезбедувањето во казнено-поправните и воспитно-поправните установи,
- безбедноста на осудените лица, притворените лица, децата и лицата на кои им е изречена воспитна мерка
- Упатување во воспитно-поправен дом,
- материјално-финансиско работење во казнено-поправните и воспитно-поправните установи,
- заштита и почитување на човековата личност и достоинство на лицата во казнено-поправните и воспитно-поправните установи
- и
- превенција од тортура, нечовечно и нехумано постапување во казнено-поправните и воспитно-поправните установи.

(3) Во вршење на надзорот, може да се ангажираат научни и стручни установи или одделни научни и стручни лица од соодветни области.

(4) За извршениот надзор се составува записник, а за утврдените неправилности и нивно отстранување, директорот на Управата донесува наредба.

(5) Надзорот од ставот (1) на овој член може да биде: редовен, контролен и вонреден.
- редовен надзор го опфаќа надзорот од ставот (1) на овој член и се врши според Годишен план кој го донесува директорот на Управата до крајот на тековната за наредната година,
- контролен надзор може да се изврши по истекот на рокот во наредбата од ставот (3) на овој член во кој установата била задолжена да постапи по забелешките од редовниот надзор и
- вонреден надзор може да се изврши доколку постои дополнителна потреба.

(6) Начинот на вршење на стручен надзор на предлог на директорот на Управата го пропишува министерот за правда.

(7) За непочитување на наредбата од ставот (4) на овој член директорот на Управата поднесува предлог до Владата на Република Македонија за разрешување на директорот на установата.

1. Судски надзор во извршувањето на санкциите

Член 134

Судски надзор во извршувањето на санкциите во однос на постапувањето со осудените лица и во остварувањето на нивните права и обврски врши судија за извршување на санкциите во основниот суд во седиштето на установата, или во седиштето на локалната пробациска канцеларија.

Член 135

Директорот на установата и одговорното лице на локалната пробациска канцеларија е должен на судијата за извршување на санкциите да му ја обезбеди на увид потребната документација, да им овозможи непречена работа во вршење на надзорот и непречен разговор со осудените лица и зависно од потребите, со и без присуство на вработени во установата.

Член 136

(1) За извршениот надзор и утврдените состојби, судијата за извршување на санкциите составува записник.

(2) Кога при извршениот надзор од ставот (1) на овој член, судијата за извршување на санкциите утврди неправилности, составува записник за отстранување на утврдените неправилности во определен рок кој го доставува до директорот на Управата.

(3) Директорот на Управата врз основа на записникот од ставот (2) на овој член донесува наредба од членот 133 став (4) од овој закон и ја доставува до судијата за извршување на санкции.

(4) Вработените лица во Управата и судијата за извршување на санкциите меѓусебно се известуваат за утврдените состојби во установата и за утврдените незаконитости при вршењето на надзорот.

Глава IX

ПОСТАПУВАЊЕ ПРИ ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНАТА ЗАТВОР

1. Упатување на осудени лица

Член 137

(1) Надлежен орган за преземање на потребните дејствија заради извршување на казната затвор е судијата за извршување на санкциите според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице (во натамошниот текст: судија за извршување на санкции).

(2) Ако живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице е непознато, надлежен за упатување на осуденото лице на извршување на казната затвор е судот што ја донел првостепената пресуда.

(3) Судот што ја донел првостепената пресуда, ако не се знае живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице или ако осуденото лице е недостапно, ќе побара од Министерството за внатрешни работи да го пронајде и веднаш да го извести судот за неговата адреса.

(4) Постапката за упатување на осудените лица е итна.

Член 138

Судот што ја донел првостепената пресуда, истата ќе му ја достави на судијата за извршување на санкциите од членот 137 став (1) од овој закон, заедно со налогот за извршување и сите податоци за личноста на осуденото лице прибавени во текот на постапката од значење за извршување на казната затвор.

Член 139

(1) Судијата за извршување на санкциите е должен да ги преземе потребните дејствија заради извршување на казната затвор веднаш по приемот на извршната пресуда, а најдоцна во рок од осум дена по нејзиниот прием.

(2) Судијата издава упатен акт со точно утврден датум кога осуденото лице треба да се јави на издржување казна затвор во одредена установа.

(3) Денот на јавувањето во установата утврден во упатниот акт, не смее да биде подолг од 30 дена од денот на изготвување на упатниот акт.

Член 140

(1) Повикувањето за извршување на казната затвор на осуденото лице се врши на начин што лично му се доставува упатен акт во кој е означен денот кога треба да се јави во определена установа.

(2) Со упатниот акт осуденото лице се предупредува дека доколку не се јави во определениот ден означен во упатниот акт од ставот 1 на овој член, во установата ќе биде присилно спроведено и ќе ги сноси трошоците на спроведувањето.

(3) Во случај да не може лично да му се достави упатниот акт на осуденото лице, или доколку истиот сменил адреса на живеење, судот е должен во рок од 15 дена да ја обезбеди новата адреса на живеење, а потоа ќе побара од Министерството за внатрешни работи проверка дали лицето е достапно. Министерството за внатрешни работи е должно во рок од 15 дена по извршената проверка да го извести судот.

(4) Доколку осуденото лице е недостапно на органите на прогонот, во рок од три дена се составува нов упатен акт согласно со членот 139 став (2) од овој закон, кој се објавува осум дена на огласна табла на надлежниот суд.

Член 141

(1) Судијата за извршување на санкциите со доставувањето на упатниот акт на осуденото лице истовремено ја известува и установата за денот во кој осуденото лице треба да се јави и доставува препис од правосилната и извршна пресуда со која е изречена казната, извод од казнената евиденција, како и други податоци за личноста на осуденото лице со кои располага.

(2) Ако осуденото лице не се јави во определениот ден на извршување на казната затвор, установата веднаш, а најдоцна во рок од три дена ќе го извести судијата за извршување на санкциите.

(3) Судијата за извршување на санкциите во рокот од ставот (2) на овој член најдоцна во рок од 24 часа од приемот на известувањето ќе издаде наредба до Министерството за внатрешни работи за приведување на осуденото лице.

(4) За осудено лице кое се крие или се наоѓа во бегство, по добиена согласност од судијата за извршување на санкции, Министерството за внатрешни работи издава потерница за пронаоѓање и спроведување на осуденото лице во установата за извршување на казната затвор.

Член 142

(1) Судијата за извршување на санкциите по поднесено барање од министерството за внатрешни работи, донесува решение за наплата на трошоците од осуденото лице, направени за неговото пронаоѓање и спроведување во установата.

(2) Барањето од ставот (1) на овој член, министерството за внатрешни работи го поднесува во рок од 15 дена од денот на лишување од слобода на осуденото лице.

(3) Решението се доставува до осуденото лице и до министерството за внатрешни работи во рок од три дена по приемот на барањето.

(4) Против решението од ставот (1) на овој член осуденото лице има право на жалба во рок од три дена до кривичниот совет на надлежниот суд.

(5) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

2. Одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор

Член 143

(1) На осуденото лице кое се наоѓа на слобода може на негово барање судијата за извршување на санкции, да го одложи почетокот на извршувањето на казната затвор, ако:

- 1) се наоѓа на болничко лекување од потешка акутна болест или од зависности;
- 2) се случила смрт или тешка болест во потесното семејство на осуденото лице;
- 3) одлагањето е потребно заради извршување или довршување на неодложни полски или сезонски работи, или работи предизвикани од елементарна непогода или со друга несреќа, а во семејството на осуденото лице нема доволно друга работна сила;
- 4) осуденото лице е обврзано да изврши одредена работа што веќе ја започнало, а поради неизвршувањето на таа работа би настапила позначителна штета;
- 5) одлагањето на осуденото лице му е потребно заради завршување на училишната година или за полагање на испит за кој се подготвувало;
- 6) заедно со осуденото лице се осудени неговиот брачен другар или други членови на заедничкото домаќинство или ако некои од нив се наоѓаат на издржување на казната, а со упатувањето на сите овие лица на издржување на казна би била загрозувана издршката на старите, болните или малолетните членови на семејството или би се довело во прашање нормалното стопанисување на домаќинството;
- 7) е осудена жена чие дете е помало од една година или која е бремена, а до породувањето не преостануваат повеќе од три месеци и
- 8) е потребно осуденото лице одредено време да се грижи за воспитување и чување на децата или згрижување на немоќни лица за кои е должно да се грижи, според мислењето на органите за социјална заштита на општината на чие подрачје децата или тие лица имаат живеалиште или престојувалиште.

(2) Извршувањето на казната во случаите од ставот (1) точка 1) на овој член може да се одложи додека трае болеста, односно лекувањето, во случаите од точките 2) до 4) и точката 8) најдолго за три месеци, во случаите од точката 5) до завршување на училишната година и шест месеци за испит, во случаите од точката 6) најдолго за шест месеци, а во случаите од точката 7) до наполнувањето на две години од животот на детето.

(3) Осуденото лице на кое му е одложено издржувањето на казната по основ од ставот (1) точка 1) на овој член, е должно на секои 30 дена да достави веродостоен доказ за неговата здравствена состојба.

(4) Во случаите од ставот (1) точка 1) на овој член барање за одлагање на почетокот на извршувањето на казната може да поднесе и неговиот брачен другар, роднина по крв во прва линија, посвоител, посвоеник, брат, сестра и хранител.

Член 144

(1) Барањето за одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор се поднесува во рок од три дена од денот на приемот на упатниот акт. Ако причината за одлагање од членот 143 став (1) точки 1) и 2) од овој закон настанала по тој рок, барањето може да се поднесе до денот кога осуденото лице треба да се јави заради извршување на казната.

(2) Кон барањето се приложуваат веродостојни докази за причините кои го оправдуваат одлагањето.

(3) По барањето за одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор решава судијата за извршување на санкциите, кој е должен да донесе решение во најкус можен рок по приемот на барањето. Пред донесувањето на решението судијата може да ги провери околностите наведени во барањето. До донесувањето на решението по барањето се одлага почетокот на извршувањето на казната.

Член 145

(1) Против решението донесено по барањето за одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор, осуденото лице и надлежниот јавен обвинител имаат право на жалба до кривичниот совет на надлежниот суд во рок од три дена од денот на приемот на првостепеното решение.

(2) Жалбата го одлага извршувањето на казната.

(3) Кривичниот совет е должен да донесе решение по жалбата во рок од три дена по приемот на жалбата.

Член 146

(1) Кога надлежниот јавен обвинител, врз основа на законското овластување ќе побара одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор, судијата за извршување на санкциите нема да го повика осуденото лице, а ако веќе го повикал, но уште не поминал рокот за јавување во установата, ќе донесе решение за одлагање на почетокот на извршувањето на казната.

(2) Одлагањето на почетокот на извршувањето на казната во случаите од ставот (1) на овој член трае додека јавниот обвинител не го извести судијата за извршување на санкциите дека може да се отпочне со извршувањето на казната затвор, односно до донесувањето на решението по правното средство на јавниот обвинител.

(3) Решението за одлагање на почетокот на извршувањето на казната донесена по барање на јавниот обвинител престанува да важи ако јавниот обвинител во рок од 30 дена од денот на приемот на одлуката не употреби правно средство.

Член 147

(1) Судијата за извршување на санкциите може, по спроведената постапка, да го отповика одложениот почеток на извршувањето на казната затвор ако престанат причините поради кои тоа е дозволено, како и кога осуденото лице не го користело одобреното одлагање за целите за кои тоа е дадено.

(2) Центарот за социјална работа, јавниот обвинител и органот за внатрешни работи ќе го известат судијата за извршување на санкциите за причините за отповикување на решението за одлагање на казната затвор.

Член 148

Одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор може да одреди и надлежниот суд за решавање по барање за повторување на кривичната постапка поднесено во корист на осуденото лице, по барање за вонредно преиспитување на правосилна пресуда и по барање за замена на казната затвор со парична казна, под условите утврдени со закон.

Член 149

(1) Судијата за извршување на санкциите ќе го отфрли како недозволено повторно поднесеното барање по ист основ од членот 144 на овој закон за одлагање на почетокот на извршувањето на казната.

(2) Повторно поднесеното барање не го одлага почетокот на извршувањето на казната.

3. Прием на осудени лица

Член 150

(1) При приемот на осуденото лице во установата се утврдува неговиот идентитет врз основа на податоците во личната карта или друга исправа, која содржи биометриски податоци.

(2) Податоците во пресудата за осуденото лице треба да се идентични со податоците содржани во личните исправи врз основа на кои се утврдува идентитетот на осуденото лице.

(3) Осуденото лице при приемот во установата се фотографира и дактилоскопира, се врши скенирање на документацијата и му се издава домска/затворска легитимација.

(4) Формата и содржината на домската/затворската легитимација ја пропишува директорот на Управата.

Член 151

(1) Податоците за денот и часот на приемот на осуденото лице во установата, неговиот идентитет, бројот на упатниот акт и бројот и датумот на пресудата, податоците од испитувањето на личноста на осуденото лице и извештајот за неговата здравствена состојба се запишуваат, комплетираат и чуваат како доверливи службени документи кои им се достапни само на овластените лица.

(2) По приемот, осуденото лице се упатува во одделението за испитување на личноста и за утврдување на третманот и постапувањето со него (приемно одделение). Во ова одделение осуденото лице останува најмногу 30 дена.

(3) Во установите во кои се извршува казната затвор до три години во приемното одделение осуденото лице се задржува до 20 дена.

(4) Во приемното одделение стручен тим, со примена на научни методи, врши социјално-медицинско и психолошко-педагошко испитување на личноста на осуденото лице.

(5) Стручниот тим што го врши испитувањето од ставот (4) на овој член го сочинуваат психолог, педагог, социјален работник, лекар, а по потреба и други стручни лица.

Член 152

Во приемното одделение осуденото лице се запознава со куќниот ред во установата, правата и обврските за време на издржувањето на казната и начинот на нивното остварување.

Член 153

(1) За приемот на осуденото лице во установата веднаш се известува судијата за извршување на санкциите.

(2) Установата е должна за приемот на осуденото лице да го извести надлежниот центар за социјални работи.

(3) Установата во известувањето од ставот (2) на овој член е должна да укаже ако осуденото лице има деца или други лица за кои единствено само тој се грижи.

Глава X

ПОЛОЖБА НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА

1. Класификација на осудените лица

Член 154

(1) Согласно со општите начела за извршување на казната затвор и положбата на осуденото лице определена со судската пресуда, како и од целите и критериумите на класификацијата, стручниот тим на установата и директорот ја утврдуваат класификацијата, сместувањето, програмата за третман и работното ангажирање на осуденото лице.

(2) Осудените лица се класифицираат во затворено, полуотворено и отворено одделение во установата.

(3) Начинот на распоредување, класификација и разместување на осудените лица го пропишува министерот за правда, на предлог на директорот на Управата.

Глава XI

ПРАВА НА ОСУДЕНИ ЛИЦА И ДЕЦА

Член 155

Секое осудено лице или дете на кое му е изречена заводска воспитна мерка Упатување во воспитно-поправен дом, за време на извршување на казната затвор или заводската мерка, под условите предвидени со овој закон ги имаат следниве права:

-		право	на	облека	и	сместување,
-	право		на		лична	постелнина,
-		право		на		хигиена,
-		право		на		исхрана,
-		право		на		третман,
-		право		на		одмор,
-	право		на	пензиско		осигурување,
-	право		на	здравствена		заштита,
-		право		на		информирање,

- право на задоволување на верски потреби,
- право на контактирање со надворешниот свет (допишување, телефонирање, посети),
- право на примање на пратки,
- право на склучување на брак,
- право на правна помош и
- право на ажурирање на лична карта.

1. Право на сместување

Член 156

Просториите за сместување на осудените лица треба да ги исполнуваат основните хигиенски услови и да бидат сообразени со климатските услови на средината, да бидат соодветно опремени, да го овозможуваат потребното проветрување и во нив да навлегува доволно дневна светлина.

Член 157

(1) Просториите во кои се сместуваат осудените лица не смеат да бидат влажни и за секое осудено лице просечно треба да се обезбеди најмалку 9 м³/4 м² простор.

(2) Просториите во кои престојуваат и работат осудените лица мора да ги имаат потребните санитарни и хигиенски инсталации и да се обезбедат други услови за одржување на личната хигиена, мора да бидат доволно осветлени за работа и читање, така што на осудените лица да не им се оштетува видот и мора да бидат затоплени и проветрени.

(3) Сите простории во установата се одржуваат уредно и чисто од страна на осудените лица.

Член 158

(1) Осудените лица ноќе согласно со можностите на установата се сместени во посебни соби, освен во случаи кога се смета дека заедничкото сместување на осудените лица има некои предности.

(2) Кога осудените лица се сместуваат во заеднички простории треба внимателно да се избираат осудените лица на кои им одговара дружење со другите осудени лица во овие установи. Ноќе мора да постои надзор, сообразно со карактерот и видот на установата.

(3) На секое осудено лица мора да му се обезбеди кревет, столче и ормар.

2. Право на облека и постелнина

Член 159

(1) Осуденото лице може да користи своја облека, обувки и постелнина кои одговараат на климатските услови.

(2) Во случај осуденото лице да нема своја облека, обувки и постелнина, установата е должна да му обезбеди.

3. Право на лична хигиена

Член 160

(1) Осудените лица имаат право на одржување на лична хигиена.

(2) Установата е должна да обезбеди услови и прибор неопходни за одржување на хигиената и зачувување на здравјето на осудените лица.

4. Право на исхрана

Член 161

(1) Осуденото лице има право на исхрана подобна да го одржи неговото добро здравје и тело.

(2) На осудените лица им се обезбедува исхрана која дневно мора да има најмалку 12.500 џули по лице.

- (3) Храната се дава во три оброци дневно, во вообичаени термини за тоа и пристojно сервирана.
- (4) Храната мора да одговара на научните сознанија за прехранување и мора да биде разновидна и вкусно подготвена.
- (5) Министерот за правда донесува акт за нормативите за подготвување на храна.

Член 162

- (1) За сите осудени лица храната е иста и им се овозможува избор на храна што се подготвува во установата.
- (2) Осудените лица кои работат на потешки работи добиваат четири оброци дневно.
- (3) Болните осудени лица, бремените жени и породилките пред и по породувањето, добиваат храна според видот и количеството што го определува лекар.
- (4) На осудените лица им се обезбедува исхрана водејќи сметка за нивните верски убедувања, согласно со можностите на Установата.
- (5) Лице определено од директорот на установата, секој ден пред делењето на оброците го проверува квалитетот на храната и тоа што ќе го утврди го внесува во контролната книга.
- (6) На осудените лица во секое време им се обезбедува здрава вода за пиење.

5. Право на третман

Член 163

Осудените лица во процесот на ресоцијализација имаат право на третман со учество во редовни (општи) и/или специфични програми, мерки и активности како што се: работа на осудените лица, образование, слободни активности, спорт и рекреација на осудените лица, медицинско психолошки третман.

а) Работа

Член 164

- (1) Осудените лица работат сообразно со своите физички и психички способности што ги утврдува лекарот во установата.
- (2) При определувањето на работното ангажирање, имајќи ги предвид можностите на установата ќе се води сметка и за желбата на осуденото лице за вршење на определени работи.

Член 165

- (1) Работата на осудените лица се организира и врши, по правило во установата.
- (2) Осудените лица со третман во отворено одделение можат да работат и надвор од установата. Осудените лица со третман во полуотворено одделение можат да работат повремено и под надзор во правни лица и други институции, доколку се обезбедени услови за извршување на казната затвор определени со овој закон и доколку се обезбедени минимални технички услови за работа.
- (3) Осудени лица кои започнале со користење на погодности надвор од установата можат да бидат работно ангажирани на работни места кои се надвор од кругот на установата, а се во состав на самата установа.
- (4) Лицето осудено на казна затвор до шест месеци за кривично дело што не е поврзано со природата на работата, може во работно време да работи во правното лице каде што работело пред издржувањето на казната.
- (5) Согласно за работа, надвор од установата на осудените лица од ставот (2) на овој член дава директорот на Управата, а по добиената согласност директорот на казнено-поправната установа склучува договор со правното лице, односно институцијата и обезбедува писмена согласност на осуденото лице.

Член 166

(1) Полното работно време на осудените лица е 40 часа неделно.

(2) По исклучок, полното работно време на осудените лица може да трае и повеќе од 40 часа неделно, во случаите и под условите определени со закон.

(3) Надвор од полното работно време осудените лица можат да работат најмногу до два часа дневно на работи потребни за одржување на хигиената и на други тековни работи неопходни за нормален живот во установата.

(4) На осудените лица кои посетуваат настава по основно или средно образование им се скратува траењето на полното работно време.

Член 167

(1) Осудените лица имаат право на надоместок за работата.

(2) Висината на надоместокот се определува во зависност од видот, количеството и квалитетот на производот и на работата што ја остварило осуденото лице, неговата остроченост за извршување на тој вид работа, ангажираноста во работата и придонесот за намалување на трошоците во производството.

(3) На надоместокот и на наградите за работа на осудените лица не се плаќа данок и други придонеси.

(4) Со општ акт на министерот за правда во согласност со одредбите на овој закон, поблиску се определува надоместокот и наградата за работа на осудените лица, како и за лицата кои без своја вина не работат им се обезбедуваат најнеопходни средства за задоволување на личните потреби.

Член 168

(1) Осудените лица кои без своја вина се времено неспособни за работа поради болест, можат да добиваат надоместок од средствата остварени од работа на осудените лица, со соодветна примена на општите прописи за здравствено осигурување.

(2) Осудените лица кои без своја вина не работат, а немаат сопствени средства, установата им ги обезбедува најнеопходните средства за задоволување на личните потреби.

Член 169

Од надоместокот за работа осуденото лице 70% може да искористи за задоволување на личните потреби, а остатокот од 30% се чува како депонирани средства во установата и му се предава на осуденото лице при отпуштањето од издржувањето на казната, или по негово барање во текот на издржувањето на казната се дава на неговото семејство.

Член 170

За пронајдоци и технички унапредувања остварени во текот на издржувањето на казната на осудените лица им припаѓаат правата според општите прописи.

Член 171

(1) Осудените лица кои за време на издржувањето на казната работеле повеќе од шест месеци, вклучувајќи го и времето за лекување поради повреда на работа или професионална болест, имаат право на непрекинат одмор во текот на една година според општите прописи.

(2) Доколку со овој закон поинаку не е определено, одморот се користи во рамките на установата.

(3) За време на користењето на одморот осуденото лице прима надоместок за работа како да работел.

Член 172

(1) Просториите и работилниците во кои работат осудените лица се опремуваат со основни средства за работа.

(2) Осудените лица при работа користат минимални технички услови за заштита при работа согласно со прописите од областа на безбедност и здравје при работа.

(3) Осудените лица имаат право на инвалидско осигурување за несреќа на работа или професионална болест и задолжително здравствено осигурување во случај на повреда на работа и професионално заболување.

(4) При организирањето на просториите и работилниците се води сметка за еколошка заштита на животната средина, на земјиштето, воздухот и водите од секаков вид загадување.

б) Образование

Член 173

(1) Во установите се организира образование како дел на општиот систем на образование и воспитување.

(2) Образованието на осудените лица може да се организира во самата установа или во местото на седиштето на установата.

(3) Министерството за образование и наука на предлог на Управата го организира и финансира образованието на осудените лица.

Член 174

(1) На осудените лица кои ќе го завршат соодветниот вид и степен на образование им се издава свидетелство.

(2) Од свидетелството не смее да се види дека образованието и воспитанието е стекнато во казнено-поправна установа.

(3) На осуденото лице може да му се одобри вонредно школување на негов трошок во сите видови на образовни установи на слобода, ако со тоа не се нарушува куќниот ред и работата во установата.

Член 175

Установите можат да организираат и посебни форми за стручно оспособување на осудените лица во вид на курсеви, семинари и други видови на стручно оспособување со практична работа, согласно со општите прописи за стручно оспособување.

в) Слободни активности, спорт и рекреација

Член 176

(1) Во установите се обезбедуваат услови за организирање и развој на спортот, рекреацијата и другите слободни активности, од значење за одржување на телесното и душевното здравје на осудените лица.

(2) Програмата за спортски активности, рекреација, стекнување и задоволување на културно-уметнички и други потреби на осудените лица, се уредува како составен дел на третманот и оспособувањето на осуденото лице. За таа цел се обезбедуваат неопходниот простор и опрема во установата.

(3) Слободното време може да се организира во: ликовни, музички, литературни, драмски, новинарски и слични работилници, дебатни расправи и слично.

Член 177

(1) Установите имаат библиотеки.

(2) Осудените лица можат да користат книги и дневен печат на македонски јазик и на јазикот и писмото на припадниците на етничките заедници или на јазикот од земјата на која осуденото лице зборува.

(3) Книгите и дневниот печат осудените лица можат да ги користат од библиотеката или сами да ги набавуваат.

(4) На осудените лица им се овозможува користење и на другите средства за јавно информирање и комуницирање согласно со куќниот ред на установата.

г) Медицинско-психолошки третман

Член 178

(1) Третманот, определен со програмата, се остварува заради решавање на личните и заедничките потреби на осудените лица, со примена на соодветни методи и постапки на третман.

(2) Начинот и реализацијата на остварување на правото на третман поблиску се утврдува со акт кој го донесува директорот на Управата.

6. Право на одмор

Член 179

Осудените лица имаат право на осумчасовен непрекинат одмор во текот на денот и на еден ден одмор во неделата.

Член 180

(1) Осудените лица имаат право на престој најмалку два часа дневно, надвор од затворените простории на установата.

(2) Правото на користење на одморот е поблиску определено со Куќниот ред за осудени лица и на лицата на кои им е изречена заводска мерка упатување во воспитно-поправен дом.

7. Право на пензиско осигурување

Член 181

На осудените лица за време на издржувањето на казната им се признава во пензиски стаж времето што непрекинато ќе го поминат на работа со полно работно време според општите прописи, доколку од надоместокот за работа ги плаќаат определените придонеси.

8. Право на здравствена заштита

Член 182

(1) На осудените лица им се гарантира правото на здравствена заштита и им се обезбедува потребната медицинска помош и болничко лекување според прописите од областа на здравствената заштита и здравственото осигурување.

(2) На осудените лица правата од здравствена заштита им ги укажуваат здравствени работници што вршат примарна здравствена заштита во мрежата на примарно ниво за здравствена заштита на чие подрачје се наоѓа седиштето на установата.

(3) Осудените лица имаат право на секундарно и терцијарно ниво на здравствена заштита.

(4) Трошоците за здравствената заштита на осудените лица во установите паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија.

Член 183

(1) Лекарот мора да го прегледа секое осудено лице и да ја утврди неговата здравствена состојба при приемот на издржувањето на казната и при отпуштањето од установата.

(2) Податоците за здравствената состојба се внесуваат во личниот лист на осуденото лице.

Член 184

Осудените лица кај кои ќе се утврдат телесни и душевни растројства како и одделни зависности, подлежат на медицински третман во установата, а кога тоа е потребно врз основа на наод на лекар се упатуваат во соодветна здравствена установа.

Член 185

Осудените лица за кои се сомнева дека боледуваат од некоја заразна болест, или кај кои е забележано дека имаат телесни или душевни оштетувања што можат да го попречат вклопувањето во средината, по наод и упат на лекарот, ќе се сместат во посебни простории на установата.

Член 186

(1) Осудените лица кои врз основа на наод и мислење на лекар - специјалист се наоѓаат во животна загрозувачка состојба во моментот кога ќе отпочне со издржување на казната или за време на издржувањето на казната установата ќе ги упати во соодветна здравствена установа на лекување и чување додека не престане потребата од нивно натамошно лекување и чување, што се утврдува според општите прописи.

(2) Осудените лица кои за време на издржувањето на казната душевно ќе заболат или покажуваат тешка психичка растроеност утврдена од лекар - психијатар, установата ќе ги упати во соодветна здравствена установа на лекување и чување додека не престане потребата од нивно натамошно лекување и чување, што се утврдува според општите прописи.

Член 187

(1) Заболено осудено лице може да бара специјалистички лекарски преглед на свој трошок, доколку таков преглед не определи лекарот на установата.

(2) За барањето на осуденото лице одлучува директорот на установата по прибавено мислење од лекарот во установата.

Член 188

Времето поминато на лекување на осуденото лице му се смета во времето поминато на издржување на казната затвор.

Член 189

(1) Ако осуденото лице со одбивање на употреба на храна или со одбивање на лекување го доведува во опасност својот живот или здравје, спрема него можат да се применат неопходни медицински мерки и без негова согласност заради исхрана и лекување.

(2) За трошоците за примена на неопходните медицински мерки од ставот (1) на овој член одлучува директорот на установата, согласно со куќниот ред на установата.

Член 190

За секоја потешка болест и за потешко нарушување на здравствената состојба на осуденото лице установата ќе го извести неговото семејство.

Член 191

Врз помлади полнолетни лица најмалку еднаш во годината се врши систематски преглед.

Член 192

(1) На осудените жени за време на бременоста, породувањето и мајчинството во однос на отсуството од работа се применуваат општите прописи.

(2) На осудени бремени жени и породилки им се обезбедува стручна лекарска нега.

(3) Осудените бремени жени по предлог на лекарот се упатуваат во породилното одделение во установата, по правило, четири недели пред породувањето.

(4) Осудените бремени жени по правило се породуваат во општите здравствени установи, освен во случаите кога во установата се обезбедени потребните услови за безбедно породување на осудената бремена жена.

(5) Во породилното одделение осудената породилка по правило останува до навршената една година од животот на детето, ако не биде пред тоа отпуштена од издржувањето на казната.

(6) Во матичната книга на родените не смее да е содржан податок дека детето е родено во казнено-поправна установа.

9. Право на информирање

Член 193

На осудените и лицата на кои им е изречена заводската мерка упатување во воспитно-поправен дом треба да им бидат достапни законите и подзаконските акти кои се однесуваат на начинот на издржување на казната затвор и мерката упатување во воспитно-поправен дом.

10. Право на задоволување на верските потреби

Член 194

На осудените лица им е дозволено да ги задоволуваат своите верски чувства и потреби согласно со условите и можностите на установата.

11. Право на контакти со надворешниот свет

а) Допишување

Член 195

(1) Осуденото лице има право да се допишува.

(2) Во затворените одделенија на установите допишувањето се врши под надзор на установата.

(3) Директорот на установата ќе спречи доставување на писмо, ако тоа е потребно за заштита на личноста на осуденото лице, или заради безбедноста на установата.

(4) Осуденото лице има право без ограничување да се допишува со својот бранител, органите на државната власт и со домашни и меѓународните организации за заштита на човековите права.

(5) Лицата на кои им е изречена мерката упатување во воспитно-поправен дом можат без ограничување да се допишуваат со родителите и блиските роднини.

(6) Директорот на воспитно-поправниот дом може да одобри допишување и со други лица, ако тоа не влијае штетно врз лицата на кои им е изречена мерката упатување во воспитно-поправен дом.

б) Телефонирање

Член 196

(1) На осуденото лице и на лицето на кое му е изречена мерка упатување во воспитно-поправен дом му се дозволува телефонски разговор.

(2) По барање на семејството, телефонски разговор со осуденото лице ќе се дозволи ако е потребно на осуденото лице нешто итно да му се соопшти што не трпи одлагање.

(3) Телефонскиот разговор во установа од затворен вид и во затворено одделение може да се врши во присуство на службено лице.

в) Посети

Член 197

(1) Осуденото лице има право на две посети во текот на месецот од членовите на неговото потесно семејство во смисла на овој закон, а по одобрение на директорот на установата, можат да го посетуваат и други лица.

(2) Како членови на потесно семејство согласно со овој закон се: родител, брат, сестра, брачниот/вонбрачен другар и децата родени во брак или надвор од брак, посиноците, посвоените деца и деца земени на издржување.

(3) Посетата ќе се реализира со или без присуство на службено лице во зависност од видот на установата во која ја издржува казната затвор и одделението во кое е класификувано осуденото лице, во согласност со куќниот ред на установата.

(4) Лицата на кои им е изречена мерка упатување во воспитно-поправен дом имаат право без ограничување да примаат посети на членовите на потесното семејство во согласност со куќниот ред на воспитно-поправната установа, а со одобрение на директорот на воспитно-поправниот дом можат да ги посетуваат и други лица.

Член 198

(1) Осуденото лице има право, по негово барање да го посети бранител или полномошник што го застапува во неговите правни или други работи.

(2) Посетата на бранителот се врши без присуство на службено лице.

Член 199

(1) Ако е осуден странски државјанин, лице без државјанство или бегалец, конзуларниот претставник на неговата држава или на државата што ги штити нејзините интереси, можат да го посетуваат осуденото лице сообразно со правилата на меѓународното право, под услови на реципроцитет.

(2) Конзуларниот претставник е должен претходно да ја најави и закаже посетата во установата во која лицето ја издржува казната.

Член 200

При вршењето на посетата, овластен работник на установата, врши претрес на лицето кое ја врши посетата.

Член 201

(1) Посетата на осудените лица може да трае до 60 минути.

(2) Со куќниот ред на установата се одредува времето, начинот и должината на траењето на посетата.

Член 202

(1) Директорот на Управата ќе овозможи посета на претставници или на овластени лица на државните органи и други тела кои во согласност со овој закон, општите прописи и меѓународното право вршат надзор над работата на казнено поправните и воспитно-поправните установи.

(2) Директорот на Управата ќе овозможи посета на претставници или на овластени лица на надлежните државни органи да извршат увид и собирање на податоци потребни за водење на кривичната постапка.

(3) Директорот на Управата може да одобри посета на претставници на:
1) институции и здруженија кои се занимаваат со заштитата на човековите права на осудените лица;
2) средствата за јавно информирање и
3) институции, научно-образовни установи, здруженија и лица кои се занимаваат со проучување на сузбивањето и превенцијата на криминалот.

(4) Посетителот е должен да достави писмено барање со образложение за целта на посетата.

(5) Директорот на Управата може на посетителот од ставот (3) на овој член да одобри разговор со осудени лица.

(6) Директорот на Управата може да одобри фотографирање и снимање на објекти на казнено-поправната установа и воспитно-поправна установа. Вработените, како и осудените лица во казнено-поправните установи можат да се фотографираат само со нивна согласност.

(7) Посетителите ќе се предупредат кои податоци се службена и професионална тајна и дека можат да се објават единствено по добиено одобрение од директорот на Управата.

(8) Посетата на лицата од ставот (3) на овој член може да се одложи или ускрати од безбедносни причини.

(9) Во установите се врши претрес на посетителите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

Член 203

Осуденото лице има право да го одбие фотографирањето, снимањето, како и средбата со посетителот.

г) Право на примање на пратки

Член 204

(1) Осудените лица имаат право да примаат пратки, од страна на членови од потесното семејство во смисла на овој закон.

(2) Видот на предметите и тежината на пратката се одредуваат со куќниот ред на установата.

(3) Пред врачувањето на пратката нејзината содржина се прегледува во присуство на осуденото лице.

(4) Осудените лица имаат право да примаат парична пратка, со која располагаат согласно со куќниот ред на установата.

12. Право на склучување на брак

Член 205

(1) За време на издржувањето на казната осуденото лице може да склучи брак.

(2) Ако не постојат услови бракот да се склучи пред надлежниот орган на слобода, склучувањето на брак се организира во посебна просторија на установата.

13. Право на правна помош

а) Правни совети и правни средства

Член 206

(1) Установата дава информации и правна помош на осудените лица во однос на користењето на правните средства и преземањето на дејствијата заради заштита на нивните права.

(2) Осуденото лице кое е неписмено, правното средство или друг поднесок може да го даде и на записник во установата.

(3) Барањето за остварување на право, односно правен интерес осуденото лице може да го достави на образец.

(4) Формата и содржината на образецот од ставот (3) на овој член, ги утврдува директорот на Управата.

Член 207

(1) Осудените лица за заштита на своите права во врска со положбата и начинот на постапување во установата, по прашања во врска со осудата, како и за заштита на семејството и неговите интереси, имаат право да поднесуваат правни средства, претставки и други поднесоци до надлежните органи и други институции и од нив да добиваат одговор.

(2) Правните средства, претставките, другите поднесоци од ставот (1) на овој член и добиените одговори се упатуваат и добиваат преку установата.

(3) На правното средство, претставката и другите поднесоци и на обвивката на добиените одговори во установата, ќе се констатира времето и датумот на приемот и веднаш ќе се упатат до адресантот односно одговорот ќе му се предаде на осуденото лице.

(4) Осудените лица имаат право на дискреција во поднесувањето на правните средства.

(5) Комуникацијата помеѓу странките, Управата и установите може да се одвива во писмена форма, усно или во електронска форма.

(6) Комуникацијата помеѓу Управата, установите и другите јавни органи се одвива во електронска форма.

Член 208

Осудените лица имаат право на усна поплака до директорот на установата или лице овластено од него за повредено право или сторена друга неправилност.

Член 209

(1) Осудените лица имаат право и на писмена поплака до директорот на установата, во рок од осум дена од денот на повредата на правото или од признавањето за повредата на правото.

(2) Неписмените лица имаат право писмената поплака од ставот (1) на овој член да ја поднесат на записник пред службено лице на установата овластено од директорот на установата.

Член 210

(1) Директорот на установата е должен да ги испита наводите во поплаката и писмено да го извести осуденото лице во рок од осум дена од денот на приемот на поплаката.

(2) Против известувањето на директорот на установата или доколку директорот не се произнесе по поднесената поплака во рокот предвиден во ставот (1) на овој член, осуденото лице има право на приговор во рок од 15 дена до директорот на Управата.

Член 211

(1) Директорот на Управата е должен да ги испита наводите во приговорот и да донесе решение во рок од 15 дена од приемот на приговорот.

(2) Решението на директорот на Управата од ставот (1) на овој член е конечно и осуденото лице има право на судска заштита.

Член 212

Против решението на надлежниот суд за прекин на казната подолго од 30 дена, како и во други случаи определени со овој закон, осуденото лице и надлежниот јавен обвинител имаат право на жалба до повисокиот суд во рок од три дена од приемот на решението.

Член 213

(1) Ако со овој закон поинаку не е определено, жалбата на осуденото лице не го одлага извршувањето на решението против кое е изјавена жалба.

(2) Постапката за заштита на правата на осудените лица со употреба на правни средства е итна.

Член 214

(1) Осуденото лице може да поднесе барање до Европскиот комитет за превенција од тортура и нечовечно постапување и до Високиот комесар за човекови права на Обединетите нации кога смета дека му се повредени основните човекови права во текот на издржувањето на казната.

(2) На барање од органот од ставот (1) на овој член, директорот на Управата целосно ќе ги испита наводите на осуденото лице и за утврденото, преку Министерството за правда, ќе го извести соодветниот орган.

(3) Директорот на Управата ќе им овозможи на претставниците на органот од ставот (1) на овој член непосреден увид и разговори со осудените и службените лица за утврдување на состојбите по барањето на осуденото лице упатено до телото, односно органот.

Право на ажурирање на лична карта

Член 215

Осудените лица кои се државјани на Република Македонија имаат право на ажурирање на податоците од личната карта по истекот на нејзината важност, на товар на буџетот на Република Македонија.

14. Заштита на правата на соработниците на правдата

Член 216

(1) Соработник на правдата кој се наоѓа на издржување на казната затвор во Република Македонија ужива посебна заштита пропишана со посебен акт донесен од министерот за правда.

(2) Соработник на правдата од друга држава ќе биде прифатен на издржување на казната затвор во Република Македонија согласно со постапка утврдена со позитивните законски прописи и ратификуван меѓународен договор.

Глава XII

ПОГОДНОСТИ НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА

Член 217

(1) За доброто поведение и залагање во работата, како и за поттикнување на добро однесување и за развивање на чувството за одговорност и за интерес и соработка во третманот што се спроведува во установата, на осудените лица можат да им се дадат одделни погодности. Погодностите претставуваат збир на мерки за поттикнување на довербата на осуденото лице, ублажување на затворската дисциплина и негативните влијанија на затворањето, одржување на односите со семејството и надворешниот свет, поттикнување на учеството на осуденото лице во остварувањето на процесот на ресоцијализацијата, јакнење на одговорноста и самовербата заради негово оспособување за живот во согласност со правниот поредок и исполнување на граѓанските обврски.

(2) Видот и обемот на погодностите зависи од степенот на обезбедување и ограничување на слободата на движење на осуденото лице во установата, неговото поведение и постигнатите резултати во спроведувањето на индивидуалната програма за извршување на казната затвор.

(3) Трошоците настанати во врска со користењето на погодностите од ставот (2) на овој член паѓаат на товар на осуденото лице.

Член 218

(1) Погодностите се состојат од:

- уредување на животниот простор со лични предмети,
- почесто примање на пратки или примање на пратки со поголема тежина,
- продолжени посети или посети без надзор во просториите на установата,
- телефонирање без надзор,
- престој со брачен или вонбрачен другар во посебна просторија без надзор,
- посети надвор од просториите на установата до четири часа,
- слободен излез од установата до седум часа,
- отсуство до 15 дена во текот на годината, односно до 30 дена за лица на кои им е изречена мерка упатување во воспитно-поправен дом со тоа што отсуството во текот на месецот не може да биде подолго од три дена и
- целосно или делумно користење на одморот надвор од установата.

(2) Заради неоправдано доцнење при враќање од излез надвор од установата веднаш се известува полициска станица за определено подрачје, а во рок од 24 часа директорот на установата ќе поднесе барање за распишување потерница.

(3) Времето на неоправданото доцнење подолго од 24 часа од излезот надвор од установата, не се смета во издржувањето на казната.

Член 219

(1) За погодноста со решение одлучува директорот на установата, по претходно мислење на комисијата за погодности врз основа на процена на успешноста на програмата за ресоцијализација.

(2) При одлучувањето за погодноста директорот на установата ќе се раководи од начелото на индивидуализација на извршувањето на казната затвор.

(3) Составот на комисијата од ставот (1) на овој член, видот и начинот на користење на погодностите од членот 218 на овој закон го пропишува министерот за правда по предлог на директорот на Управата.

Глава XIII

ПРОГРЕСИРАЊЕ, РЕГРЕСИРАЊЕ, ПРЕМЕСТУВАЊЕ И ПРЕКИН НА КАЗНА НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА

1. Прогресирање на осудени лица

Член 220

(1) Осудените лица во текот на издржувањето на казната, прогресираат од установа од затворен во полуотворен или отворен вид, односно во соодветните одделенија на истата установа, по исполнување на следните услови:

- издржан дел од казната затвор,
- резултати од реализација на индивидуалната програма за третман и
- почитување на одредбите од куќниот ред на установата.

(2) Поблиските услови за прогресирање на осудените лица од ставот (1) на овој член, се доуредуваат со општ акт што го донесува директорот на Управата.

Член 221

(1) Директорот на Управата по предлог на директорот на установата или по барање на осуденото лице донесува решение за прогресирање на осудените лица.

(2) Директорот на установата донесува решение за прогресирање на осудените лица од едно во друго одделение во установата, под условите од членот 220 на овој закон.

(3) Решенијата од ставовите (1) и (2) на овој член се конечни.

(4) Примерок од решението од ставот (1) на овој член, директорот на Управата го доставува до судијата за извршување на санкциите.

2. Регресирање на осудени лица

Член 222

(1) Ако осуденото лице со своето однесување не ги исполнува целите предвидени во програмата за третман, може да биде вратено од установата со полиберален вид во установа од построг вид, односно во соодветно одделение на истата установа.

(2) За регресирање на осуденото лице од установа со полиберален во установа од построг вид, по предлог на директорот на установата одлучува со решение директорот на Управата.

(3) За регресирање на осуденото лице од полуотворено, односно отворено во затворено одделение на иста установа одлучува директорот на установата, со решение.

(4) Решенијата од ставовите (2) и (3) на овој член се конечни.

(5) Примерок од решението од ставот (2) на овој член, Управата му доставува на судијата за извршување на санкциите.

3. Преместување на осудени лица

Член 223

(1) Осуденото лице по негово барање може да биде преместено на натамошно издржување на казната затвор од една во друга установа од ист или од различен вид:

- кога со натамошното престојување во таа установа му е загрозен животот или телесниот интегритет,
- за да биде поблиску до живеалиштето или престојувалиштето на неговото семејство, доколку остатокот од казната не ја надминува максималната должина на казната затвор што се издржува во установа во која бара да биде преместен и доколку е класификуван со полуотворен или отворен третман.

(2) Осудено лице може да биде преместено на натамошно издржување на казната затвор од една во друга установа од ист или од различен вид, по предлог на директорот на установата кога со натамошното престојување во таа установа:
- се загрозува безбедносната состојба во установата, неговиот живот и неговиот телесен интегритет или интегритетот на друго осудено лице,
- поради преполнет капацитет на установата нема услови за нормално или безбедно извршување на казната затвор,
- поради рационалност на судската постапка што се води против осуденото лице за време на издржувањето на казната пред суд надвор од седиштето на установата каде ја издржува казната,
- поради неопходна соодветна здравствена заштита, образование и други третмански потреби и
- за да биде поблиску до живеалиштето или престојувалиштето на неговото семејство, доколку остатокот од казната не ја надминува максималната должина на казната затвор што се издржува во соодветната установа.

(3) За преместувањето на осудените лица, решение донесува директорот на Управата.

(4) Решението од ставот (3) на овој член е конечно.

(5) Примерок од решението се доставува до судијата за извршување на санкциите.

4. Прекин на издржувањето на казната на осудените лица

Член 224

(1) Прекин на издржување на казната затвор претставува привремено отпуштање на осуденото лице од установата, а времето поминато на прекин не се смета во издржаната казна.

(2) По барање на осуденото лице или по предлог на директорот на установата, врз основа на мислење на здравствен работник, медицинска документација и мислење на надлежен јавен обвинител, судијата за извршување на санкциите со решение може да го прекине издржувањето на казната подолго од 30 дена, поради лекување, кога не постојат услови лекувањето да се спроведе во установата или установата да го упати во соодветна здравствена установа.

(3) Примерок од решението се доставува до осуденото лице, јавниот обвинител, а по правосилноста на решението, истото се доставува до казнено-поправната установа и до Управата, заради евиденција.

(4) Осуденото лице на кое му е дозволен прекин на издржувањето на казната заради лекување е должно секој месец да достави медицинска документација на судијата за извршување на санкциите за неговата здравствена состојба. Ако се утврди дека престанале причините поради кои е одобрен прекиноот на казната, судијата за извршување на санкциите ќе го стави вон сила решението за прекин на казната.

(5) Против решението донесено по барање за прекин на издржувањето на казната, осуденото лице и јавниот обвинител имаат право на жалба во рок од три дена до советот составен од тројца судии кој одлучува во прв степен надвор од главна расправа согласно со Законот за кривична постапка.

(6) Ако по истекот на времето на прекиноот на казна поради лекување сè уште има потреба од лекување согласно со членот 225 став (1) точка 1, осуденото лице може да побара продолжување на прекиноот.

(7) Судијата може да ги провери околностите наведени во барањето за продолжување на прекиноот, а по извршените проверки врз основа на мислење на здравствениот работник, медицинска документација и мислењето на надлежен јавен обвинител во најкус можен рок да донесе решение.

(8) До донесување на решението за продолжување на прекиноот се известува казнено-поправната установа каде што осуденото лице ја издржува казната затвор, дека осудениот се наоѓа на болничко лекување во здравствена установа и за истото лице да се обезбеди надзор од припадник на затворската полиција.

Член 225

(1) На осудени лица кои се на издржување казна затвор, директорот на Управата донесува решение за прекинување на издржувањето на казната во траење до 30 дена, од следните причини:
1) има потреба или се наоѓа на болничко лекување од потешка акутна болест, зависности или породување;
2) се случила смрт или тешка болест во потесното семејство на осуденото лице или
3) работи предизвикани од елементарна непогода.

(2) Решението од ставот (1) на овој член е конечно.

(3) Примерок од решението од ставот (1) на овој член се доставува до судијата за извршување на санкциите.

Член 226

(1) Осуденото лице кое се наоѓа на издржување на казната затвор е должно да се јави во казнено-поправната установа, најдоцна до крајот на денот на истек на одобриениот прекин.

(2) Ако по истекот на времето на прекилот на казната од членовите 224 и 225 од овој закон, осуденото лице не се јави на натамошно издржување на казната, установата во рок од 24 часа за тоа ќе го извести судијата за извршување на санкциите кој ќе преземе законски мерки за приведување на осуденото лице на натамошно издржување на казната затвор.

Член 227

Прекин на издржувањето на казната може да определи и надлежниот суд кога решава по некои од вонредните правни средства поднесени од странките во кривичната постапка.

Глава XIV

ОДНОС НА СЛУЖБЕНИТЕ ЛИЦА СПРЕМА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА

Член 228

Службените лица своите обврски треба да ги извршуваат чесно и непристрасно, независно од полот, расата, боја на кожа, националноста, ментална или телесна попреченост, родов идентитет, сексуална ориентација, вероисповедта и политичките уверувања на осудените лица, согласно со кодексот на однесување на службените лица во извршување на работните задачи во казнено-поправните и воспитно-поправните установи.

Член 229

(1) Установата и службените лица ги преземаат потребните мерки за постигнување и одржување на високо ниво на стручност и проширување на знаењата и компетентноста на личноста кои непосредно извршуваат работи во третманот на осудените лица.

(2) Вработените имаат право и обврска на почетна и континуирана обука и проверка на нивните знаења и способности.

(3) Обуките и проверката на знаењата и способностите ги организира Управата и се одржуваат во Центарот за тренинг и едукација.

(4) Центарот за тренинг и едукација е посебна организациона единица во рамките на Управата.

(5) За остварување на работите од ставот (1) на овој член, министерот за правда донесува програма за почетна и континуирана обука и остручување на службените лица во установите.

(6) Министерот за правда донесува кодекс на однесување на службените лица во казнено-поправните и воспитно-поправните установи.

(7) Непочитување на кодексот за однесување претставува потешка повреда на работните обврски.

Глава XV

ОДРЖУВАЊЕ НА РЕДОТ И ДИСЦИПЛИНАТА

1. Должност на осудените лица за одржување на редот и дисциплината

Член 230

(1) Осудените лица се должни да се придржуваат на одредбите на овој закон и на куќниот ред, да ги исполнуваат обврските од програмата за третман и да се придржуваат на наредбите на службените лица.

(2) Редот и дисциплината се одржуваат во интерес на безбедноста на установата, за да се овозможи заеднички живот на осудените лица и за постигнување на целите на третманот.

2. Дисциплинска и материјална одговорност на осудените лица

Член 231

(1) Секое непочитување на одредбите од овој закон и на Куќниот ред претставува дисциплинска повреда и носи соодветна дисциплинска одговорност.

(2) Дисциплинските повреди можат да бидат потешки и полесни повреди.

(3) Потешки дисциплински повреди се:

- учество и поттикнување на бунт, неисполнување на наредба на службено лице со што би се предизвикале поголеми нарушувања во работењето на установата,
- физички напад на службено или друго осудено лице,
- внесување или изготвување на предмети што можат да се користат за напад, бегство или за вршење на кривично дело,
- бегство или обид за бегство од издржување на казната затвор,
- ненавремено враќање од прекин на казната затвор,
- злоупотреба на доделените погодности,
- внесување или изработка на алкохолни пијалаци и наркотични средства, нивно уживање или растурање,
- намерна повреда на прописите за заштита при работа, заштита од пожар, експлозија или други природни несреќи,
- предизвикување на поголема материјална штета, ако била предизвикана намерно или од големо невнимание,
- занимавање со препродавање,
- позајмување на пари и меѓусебно задолжување за лихварска камата,
- присилување, вршење на психички и физички облик на притисок над други осудени лица и поттикнување кон тоа,
- одбивање на осуденото лице да биде подложено на тестирање во случај ако постои основано сомнение дека користел алкохол, опојни дроги и други психоактивни супстанции,
- поседување и користење на мобилен телефон,
- недозволено комуницирање со надворешен свет,
- давање поткуп,
- сексуално вознемирување на друго осудено лице,
- оштетување на инвентар и средства во сопственост на установата,
- други повреди во кои постојат елементи на кривично дело и
- повторување на полесни повреди.

(4) Полесните повреди на дисциплината се утврдуваат со куќниот ред на установата.

Член 232

За повреда на редот и дисциплината спрема осудените лица можат да се применат следните дисциплински казни:

- 1) опомена;
- 2) јавна опомена;
- 3) ограничување на доделување на погодности до три месеци;
- 4) упатување во самица од три до 14 дена со или без право на работа.

Член 233

(1) Дисциплинските казни ги изрекува директорот на установата, на предлог на дисциплинска комисија.

(2) Во дисциплинската постапка осуденото лице мора да биде сослушано и неговата изјава проверена.

(3) При изрекувањето на дисциплинската казна ќе се земе предвид поведението на осуденото лице и дали порано било дисциплински казнувано.

(4) Дисциплинската комисија е составена од претседател и двајца членови и нивни заменици. Претседател на комисијата е раководителот на секторот за ресоцијализација, а членови се претставници од инструкторите и затворската полиција.

(5) Начинот на постапување на дисциплинската комисија од ставот 1 на овој член се уредува со општ акт на директорот на Управата.

Член 234

(1) Дисциплинската казна - ограничување на доделување на погодности до три месеци може да се изрече само ако осуденото лице ги злоупотребило дадените погодности.

(2) Дисциплинската казна - упатување во самица од три до 14 дена со или без право на работа, може да се изрече само за потешки повреди на дисциплината.

Член 235

(1) Дисциплинската казна упатување во самица од три до 14 дена со или без право на работа, може да се изрече за потешки повреди на дисциплината.

(2) Извршувањето на дисциплинската казна упатување во самица може условно да се одложи до шест месеци ако основано се очекува дека и без извршување на изречената казна ќе се постигне целта на дисциплинското казнување.

(3) Условното одлагање на извршувањето на дисциплинската казна ќе се отповика ако условно казнето осудено лице во рокот за кој е одложено извршувањето е повторно дисциплински казнето. Ако се отповика изречената казна ќе се изрече една казна и за поранешната и за новата дисциплинска повреда, при што упатувањето во самица може да се изрече во траење до 14 дена.

(4) Извршувањето на дисциплинската казна се извршува веднаш, а најдоцна во рок од 14 дена од правосилноста на решението за изрекување на дисциплинската казна самица.

(5) Извршувањето на изречената дисциплинска казна не може да се одлага ако осуденото лице е казнето за повреда која е предвидена како кривично дело за кое законот пропишува казна затвор до една година.

Член 236

(1) При извршувањето на дисциплинската казна упатување во самица на осуденото лице му се обезбедуваат потребните хигиенски и здравствени услуги и му се овозможува читање на книги и весници.

(2) Просторијата во која се извршува дисциплинската казна упатување во самица мора да е во големина од најмалку 9 м³/4 м², да е осветлена со дневно светло, да има санитарен јазол, вода за пиење, кревет со постелнина, маса и столица и да е загреана.

(3) На дисциплински казнетиот со упатување во самица му се обезбедува престојување на свеж воздух надвор од затворените простории еден час дневно.

(4) Казнетото лице секојдневно го посетува лекар, а директорот на установата еднаш неделно.

(5) На осудените лица кои издржуваат дисциплинска казна упатување во самица не смее да им биде ограничено правото на допишување, телефонирање, посети и примање на пратки.

Член 237

Дисциплинската казна упатување во самица нема да се изврши или ќе се прекине ако со извршувањето се загрозува здравјето на осуденото лице.

Член 238

Директорот на установата може да го запре извршувањето на дисциплинската казна ако утврди дека со дотогашното извршување на казната е постигната целта на дисциплинското казнување.

Член 239

(1) Осуденото лице е одговорно за штетата што ја предизвикало во установата намерно или со крајно невнимание.

(2) За постоењето на штета, нејзината висина, кој и под кои околности ја предизвикал, како и за начинот и рокот на нејзиното надоместување, ја утврдува комисија именувана од директорот на установата.

(3) Ако осуденото лице одбие да ја плати штетата, установата може своето побарување да го оствари со тужба пред надлежниот суд.

Член 240

(1) Против решението за изречена дисциплинска казна, како и против решението од членот 239 од овој закон со кое е одлучено за надоместување на штетата, осуденото лице има право на жалба во рок од три дена до директорот на Управата.

(2) Жалбата на осуденото лице го задржува извршувањето на решението, освен во итни случаи кога се загрозува безбедносната состојба на установата по проценка на директорот на установата.

(3) Директорот на Управата по жалбата одлучува во рок од пет работни денови.

Глава XVI

СМРТ НА ОСУДЕНО ЛИЦЕ И ПРИСУСТВО НА ПОГРЕБ

Известување за смрт на осудено лице

Член 241

(1) Ако осуденото лице за време на издржувањето на казната почине, установата е должна за тоа веднаш да ги извести: потесното семејство на осудениот и судијата за извршување на санкциите, Управата и матичарот во седиштето на установата, а по потреба и други државни органи.

(2) Телото на починатото осудено лице ќе го прегледа лекар кој ќе ги утврди и причините за смртта.

(3) Посмртните останки на осуденото лице ќе му се предадат на семејството на осуденото лице. Ако членовите на семејството не сакаат да ги прифатат посмртните останки или нема семејство, осуденото лице ќе биде погребано на месните гробишта на трошок на установата.

(4) Ако постои сомнение за причините за смртта на осуденото лице, се постапува согласно со Законот за кривичната постапка и меѓународните договори од оваа област, ратификувани согласно со Уставот на Република Македонија.

Присуство на осуденото лице на погреб на член од потесното семејство

Член 242

(1) Осуденото лице може да присуствува на погреб на член од потесното семејство во времетраење до 12 часа, со или без присуство на службено лице од установата во зависност од третманската група и степенот на безбедносен ризик, по одобрение на директорот на установата.

(2) Член на потесното семејство се смета секое лице кое е заведено во картонот за посета на осуденото лице.

Глава XVII

ОТПУШТАЊЕ НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА ОД ИЗДРЖУВАЊЕ НА КАЗНАТА

1. Основи за отпуштање на осудените лица

Член 243

Осудените лица се отпуштаат од издржувањето на казната по издржаната казна, по простување на остаток на казната со акт на надлежен орган, по одлука за условен отпуст и по одлука на директорот на установата за предвремено отпуштање од издржување на казната.

2. Подготвување за отпуштање од установата

Член 244

(1) Осуденото лице се подготвува за отпуштање од издржувањето на казната од почетокот на издржувањето на казната во установата.

(2) Активностите на подготвување за отпуштање на осуденото лице се интензивираат пред истекот на казната, односно пред денот кога се претпоставува дека ќе биде отпуштено.

(3) На два дена пред отпуштањето осуденото лице се ослободува од работа за да може да се подготви за излегување.

Член 245

(1) Пред отпуштањето осуденото лице го прегледува лекар во установата кој писмено ќе ја констатира неговата здравствена состојба во моментот на отпуштањето.

(2) Ако осуденото лице во времето кога се отпушта од издржувањето на казната е тешко болно, установата ќе го смести во најблиската здравствена установа.

(3) Ако осуденото лице нема средства да ги плати трошоците за лекување, за првиот месец на лекувањето тие ќе паднат на товар на установата, а за натамошното лекување ќе се постапува според општите прописи.

Член 246

Установата ги поднесува превозните трошоци на осуденото лице од установата до местото на неговото живеалиште, односно престојувалиште, доколку лицето кое се отпушта нема средства за таа намена.

Член 247

(1) При отпуштањето од установата на осуденото лице му се предава неговиот документ за лична идентификација и отпускниот лист од установата. На осуденото лице му се предаваат и другите негови предмети, како и заштедените пари од работа во установата.

(2) Во отпускниот лист се содржани податоци за времето на отпуштање и времето и местото кога и каде треба да се јави на подрачниот орган за внатрешни работи.

3. Отпуштање по издржаната казна

Член 248

(1) Осуденото лице се отпушта од издржување на казната од установата во денот и часот кога му истекува издржувањето на казната.

(2) Ако последниот ден на издржувањето на казната паѓа во недела или празник, осуденото лице се отпушта во денот што му претходи.

4. Отпуштање по простување на казната

Член 249

Осуденото лице се отпушта од издржувањето на казната од установата во денот кога со акт на амнестија или помилување донесен од страна на надлежен орган се ослободува од натамошно издржување на казната затвор.

5. Отпуштање по условен отпуст

Член 250

Осуденото лице се отпушта од издржувањето на казната во денот кога со решението за условен отпуст е определено отпуштањето.

6. Постапка за условен отпуст

Член 251

(1) Постапката за условен отпуст се спроведува согласно со Законот за пробација.

(2) Барање за отпуштање по основ на условен отпуст, под услови определени со закон, може да поднесе осуденото лице или неговиот брачен/вонбрачен другар, адвокат, роднина по крв во права линија, посвоител, посвоеник, брат, сестра и хранител.

(3) Предлог за отпуштање на осуденото лице по основ на условен отпуст поднесува и директорот на установата, врз основа на постапка предвидена согласно со Законот за пробација.

Член 252

(1) За условно отпуштање на осуденото лице одлучува судот што ја донел пресудата во прв степен во совет составен од тројца судии, кој одлучува надвор од главниот претрес.

(2) Во решението за условен отпуст се наведува денот на отпуштањето на осуденото лице при што е неопходно да се води сметка за рокот на жалбената постапка.

Член 253

(1) Пред одлучувањето за условниот отпуст првостепениот суд ги има во предвид писмениот извештај и мислењето на матичниот воспитувач во казнено поправната установа врз основа на кои е даден предлогот за условен отпуст. Во случај кога до судот е поднесено барање за условен отпуст надлежниот суд може да побара од казнено поправната установа каде што осуденото лице ја издржува казната затвор да достави извештај за однесувањето на осуденото лице во текот на издржувањето на казната затвор и основаноста на поднесеното барање за условен отпуст. Надлежниот суд бара дополнителни податоци од казнено поправната установа каде што осуденото лице ја издржува казната затвор, а може да се сослуша и осуденото лице и да се побара мислење од матичниот воспитувач на осуденото лице, судијата за извршување на санкциите за околности што се однесуваат на личноста на осуденото лице, неговото поведение за време на издржувањето на казната, извршувањето на работните обврски и за други околности од кои може да се заклучи дали е постигната целта на казнувањето и особено дали осуденото лице во иднина нема да врши кривични дела.

(2) Предлогот на директорот на установата го застапува и го образложува матичниот воспитувач во установата каде што осуденото лице ја издржува казната затвор.

(3) Податоците кои установата ги доставува до судот се од доверлива природа и се исклучиво наменети за целите на постапката.

Член 254

(1) Барањето односно предлогот за условен отпуст може повторно да се поднесе по истекот на шест месеци за казна затвор над една година, односно три месеци за казна затвор под една година од правосилноста на решението со кое е одбиено претходното барање на осуденото лице, односно предлогот на директорот.

(2) Решението со кое судот одлучува за условен отпуст се доставува до осуденото лице, членот на семејството што поднел барање за условен отпуст, установата во која осуденото лице издржува казна, надлежната локална пробациска канцеларија, надлежниот јавен обвинител и до полициската станица за определено подрачје според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице, ако одлуката е позитивна.

(3) Судот ќе го отповика условниот отпуст по добиено известување од казнено поправната установа доколку осуденото лице во периодот до неговото условно отпуштање стори една или повеќе потешки дисциплински повреди во казнено поправната установа.

Член 255

(1) Судот во решението за условен отпуст може на условно отпуштениот да му одреди заштитен надзор, што се состои во посебни мерки на помош, грижа, надзор или заштита кои ги спроведува надлежен орган согласно со закон.

(2) Во решението од ставот (1) на овој член, судот може да определи дали над условно отпуштениот лице ќе се примени мерка - електронски надзор.

Член 256

Против решението по барањето или предлогот за условен отпуст осуденото лице и надлежниот јавен обвинител имаат право на жалба во рок од осум дена до повисокиот суд.

7. Отпуштање по одлука на директорот на установата

Член 257

(1) Директорот на установата може да го отпусти осуденото лице и пред истекот на казната најмногу 30 дена за казна затвор до три години, односно 60 дена за казна затвор над три години, ако осуденото лице издржало 9/10 од казната и доколку осуденото лице не добило условен отпуст.

(2) Предвременно отпуштање на осуденото лице пред истек на казната може да се изврши ако се исполнети следните критериуми:

- осуденото лице од самиот почеток на извршување на казната да соработува и да го прифати процесот на ресоцијализација во согласност со одредбите на Куќниот ред, да има позитивно однесување во осуденичката средина,
- дисциплинирано и квалитетно да ги извршува поставените работни задачи во текот на работното ангажирање,
- да има позитивен однос кон сите вработени во установата, а особено кон непосредниот воспитувач и инструктор и
- да не ги злоупотребува дадените погодности во текот на издржување на казната.

Глава XVIII

ПОМОШ НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА ПО ОТПУШТАЊЕ ОД УСТАНОВАТА

Член 258

(1) Помошта по отпуштањето претставува збир на мерки и постапки што се применуваат заради вклучување на отпуштените осудени лица во животот на слобода, а се состои од: обезбедување на сместување и исхрана, обезбедување на лекување, совети за изборот на живеалиштето, односно престојувалиштето, усогласување на семејните односи, пронаоѓање на вработување, довршување на стручното оспособување, давање парична помош за покривање на најнеопходните потреби, како и други облици на помош и поддршка.

(2) Пред отпуштањето на осуденото лице на кое му е потребна помош по излегувањето на слобода, установата, пет дена пред отпуштање на осуденото лице од установата го известува центарот за социјални работи според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице за денот кога треба да биде отпуштено и ќе го наведе видот на помошта, што особено му е потребна заради негово успешно вклучување во живот на слобода.

Член 259

По отпуштањето од установата, осуденото лице пуштено на условен отпуст може да се обрати до пробацискиот службеник заради давање помош и поддршка.

Глава XIX

ПОДГОТВУВАЊЕ НА ЗАКЛУЧЕН ИЗВЕШТАЈ

Член 260

(1) Пред отпуштањето на осуденото лице по основ на отпуштање по опростување и истек на казната од установата, секторот за ресоцијализација, подготвува заклучен извештај за реализираната програма за третман со осуденото лице, како и за оцената за остварениот степен на ресоцијализација на осуденото лице.

(2) Заклучниот извештај се внесува во личниот лист на осуденото лице.

(3) Заклучниот извештај се доставува во рок од осум дена до полициска станица за определено подрачје и центарот за социјални работи според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на отпуштеното осудено лице, судијата за извршување на санкциите, а по потреба и до други државни органи.

Глава XX

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПАРИЧНА КАЗНА

Органи и постапка за извршување на паричната казна на физички лица

Член 261

(1) Постапката за наплата на парична казна на физички лица по службена должност ја поведува судот што ја изрекол паричната казна во прв степен.

(2) Доколку осуденото лице нема живеалиште, односно престојувалиште во седиштето на судот што му ја изрекол паричната казна во прв степен, тогаш првостепениот суд е должен да му ја достави правосилната пресуда за наплата на паричната казна на судот според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето.

Член 262

(1) Ако осуденото лице во определениот рок не ја плати паричната казна се пристапува кон присилна наплата.

(2) Трошоците на присилната наплата на паричната казна паѓаат на товар на осуденото лице.

Член 263

(1) Судијата за извршување на санкциите пред да пристапи кон присилна наплата, на осуденото лице му праќа опомена да ја плати паричната казна во рок кој не може да биде подолг од 15 дена од денот на приемот на опомената.

(2) Ако осуденото лице во определениот рок не ја плати казната се пристапува кон присилна наплата согласно со закон.

(3) Ако присилното извршување остане без успех, се пристапува кон замена на паричната казна со затвор.

Член 264

(1) Ако осуденото лице по правосилноста на одлуката не може паричната казна да ја плати веднаш, поднесува барање за плаќање на рати, но рокот на исплата не може да биде подолг од две години, со можност за продолжување на рокот за уште три месеци.

(2) Доколку осуденото лице не ги плаќа на време ратите, судот ќе ја отповика својата одлука за плаќање на рати и ќе пристапи кон наплата на паричната казна веднаш или со замена со затвор.

Член 265

Ако едновременно се врши присилна наплата на паричната казна и на трошоците на кривичната постапка, најнапред се наплатуваат трошоците на кривичната постапка.

ИЗВРШУВАЊЕ НА СПОРЕДНИ КАЗНИ

Глава XXI

ЗАБРАНА НА ВРШЕЊЕ НА ПРОФЕСИЈА, ДЕЈНОСТ ИЛИ ДОЛЖНОСТ

Член 266

(1) Пресудата со која е изречена казна забрана на вршење професија, дејност или должност по правосилноста, надлежниот суд по службена должност му ја доставува на извршување на правното лице или друга институција во која осуденото лице е вработено, на надлежниот орган за издавање одобрение или дозвола за вршење професија, дејност или должност и на Централниот регистар на Република Македонија, како и на надлежниот орган за регистрација.

(2) Централниот регистар на Република Македонија ќе изврши упис на изречената казна со прибелешка во регистарската влошка и тоа ќе го објави.

(3) Правосилната пресуда од ставот (1) на овој член се доставува и на полициска станица за определено подрачје според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице.

(4) Ако лицето спрема кое е изречена казната од ставот (1) на овој член го промени местото на живеалиштето, односно престојувалиштето, а времето за кое оваа казна е изречена не поминало, Министерството за внатрешни работи за оваа казна ќе го извести надлежниот суд во местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице, во рок од 15 дена.

Член 267

(1) Кога вршењето на професија, дејност или должност е поврзано со дозвола или одобрение од надлежен орган, оваа казна се извршува со одземање на дозволата односно одобрението или со забрана на нивно издавање за времето додека трае казната.

(2) Надлежниот орган, казната од ставот (1) на овој член ја извршува со преземање на дејствија со кои на осуденото лице му се оневозможува да врши определена професија, дејност или должност.

(3) За извршување на казната, Државниот инспекторат на трудот го известува надлежниот суд, во рок од 15 дена.

ЗАБРАНА НА УПРАВУВАЊЕ СО МОТОРНО ВОЗИЛО

Член 268

(1) Правосилната пресуда со која е изречена казната забрана на управување со моторно возило надлежниот суд му ја доставува на извршување на полициската станица на определено подрачје според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице на кое му е изречена оваа казна.

(2) Извршувањето на казната од ставот (1) на овој член се спроведува со впишување во возачката дозвола на забраната за управување со моторно возило од одреден вид или категорија или во забрана на нејзино издавање на осуденото лице за времето за кое му е изречена.

(3) Изречената казна забрана на управување со моторно возило се запишува во казнената евиденција.

(4) Ако лицето спрема кое е изречена казната од ставот (1) на овој член го промени местото на живеалиштето, односно престојувалиштето, а времето за кое оваа казна е изречена не истекло, полициска станица за определено подрачје за оваа казна ќе го извести надлежниот суд во местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице, во рок од 15 дена.

Член 269

(1) Казната забрана на управување со моторно возило од одреден вид или категорија за лице кое има странска возачка дозвола за управување со моторно возило ја извршува полициска станица за определено подрачје според местото на извршувањето на кривичното дело.

(2) Возачката дозвола ќе му се врати на странецот при напуштањето на територијата на Република Македонија.

ПРОТЕРУВАЊЕ НА СТРАНЕЦ ОД ЗЕМЈАТА

Член 270

(1) Правосилната пресуда со која е изречена казната протерување на странец од земјата, надлежниот суд му ја доставува на извршување на Министерството за внатрешни работи.

(2) Казната од ставот (1) на овој член се извршува според одредбите на закон со кој се регулира движење и престој на странци.

ЗАБРАНА ЗА ПОСЕТУВАЊЕ НА СПОРТСКИ НАТПРЕВАРИ

Член 271

(1) Пресудата со која е изречена казната забрана за посетување на спортските натпревари, надлежниот суд по службена должност ја доставува на извршување на подрачната единица на Министерството за внатрешни работи

според местото на живеалиштето односно престојувалиштето на осуденото лице на кое му е изречена оваа казна. Ако лицето спрема кое е изречена оваа казна го промени местото на живеалиштето, односно престојувалиштето, а времето за кое оваа казна е изречена не поминало, е должен да го извести Министерството за внатрешни работи за направената промена, во рок од осум дена.

(2) Изречената казна забрана за посетување на спортските натпревари се запишува во казнената евиденција.

(3) Надлежниот орган, казната од ставот (1) на овој член, ја извршува со преземање на дејствија со кои на осуденото лице му се оневозможува да ги посетува спортските натпревари.

(4) Лицето на кое му е изречена казната забрана за посетување на спортските натпревари е должно најдоцна два часа пред почетокот на спортскиот натпревар да дојде и остане во надлежната полициска станица според местото на живеење или престојување за време на спортскиот натпревар и еден час по завршување на спортскиот натпревар.

(5) Во случај кога лицето поради здравствени причини, професионални обврски или други оправдани причини, кои не трпат одложување, не е во можност да дојде и остане во надлежната полициска станица, е должно да ја извести надлежната полициска станица според местото на живеење или престојување за адресата на која ќе се наоѓа во временскиот период. Министерството за внатрешни работи проверува дали лицето се наоѓа на адресата.

(6) Во случај кога лицето нема да се јави во надлежната полициска станица, Министерството за внатрешни работи, во рамките на своите овластувања ќе ги преземе сите неопходни мерки и дејствија за негово пронаоѓање, со цел за извршување на изречената казна. За извршување на казната, Министерството за внатрешни работи го известува надлежниот суд, во рок од осум дена.

ИЗВРШУВАЊЕ НА МЕРКИТЕ НА БЕЗБЕДНОСТ

Глава XXII

ЗАДОЛЖИТЕЛНО ПСИХИЈАТРИСКО ЛЕКУВАЊЕ И ЧУВАЊЕ ВО ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА

Член 272

(1) Мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа се извршува во здравствена установа основана за таа цел, или во специјална болница за психијатрија.

(2) Во одлуката со која е изречена мерката на безбедност од ставот (1) на овој член, судот ја определува и здравствената установа во која ќе се извршува мерката.

(3) Кога мерката на безбедност од ставот (1) на овој член е изречена со казна затвор, осуденото лице прво се упатува на извршување на мерката на безбедност.

Член 273

(1) Лицето спрема кое треба да се изврши мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа, во здравствената установа го упатува судијата за извршување на санкциите, а го спроведува здравствен работник на установата определена од судот. Од причини на безбедност може да се определи спроведувањето да го обезбедува Министерството за внатрешни работи.

(2) Ако лицето од ставот (1) на овој член, се наоѓа во притвор во здравствената установа го спроведува припадник на затворската полиција во установата во која се наоѓа во притвор.

(3) Трошоците на спроведувањето паѓаат на товар на надлежниот суд.

Член 274

Спрема лицата во однос на кои се извршува мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа можат да се применат ограничувања на движењето и контактирањето во мера што е неопходна за спроведување на третманот на лекување и чување и за одржување на куќниот ред и дисциплина во здравствената установа.

Член 275

(1) Здравствената установа во која се извршува мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување е должна најмалку два пати годишно да го извести судот што ја изрекол мерката за здравствената состојба на лицето.

(2) Кога здравствената установа ќе оцени дека престанала потребата за лекување и чување ќе му предложи на надлежниот суд да го запре натамошното извршување на оваа мерка. Здравствената установа за осудените лица со битно намалена пресметливост на кои не им истекла казната може да предложи условен отпуст.

Член 276

Ако судот одлучи осуденото лице да биде упатено на издржување на остатокот на изречената казна затвор, од казнено-поправната установа во која осуденото лице треба да ја издржува казната ќе побара да го спроведе во установата.

Член 277

(1) Стручниот надзор во здравствената установа во која се извршува мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување врши овластена комисија од Министерството за здравство најмалку еднаш годишно.

(2) Надзор на законитоста во извршувањето на мерката од ставот (1) на овој член, врши судијата за извршување на санкциите.

Член 278

Општ акт со кој се уредува куќниот ред во здравствената установа во однос на лицата спрема кои се извршува мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување донесува министерот за здравство во согласност со министерот за правда.

Член 279

Трошоците на извршувањето на мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа паѓаат на товар на буџетот на Република Македонија, а се обезбедуваат во посебна ставка во буџетот на Министерството за здравство.

Глава XXIII

ЗАДОЛЖИТЕЛНО ПСИХИЈАТРИСКО ЛЕКУВАЊЕ НА СЛОБОДА

Член 280

(1) Мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување на слобода се извршува во здравствена установа која првостепениот суд ја определил во својата одлука.

(2) Мерката од ставот (1) на овој член ја извршува судијата за извршување на санкциите според живеалиштето, односно престојувалиштето на лицето.

Член 281

Здравствената установа во која се извршува задолжителното психијатриското лекување на слобода должна е најмалку на секои шест месеци да го известува судот што ја донел одлуката во прв степен за здравствената состојба на лицето спрема кое се извршува оваа мерка и за резултатот на лекувањето.

Член 282

Во однос на стручниот надзор, надзорот на законитоста, општиот акт за куќниот ред и трошоците на извршувањето на оваа мерка се применуваат одредбите на членовите од 277 до 279 од овој закон.

Глава XXIV

ЗАДОЛЖИТЕЛНО ЛЕКУВАЊЕ ОД БОЛЕСТИ НА ЗАВИСНОСТ (АЛКОХОЛ, ДРОГА ИЛИ НАРКОТИЧНИ СУПСТАНЦИИ)

Член 283

Мерката на безбедност задолжително лекување од болести на зависност се извршува во здравствена установа предвидена во членот 272 став (1) од овој закон.

Член 284

Ако во установата не постојат услови за задолжително лекување од болести на зависност, кога оваа мерка е изречена со казна затвор, или кога е изречена со парична казна или условна осуда, мерката се извршува во здравствена установа што ќе ја определи судот во одлуката со која е изречена мерката.

Член 285

Судијата за извршување на санкциите согласно со одредбата на членот 284 од овој закон го упатува лицето на извршување на задолжителното лекување од болести на зависност непосредно во установата, односно во здравствената установа.

Член 286

Здравствената установа во која се извршува задолжителното лекување од болести на зависност е должна најмалку на шест месеци да го известува судот што ја донел одлуката во прв степен за здравствената состојба на лицето спрема кое се извршува оваа мерка и за резултатот од лекувањето.

Член 287

(1) Здравствената установа ќе го извести судот што ја донел одлуката во прв степен за завршеното лекување на лицето спрема кое е изречено задолжително лекување од болести на зависност.

(2) Ако осуденото лице без оправдана причина не се подложи на лекување или лекувањето го напушти, здравствената установа ќе го извести за тоа судот што ја донел одлуката во прв степен.

Член 288

(1) Трошоците на извршувањето на задолжителното лекување од болести на зависност во здравствената установа паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија, а се обезбедуваат во посебна ставка во буџетот на Министерството за здравство.

(2) Трошоците на извршувањето на задолжителното лекување од болести на зависност откако осуденото лице ќе биде упатено остатокот на казната затвор да ја издржи во установата, паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија.

Член 289

Во однос на стручниот надзор, надзорот на законитоста и општиот акт за куќниот ред на оваа мерка се применуваат одредбите на членовите 278 и 279 од овој закон.

ИЗВРШУВАЊЕ НА КРИВИЧНИ САНКЦИИ СПРЕМА ДЕЦА

Глава XXV

1. Посебни одредби за извршување на казната затвор за деца

Член 290

Во извршувањето на казната затвор за деца се применуваат одредбите на овој закон, ако во оваа глава поинаку не е определено.

Член 291

- (1) Децата казната затвор ја издржуваат во посебна казнено-поправна установа, одвоено од полнолетни лица.
- (2) Децата од машки пол се сместуваат одделно од децата од женски пол. Програмите за професионално оспособување, образовни, социјални и забавни активности децата може да ги реализираат заедно.
- (3) По наполнување на 23-годишна возраст, лицата осудени на казна затвор за деца, казната ја издржуваат согласно со актот за распоредување на осудените лица и децата во казнено-поправните установи и воспитно-поправните установи.

Член 292

Установите за деца неопходно е да го имаат минимумот на безбедност и да имаат физички пречки до степен да го спречуваат бегството на децата, но така поставени што ако се направи обид за бегство да не предизвикаат физичко повредување кај детето што се обидело да бега.

Член 293

Бројот на деца во една установа за деца треба да ја овозможува индивидуализацијата во третманот.

Член 294

Установата за деца мора да има отворено одделение во кое детето ќе прогресира, кога ќе се утврди дека поради отсуство на физичко обезбедување нема да побегне и дека ќе се придржува на редот заснован врз самодисциплина во одделението.

Член 295

Постапката за прием на детето во установата за деца треба да биде спроведена на начин што ќе ги сведе на минимум неповолните психолошки ефекти од лишувањето од слобода.

Член 296

Со третманот што се спроведува спрема децата според стручно изготвена програма утврдена од министерот за правда во согласност со министерот за образование и наука и министерот за труд и социјална политика треба да се охрабрува и да му се помага на детето, кај него да се поттикнуваат позитивни особини и развој на личноста и да му се овозможува образование, острчување и оспособување за живот на слобода.

Член 297

- (1) Согласно со можностите на установата, децата се сместуваат во посебни соби за ноќевање.
- (2) Ако поради недостиг на простор, ноќе во една просторија се сместени повеќе деца, чиј број не смее да биде поголем од пет лица треба да се обезбеди надзор што ќе се остварува на начин со кој ќе може да му се укаже заштита на секое дете.

Член 298

На децата, основното и средното образование и видот на работните задачи треба да им се определуваат според програмата за третман.

Член 299

- (1) Во установата за деца задолжително се организира настава за основно и средно образование, а во зависност од условите и можностите на установата, се организираат и други видови на стручно оспособување на децата.
- (2) Ако во установата за деца нема услови за организирање на настава, децата задолжително треба да посетуваат настава во училиште во местото каде што се наоѓа седиштето на установата.

(3) Изборот на видот на работните задачи, видот на наставата и стручното оспособување се врши според можностите на установата за деца, имајќи ги притоа предвид физичките способности, личните својства и склоноста на детето за одделен вид занимање.

Член 300

На детето му се обезбедува исхрана која дневно мора да има најмалку 14.600 џули.

Член 301

(1) На детето треба да му се обезбедат услови за физичка култура и спорт.

(2) Детето треба да се занимава два часа дневно со спорт и други слободни активности на чист воздух, а ако временските прилики тоа не го дозволуваат, тоа треба да го остварува во посебна просторија за физичко и рекреативно воспитување.

(3) Детето најмалку два часа дневно треба да има културно забавни активности.

(4) Детето најмалку два часа дневно треба да поминува во оспособување и вршење на образование по занимање.

(5) За сите активности во текот на денот се изготвува распоред за дневни активности, кој го подготвува стручниот тим во одделението за третман.

Член 302

(1) Детето има право на здравствена заштита, согласно со неговите развојни потреби.

(2) Лекарот треба да врши контрола на здравјето на децата, а во случај на болест да ги преземе неопходните мерки за нивно лекување.

(3) За здравствената состојба на детето треба да се извести неговото семејство или неговиот старател.

(4) Во случај на потреба од болничко лекување, потребна е согласност од родителот односно старателот на детето.

(5) Здравјето на децата преку систематски преглед се проверува два пати годишно.

Член 303

(1) На детето, директорот на установата за деца може да му дозволи отсуство заради посета на родителите и семејството два пати во текот на една година, во време кога не се одржува настава.

(2) Отсуството од ставот (1) на овој член може да трае до 14 дена, имајќи го предвид поведението во установата и залагањето на детето во учењето.

Член 304

На децата треба да им се даваат погодности кои ќе го поттикнуваат вклучувањето во активностите во установата за деца, развивање на позитивните црти на личноста и самопочитувањето.

Член 305

(1) Sprema деца не е дозволено примена на посебна мерка за одржување на ред и дисциплина - самица.

(2) За потешки повреди на редот и дисциплината, како и Кукниот ред на установата, децата можат да се издвојат во посебни соби за деца, во траење од пет до седум дена, во кој период стручниот тим презема посебни корективни активности со децата.

(3) Издвојувањето во посебна соба за деца, може да се одложи доколку има основ да се очекува дека и без тоа упатување, ќе биде постигната целта на издвојувањето.

(4) Начинот на издвојување ќе се регулира со посебен интерен акт кој го донесува директорот на установата.

2. Извршување на парична казна спрема деца

Член 306

(1) За извршувањето на паричната казна спрема деца соодветно се применуваат одредбите за извршување на парична казна од членовите 261 до 265 од овој закон.

(2) Кога неплатената парична казна судот ќе ја замени со алтернативната мерка општокорисна работа, се применуваат одредбите за извршување на општокорисната работа од членовите 375 до 377 на овој закон.

(3) Кога неплатената парична казна или неизвршената или делумно извршената општокорисна работа како нејзина замена судот ќе ја замени со мерка упатување во центар за деца или со мерка на засилен надзор, се применуваат одредбите за извршување на овие воспитни мерки согласно со одредбите од овој закон.

3. Забрана на управување на моторно возило и протерување на странец од земјата

Член 307

За извршувањето на забрана на управување на моторно возило од определен вид или категорија и протерување на странец од земјата спрема деца соодветно се применуваат одредбите за нивно извршување од овој закон.

ИЗВРШУВАЊЕ НА ВОСПИТНИ МЕРКИ

Глава XXVI

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 308

(1) Одредбите на оваа глава се применуваат на деца сторители на кривични дела на кои им е изречена воспитна мерка.

(2) Одредбите на оваа глава се применуваат и на лица до надополнување на 23 годишна возраст на кои претходно им била изречена воспитна мерка и во однос на кои во континуитет се извршува воспитната мерка.

Член 309

Целта на извршувањето на воспитните мерки е заштита, образование, воспитување и превоспитување, социјализација, помош и грижа за децата за да се обезбеди правилен развој на нивната личност.

Член 310

(1) При извршувањето на воспитните мерки, постапувањето со децата на кои им е изречена воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом, мора да биде хумано и достоинствено, да одговара на возраста, степенот на душевната развиеност и на способностите и склоностите на детето, кај децата да се развива чувството на лична одговорност и да се поттикнуваат самите да учествуваат во своето воспитување и превоспитување.

(2) На децата задолжително им се обезбедуваат услови за основно и средно образование и за стручно оспособување.

(3) Министерството за образование и наука го организира и финансира образованието на децата по предлог на установата, која доставува листа на децата кои треба да бидат вклучени во процесот на образование.

Член 311

(1) Извршувањето на воспитните мерки е итно.

(2) Воспитните мерки се извршуваат веднаш а најдоцна во рок од три дена по правосилноста на судската одлука со која се изречени и кога не постојат пречки за нивно извршување.

(3) Извршувањето на воспитните мерки може да се одложи само во случај и под услови предвидени со членовите 143 до 149 од овој закон.

Член 312

(1) Судот што ја донел одлуката со која е изречена воспитната мерка, ако самиот не е надлежен за извршување на одлуката, е должен веднаш, а најдоцна во рок од три дена по правосилноста да му ја достави на судијата за извршување на санкциите според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на детето. Со одлуката првостепениот суд е должен да достави и документ за лична идентификација и податоци дали детето и порано вршело кривични дела и како завршиле постапките.

(2) Првостепениот суд е должен да му наложи на центарот за социјална работа во рок од 30 дена, да ги достави следниве податоци; извод од матичната книга на родените, свидетелство, податоци за здравствената состојба на детето, социјална и психолошка анамнеза и други податоци од испитувањето на личноста на детето, до воспитно-поправната установа.

(3) Судијата за извршување на санкциите извршната одлука со другите податоци од ставот (2) на овој член ја доставува на извршување до центарот за социјални работи кој, со оглед на видот на воспитната мерка, самиот ја извршува воспитната мерка, врши надзор над извршувањето на воспитната мерка или детето го упатува во соодветната заводска установа.

(4) За подготовката и за почетокот на извршување на воспитната мерка центарот за социјални работи ги известува родителите, односно старателот на детето и надлежниот суд, во рок од 15 дена, од приемот на одлуката од ставот (3) на овој член.

Член 313

За извршувањето на воспитните мерки надлежни се да постапуваат надлежниот суд и центарот за социјални работи според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на детето спрема кое се извршува воспитната мерка.

Член 314

Трошоците на извршувањето на воспитната мерка паѓаат на товар на органот, односно установата што ја извршува воспитната мерка, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Член 315

(1) Лицата кои се должни да го издржуваат детето поднесуваат дел од трошоците за извршување на воспитната мерка, ако со тоа не се загрозува издржувањето на семејството.

(2) Висината на делот на трошоците од ставот (1) на овој член и начинот на нивното плаќање го определува судот во одлуката со која е изречена воспитната мерка, имајќи ја предвид имотната состојба на лицето.

(3) Износот на средствата од ставот (1) на овој член се уплатува во Буџетот на Република Македонија.

Член 316

(1) Надзор над извршувањето на воспитните мерки врши Управата и Министерството за труд и социјална политика.

(2) Судски надзор на извршувањето на воспитните мерки врши надлежниот суд.

Глава XXVII

ИЗВРШУВАЊЕ НА ВОСПИТНАТА МЕРКА УПАТУВАЊЕ ВО ЦЕНТАР ЗА ДЕЦА

Член 317

(1) Воспитната мерка упатување во центарот за деца се извршува во посебна установа центар за деца (во натамошниот текст: центарот за деца).

(2) Центарот за деца од ставот (1) на овој член, се основа со акт на Владата на Република Македонија.

(3) Воспитната мерка од ставот (1) на овој член, може да се извршува и во постојните прифатилишта, интернати, мал групен дом и други образовни установи и установи за работа со младината, во местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на детето.

(4) Министерот за труд и социјална политика определува во кои установи од ставот (3) на овој член, ќе се организира центар за деца во согласност со министерот за образование и наука.

Член 318

(1) По приемот на одлуката центарот за социјални работи во договор со центарот за деца должен е во рок од десет дена да го повика детето заедно со родителите или старателите во определен ден и час да се јави во центарот за деца заради извршување на дисциплинската мерка.

(2) Родителите или старателот се должни да обезбедат редовно доаѓање на детето во центарот за деца.

(3) Ако детето не се јави во определеното време во центарот за деца, не доаѓа редовно или престане да доаѓа, центарот за деца за тоа ќе ги извести центарот за социјални работи и надлежниот суд.

Член 319

(1) Упатувањето на детето во центарот за деца во празнични денови и на определен број часови во денот се извршува во време од 8,00 до 20,00 часот во слободното време на детето.

(2) Упатувањето на детето во центарот за деца на непрекинат престој на определен број денови се извршува во време кога детето е слободно. Оваа мерка се извршува и кога детето е работно ангажирано при што тоа продолжува да го посетува училиштето или да оди на работа, а од центарот за деца му е обезбедена исхрана и сместување.

Член 320

(1) Во центарот за деца, детето го поминува времето во работа и учење и слободни спортски и културни активности, под контрола на стручни лица.

(2) Програма за активностите на центарот за деца донесува министерот за труд и социјална политика во согласност со министерот за образование и наука и министерот за правда.

Член 321

(1) Децата во центарот за деца мораат да се придржуваат на одредбите на куќниот ред, правилата за работната дисциплина и наредбите на службените лица.

(2) На детето кое ќе ја наруши работната дисциплина и куќниот ред или неуредно доаѓа, директорот на центарот за деца може да му изрече укор.

(3) Ако детето продолжи со нередовност и го повтори нарушувањето на редот и дисциплината, директорот на центарот за деца може да му го продолжи престојот во центарот за деца до два часа во текот на денот. За изречената дисциплинска мерка директорот ќе ги извести центарот за социјални работи и надлежниот суд.

Член 322

(1) Во центарот за деца воспитувачот го води дневник за престојот на детето.

(2) По извршената воспитна мерка, центарот за деца им доставува на центарот за социјални работи и надлежниот суд извештај за влијанието на преземените мерки спрема детето и за постигнатите резултати во воспитната работа.

(3) Ако судот по извршувањето на оваа воспитна мерка го стави детето под засилен надзор на центарот за социјални работи со извештајот од ставот (2) на овој член ќе достави и мислење на стручните работници на центарот за деца за личноста на детето и за постигнатите резултати во извршувањето на мерката.

Член 323

Кога судот изрекол упатување во центарот за деца и определил детето да се стави под засилен надзор на центарот за социјални работи, ќе се применуваат одредбите од членовите 333 и 334 од овој закон што се однесуваат на извршување на мерка засилен надзор од страна на центарот за деца.

Глава XXVIII

ИЗВРШУВАЊЕ НА МЕРКИТЕ НА ЗАСИЛЕН НАДЗОР

1. Засилен надзор од страна на родителот или старателот

Член 324

Извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на родителот или старателот започнува во денот кога надлежниот суд ќе му ја достави одлуката со која е изречена оваа мерка заради нејзино извршување на родителот или старателот задолжен за извршување на мерката.

Член 325

Родителот или старателот ја извршува мерката така што води постојана и целосна грижа за воспитувањето на детето, за негово лекување презема мерки кои ќе го спречат штетното влијание на детето и ги извршува наложите и упатствата на центарот за социјални работи и надлежниот суд во текот на извршувањето на мерката.

Член 326

(1) Родителот или старателот е должен да му овозможи на центарот за социјални работи да го проверува извршувањето на оваа мерка.

(2) Родителот или старателот на детето и центарот за социјални работи, во рокот што ќе го определи судот, а најмалку еднаш на шест месеци, ќе го известат надлежниот суд за текот на извршувањето на воспитната мерка.

Член 327

Ако во текот на извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на родителот или старателот дојде до несогласување меѓу родителот или старателот на детето и центарот за социјални работи, несогласувањето за начинот на извршувањето на оваа мерка ќе го реши судот што ја изрекол мерката.

Член 328

(1) Центарот за социјални работи составува извештај за начинот на извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на родителите или старателот и за постигнатите резултати во извршувањето на оваа мерка.

(2) Извештајот од ставот (1) на овој член центарот за социјални работи го доставува на надлежниот суд.

2. Засилен надзор од страна на згрижувачко семејство

Член 329

(1) Извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на згрижувачко семејство, центарот за социјални работи му го доверува на семејството определено во судската одлука.

(2) По добивањето на одлуката од надлежниот суд, центарот за социјални работи ќе го известат семејството од ставот (1) на овој член дека на определен датум во рок од 15 дена ќе му го предаде детето на извршување на воспитната мерка засилен надзор од страна на згрижувачко семејство.

Член 330

(1) Центарот за социјални работи склучува писмен договор со семејството определено во судската одлука во која ќе се утврдат меѓусебните права и обврски во врска со сместувањето и спроведувањето на засилениот надзор спрема детето.

(2) Со договорот од ставот (1) на овој член се определуваат и висината и начинот на плаќањето на трошоците за сместувањето на детето и условите и рокот на престанувањето на договорот.

Член 331

За време на извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на згрижувачко семејство на детето му се обезбедува одржување на врските со семејството, доколку надлежниот суд по предлог на центарот за социјални работи не определи поинаку.

Член 332

Одредбите на членовите 329 и 330 од овој закон ќе се применуваат и при извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на згрижувачко семејство.

3. Засилен надзор од страна на центарот

Член 333

(1) По приемот на одлуката со која е изречена воспитната мерка засилен надзор од страна на центарот од надлежниот суд, Центарот подготвува програма за остварување на засилен надзор спрема детето со која се определува начинот на остварувањето на грижата во однос на образованието, вработувањето, лекувањето ако тоа е потребно, издвојувањето од средината која штетно влијае врз детето и средување на семејните и други прилики во кои детето живее.

(2) Веднаш по приемот на одлуката, центарот за социјални работи ќе ги извести родителот или старателот дека во рок од 15 дена ќе започне со остварување на засилениот надзор спрема детето и ќе ги запознае со програмата на засилениот надзор која ќе ја спроведува.

(3) Центарот за социјални работи ќе определи стручен работник кој постојано и непрекинато ќе се грижи за извршување на засилениот надзор и спроведување на програмата од ставот (1) на овој член.

Член 334

Одредбата на членот 327 од овој закон соодветно се применува и на извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на центарот за социјални работи.

Член 335

Кога на детето за време на условен отпуст судот му определил мерка на засилен надзор од центарот во одредено траење, се применуваат одредбите од членовите 333 и 334 од овој закон во однос на воспитната мерка засилен надзор од страна на центарот.

Глава XXIX

ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАВОДСКИТЕ МЕРКИ

1. Општи одредби

Член 336

Заводските мерки според одредбите на овој закон се извршуваат со упатување во воспитна установа и со упатување во воспитно-поправен дом.

Член 337

(1) Центарот за социјални работи по приемот на одлуката од надлежниот суд со која на детето му е изречена некоја од заводските мерки ќе побара од родителот или старателот на детето спрема кое оваа мерка е изречена на определен ден во текот на 15 дена да го доведе детето во установата. Центарот за социјални работи, исто така, ќе ја извести и установата за датумот кога детето треба да се јави за извршување на воспитната мерка.

(2) Установата во која се извршува заводската мерка ќе го извести центарот за социјални работи и надлежниот суд за датумот на приемот на детето и почетокот на извршувањето на заводската мерка.

Член 338

Ако детето не се јави на извршување на заводската мерка или самоволно ја напушти установата, раководителот на установата ќе ги извести центарот за социјални работи, надлежниот суд, Управата и полициската станица за определено подрачје, за приведување на детето и спроведување во установата за извршување на заводската мерка.

Член 339

Установата во која се извршува заводската мерка, најдоцна три месеци пред планираното отпуштање на детето, треба да го извести центарот за социјални работи за отпуштањето и да му предложи мерки што треба да се преземат за натамошно воспитување на детето.

Член 340

(1) Центарот за социјални работи во консултација со родителот или старателот на детето и со нивно вклучување во подготвувањето за прифаќање на детето во установата, посебно се грижи за средување на семејните прилики на детето, за обезбедување на негово времено сместување и исхрана ако тоа не му е обезбедено во семејството, за обезбедување на облека и обувки, за лекување, за избор на соодветна средина и за негово образование и вработување.

(2) За подготовките што ги презел центарот за социјални работи ќе го извести надлежниот суд.

Член 341

(1) Почетокот на извршувањето на заводската мерка по барање на детето, неговите родители, посвоителот или старателот, може да се одложи под условите определени во членот 143 став (1) точки 1, 2 и 7 и членовите 145 и 146 од овој закон.

(2) За повторно поднесеното барање се применува одредбата на членот 151 од овој закон.

6. Упатување во воспитна установа

Член 342

Воспитната мерка упатување во воспитна установа се извршува во воспитна установа наменета за воспитување и социјална заштита на деца.

Член 343

Центарот за социјални работи ќе го запознае раководителот на воспитната установа со одлуката со која е изречена воспитната мерка, како и со други податоци за личноста на детето, за семејните, социјалните и други прилики во кои живее и ќе го извести надлежниот суд за установата во која ќе се извршува воспитната мерка спрема детето.

Член 344

(1) Детето во воспитната установа се става во исти услови и има исти права и должности како и другите деца сместени во установата, со тоа што во однос на воспитувањето и надзорот ќе му се посвети посебно внимание.

(2) Со околноста дека спрема детето е изречена и се извршува воспитна мерка од заводски вид се запознаваат само раководителот на установата и воспитувачот на кого детето му е доверено.

Член 345

(1) За време на училишниот распуст и празниците кога воспитната установа не работи, детето може да се испрати кај родителите или старателот или кај блиски роднини.

(2) Ако детето нема каде да се смести согласно со ставот (1) на овој член, центарот за социјални работи за тоа време ќе определи привремено сместување на детето.

(3) Времето поминато надвор од воспитната установа во текот на училишниот распуст и празниците се смета како време поминато во установата.

Член 346

Директорот на воспитната установа е должен најмалку на секои шест месеци или кога надлежниот суд или центарот за социјални работи тоа ќе го побараат да ги извести за успехот во примената на оваа воспитна мерка спрема детето.

3. Упатување во воспитно-поправен дом

Член 347

(1) Во воспитно-поправен дом детето останува најмалку една, а најмногу пет години, односно до наполнета 23 годишна возраст.

(2) Воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом може да се изрече само еднаш.

(3) Работата во воспитно-поправниот дом се организира така што на детето му се обезбедуваат услови за основно и средно образование и воспитување, за стекнување и развивање на позитивни навики, на вредносни особини и за работно острчување и оспособување за одделни занимања.

(4) Ако во воспитно-поправниот дом не постои настава од одредена насока или степен на образование детето може таквата настава да ја посетува и надвор од воспитно-поправниот дом.

(5) Во воспитно-поправниот дом на детето му се обезбедуваат услови за активно користење на слободното време со културни, забавни и спортски активности.

(6) Детето во воспитно-поправниот дом може да одржува контакти со семејството и други лица и институции кои можат позитивно да влијаат на неговата ресоцијализација.

Член 348

(1) При приемот во воспитно-поправниот дом се утврдува идентитетот на детето.

(2) Во почетокот на извршувањето на воспитната мерка детето се запознава со куќниот ред, правата и должностите што ги има во текот на извршувањето на воспитната мерка, начинот на кој ги остварува утврдените права и со дисциплинските мерки што можат да му се изречат.

(3) Во установата се донесува општ акт со кој се уредува куќниот ред и поблиску се определува организацијата на работата и се пропишува начинот на живеењето на детето во установата.

(4) Општиот акт од ставот (1) на овој член го донесува директорот на установата во согласност со директорот на Управата.

Член 349

(1) По приемот во воспитно-поправниот дом детето престојува во приемното одделение до 30 дена.

(2) Во приемното одделение стручен тим, со примена на научни методи, врши социјално-медицинско и психолошко-педагошко испитување на личноста на детето.

(3) Стручниот тим што го врши испитувањето од ставот (2) на овој член, го сочинуваат психолог, педагог, социјален работник, лекар, а по потреба и други стручни лица.

Член 350

(1) Врз основа на развојните потенцијали и потреби на личноста на детето, стручниот тим во приемното одделение изготвува и утврдува програма за индивидуална работа која ги опфаќа сите позначајни карактеристики за личноста, содржините и методите на работа кои ќе го стимулираат детето за активно учество во процесот на ресоцијализација и воспитување за време на престојот во воспитно-поправниот дом.

(2) Стручниот тим во приемното одделение ги утврдува методите за воспитна работа со детето, се координира работното ангажирање со наставата во училиштето за основно и средно образование, со работилниците и економијата во која се изведува практична обука и се предлагаат мерки заради поуспешно остварување на процесот на превоспитувањето.

(3) Стручниот тим на установата и директорот врз основа на индивидуалниот план, го вршат сместувањето, ја спроведуваат програмата за третман и работното ангажирање на детето.

Член 351

(1) Во воспитно-поправниот дом децата се распоредуваат во воспитни групи според возраста, лични особини и други карактеристики, кои овозможуваат примена на индивидуално прилагодени стимулативни методи на работа со детето во групата. Со распоредувањето во групи се преземаат мерки за одржување на редот и дисциплината со цел спречување или оневозможување меѓусебни негативни влијанија.

(2) Воспитните групи од ставот (1) на овој член можат да опфатат од пет до седум деца и имаат посебен воспитувач.

Член 352

(1) На децата, во согласност со потребите од нивното превоспитување, стручниот тим на установата го определува видот на работата според нивните телесни и душевни способности и можностите на воспитно-поправниот дом.

(2) При определувањето на видот на работата се води сметка за желбата на децата да вршат одреден вид работи.

(3) При изборот на структурата што ќе ја изучуваат децата, за кои се организира настава за средно образование, ќе се води сметка за нивните способности и интереси, за можностите на воспитно-поправниот дом и за други околности од значење за остварувањето на целта на воспитната мерка.

Член 353

(1) Децата кои завршиле средно образование или стручно се оспособени, може да работат со полно работно време, согласно прописите од областа на работните односи.

(2) Од децата кои посетуваат училиште за ученици за средно образование или за одделен вид занимање, се бара да работат според прописите и програмата на наставата предвидена од училиштето што го посетуваат.

Член 354

(1) На детето треба да му се обезбедат услови за физичка култура и спорт.

(2) Детето треба да се занимава два часа дневно со спорт и други слободни активности на чист воздух, а ако временските прилики тоа не го дозволуваат, тоа треба да го остварува во посебна просторија за физичко и рекреативно воспитување.

(3) Детето најмалку два часа дневно треба да има културно забавни активности.

(4) Детето најмалку два часа дневно треба да поминува во оспособување и вршење на образование по занимање.

Член 355

(1) За основно и средно образование, во воспитно-поправните домови се организира настава од соодветен вид, работилници и економии за практична обука.

(2) Децата кои ќе се здобијат со квалификација во воспитно-поправниот дом добиваат свидетелство. Од свидетелството не смее да се гледа дека квалификацијата е добиена во воспитно-поправен дом.

(3) Кога согласно со прописите од областа на работни односи времето поминато на работа од одреден вид се признава за здобивање со одредена квалификација, за таква квалификација се признава и времето поминато на ист вид работа во воспитно-поправен дом, со тоа што ова време не се смета во работен стаж и не може да биде основ за стекнување на други права.

Член 356

На детето во воспитно-поправен дом, кое започнало средно образование или друго образование може да му се овозможи продолжување на школувањето надвор од домот, ако со своето однесување и залагање во учењето им служи за пример на другите и тоа го заслужува.

Член 357

- (1) На децата во воспитно-поправен дом им се обезбедува исхрана по три оброка дневно, која содржи најмалку 14.600 џули.
- (2) Болните деца добиваат храна во вид и количество што ќе ги одреди лекарот.
- (3) На децата им се обезбедува бесплатна облека, чевли и долна облека.

Член 358

Воспитно-поправниот дом ги задоволува најнужните потреби на децата кои без своја вина не работат, а немаат сопствени средства.

Член 359

Децата имаат право без ограничување да примаат посети на членовите на потесното семејство во границите на куќниот ред, а со одобрение на директорот на воспитно-поправниот дом можат да ги посетуваат и други лица.

Член 360

- (1) Децата можат без ограничување да се допишуваат со родителите и блиските роднини.
- (2) Директорот на воспитно-поправниот дом може да одобри допишување и со други лица, ако тоа не влијае штетно врз нив.

Член 361

- (1) Децата имаат право да примаат пратки со облека, предмети за лична употреба, книги и дневен печат, чија содржина не е воспитно штетна.
- (2) Децата можат да примаат и пари кои можат да ги трошат само во согласност со одредбите од куќниот ред.

Член 362

- (1) Директорот на воспитно-поправниот дом може да им одобри отсуство на децата кои посетуваат настава, во траење од 30 дена, со можност за користење на два дела, летен и зимски одмор.
- (2) Отсуството се дава, по правило, за време на училишниот распуст и за време на празници и викенди.
- (3) За децата што се наоѓаат во воспитно-поправен дом може да се организира заедничко летување надвор од домот.
- (4) Времето поминато на отсуство или на заедничко летување се засметува во времето поминато во домот.

Член 363

- (1) Децата кои не посетуваат настава за основно и средно образование, а на практична обука поминале непрекинато шест месеци, вклучувајќи го тука и времето поминато на лекување поради повреда на работа или професионално заболување, имаат право на одмор од најмалку 20 дена во годината, со можност за користење на два дела, летен и зимски одмор.
- (2) Одморот, по правило, се користи кај родителите, старателот или поблиските роднини. За оние што немаат кај кого да одат, а се склони на бегство или постои опасност да продолжат со вршење на кривични дела и нарушување на јавниот ред и мир, управата на домот може да организира заеднички одмор во домот или надвор од него.

(3) Одлука за користење на одморот донесува директорот на домот, по предлог на службено лице од секторот за ресоцијализација.

Член 364

Воспитно-поправните домови неопходно е да го имаат минимумот на безбедност и да имаат физички пречки до степен да го спречуваат бегството на децата, но така поставени што ако се направи обид за бегство да не предизвикаат физичко повредување кај детето што се обидело да бега.

Член 365

Одредбите на овој закон се применуваат и на организацијата и работата на воспитно-поправниот дом и на извршувањето на воспитно-поправната мерка упатување во воспитно-поправен дом, доколку со одредбите од оваа глава поинаку не е определено.

Член 366

(1) Спрема деца не е дозволено примена на посебна мерка за одржување на ред и дисциплина - самица.

(2) За потешки повреди на редот и дисциплината, како и Куќниот ред на установата, децата можат да се издвојат во посебни соби за деца, во траење од пет до седум дена, во кој период стручниот тим презема посебни корективни активности со децата.

(3) Издвојувањето во посебна соба за деца, може да се одложи доколку има основ да се очекува дека и без тоа упатување, ќе биде постигната целта на издвојувањето.

(4) Начинот на издвојување ќе се регулира со посебен интерен акт на директорот на установата.

ИЗВРШУВАЊЕ НА АЛТЕРНАТИВНИТЕ МЕРКИ СПРЕМА ДЕЦА

Глава XXX

ОРГАНИ И ПОСТАПКА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА АЛТЕРНАТИВНИТЕ МЕРКИ

Член 367

Со одредбите на оваа глава се уредува извршувањето на условната осуда со заштитен надзор и општокорисната работа.

1. Орган за извршување на алтернативните мерки

Член 368

(1) Алтернативните мерки се извршуваат по правосилноста на судската одлука со која се изречени.

(2) Алтернативните мерки ги извршува одделението за извршување на алтернативни мерки (во натамошниот текст: одделение), во надлежниот центар за социјални работи, според живеалиштето, односно престојувалиштето на детето.

(3) Одделението е составено од стручни лица кои поседуваат дозвола за извршување на алтернативни мерки што ја издава Управата.

(4) Условите, постапката и начинот за издавање и одземање на дозволата од ставот (3) на овој член се пропишани со посебен акт донесен од директор на Управата.

(5) Трошоците на извршувањето на алтернативните мерки, ако со закон поинаку не е определено, паѓаат на товар на органот што ги спроведува.

2. Постапка за извршување на алтернативните мерки

Член 369

(1) Одделението утврдува индивидуален план и програма за спроведување на алтернативните мерки, сообразен со видот на кривичното дело, личноста на детето, неговата семејна положба, имотниот статус и со исполнувањето на одделни обврски од страна на детето, доколку тие се определени.

(2) Одделението уредно води матична евиденција и досие за детето во текот на спроведувањето на извршувањето на алтернативната мерка и за тоа редовно ја известува Управата.

Член 370

Одделението еднаш месечно а по потреба и почесто или по барање на судот ќе го извести судот за резултатите од спроведувањето на алтернативната мерка и извршувањето на обврските од страна на детето, доколку истите се определени.

Член 371

(1) Ако детето не ја прифати алтернативната мерка, одделението е должно без одлагање, а најдоцна во рок од три дена да го извести судот.

(2) Надзор над законитоста во извршувањето на алтернативните мерки врши судот што ја изрекол мерката.

(3) Стручен надзор над извршувањето на алтернативните мерки врши Управата.

(4) За извршениот надзор и утврдените состојби, вработените во Управата и судијата за извршување на санкциите составуваат записник во рамките на своите овластувања.

(5) Вработените во Управата и судијата за извршување на санкциите меѓусебно се известуваат за утврдените состојби во извршувањето на алтернативните мерки и за утврдените незаконитости при вршењето на надзорот.

(6) Актот за начинот на вршење на стручен надзор на предлог на директорот на Управата го донесува министерот за правда.

3. Извршување на заштитниот надзор изречен со условна осуда

Член 372

Заштитниот надзор изречен со условна осуда го извршува одделението од членот 368 став (2) од овој закон.

Член 373

Одделението во планот за спроведување на заштитниот надзор, го утврдува видот, времетраењето и спроведувањето на надзорот што треба да го остварува во однос на исполнувањето на одделни обврски од страна на осуденото лице.

Член 374

(1) Одделението при извршувањето на заштитниот надзор, може на судот да му предложи изречените обврски да ги замени со други, или да го продолжи траењето на заштитниот надзор во рамките на времето на проверување или да ја отповика условната осуда.

(2) Ако одделението оцени дека целта на оваа мерка е постигната ќе го извести за тоа судот што ја изрекол мерката и може да му предложи да го запре натамошното извршување на заштитниот надзор.

4. Извршување на општокорисната работа

Член 375

(1) За извршување на општокорисната работа, директорот на Управата склучува договор за општокорисна работа со државен орган, јавно претпријатие, установа, единица на локална самоуправа или со хуманитарна организација во која детето ќе ги извршува своите работни обврски.

(2) Управата за склучените договори за спроведување на општокорисната работа ги известува одделението од членот 368 став (2) од овој закон и судот што ја изрекол мерката.

(3) Директорот на Управата донесува посебен акт за видот и начинот на извршување на општокорисната работа.

(4) Општокорисната работа е бесплатна.

Член 376

Одделението најдоцна во рок од 15 дена определува лице кое ќе врши непосреден надзор над извршувањето на општокорисната работа.

Член 377

(1) Ако детето не ги исполнува или неуредно ги исполнува работните обврски, одделението писмено го опоменува и за тоа веднаш ќе го извести надлежниот суд.

(2) Ако детето и по писмената опомена не ги исполнува или неуредно ги исполнува наложените работни обврски, судот ќе ја замени оваа мерка со мерката упатување во центар за деца или со мерка на засилен надзор, под условите предвидени за нивното изрекување, земајќи го предвид делот од обврските што е веќе исполнет.

(3) Ако на детето му е заменета алтернативната мерка општокорисна работа со мерката упатување во центар за деца, ќе се применуваат одредбите за извршување на таа мерка согласно со овој закон.

ДЕЛ ТРЕТИ

ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНИ СПРЕМА ПРАВНИ ЛИЦА

Глава XXXI

1. Извршување на парична казна

Член 378

(1) Постапката за наплата на паричната казна на правни лица, по службена должност ја поведува судот што ја изрекол паричната казна во прв степен.

(2) Судот пристапува кон наплата на парична казна откако пресудата ќе стане правосилна и ќе истече доброволниот рок за плаќање кој е определен во самата пресуда.

Член 379

Судот на осуденото правно лице му праќа опомена да ја плати паричната казна во рок не подолг од 15 дена од денот на праќањето на опомената.

Член 380

Паричните казни наплатени од правното лице се внесуваат во Буџетот на Републиката.

Член 381

(1) Банката кај која се води сметката на осуденото правно лице и на која е наложено извршувањето на паричната казна, должна е во рок од осум дена од извршувањето да го извести надлежниот суд кој ја донел одлуката во прв степен.

(2) Банката од ставот (1) на овој член е должна да го извести судот и во случај кога не може го спроведе извршувањето, во рок од осум дена откако тоа ќе се утврди.

Член 382

(1) Ако осуденото правно лице во определениот рок не ја плати паричната казна, судот по службена должност ќе прати налог за присилна наплата на казната од сметката на правното лице кај носителот на платниот промет каде што правното лице е евидентирано.

(2) Ако во времето кога носителот на платниот промет го примил налогот за присилна наплата нема средства на сметката на осуденото правно лице, е должен да го држи налогот во евиденција и да изврши наплата кога ќе пристигнат средства на сметката на правното лице и за тоа веднаш да го извести судот.

(3) Доколку судот е известен од носителот на платниот промет дека налогот за присилна наплата не може да се изврши, тогаш судот ќе побара податоци од регистарскиот суд и Централниот регистар за статусните промени на осуденото правно лице.

(4) Присилна наплата со налог од страна на судот може да се изврши и преку органот на управата за јавни приходи, согласно со принципите за наплата на јавните приходи од правните лица.

Член 383

(1) Ако над осуденото правно лице е отворена стечајна постапка за ликвидација, судот е должен да испрати до стечајниот или ликвидациониот суд налог за првенство во наплатата.

(2) Доколку осуденото правно лице извршило преобразба и пристапило кон друго правно лице, тогаш присилна наплата ќе се спроведе само во висина на вредноста на преземениот имот од осуденото лице.

Член 384

(1) Ако паричната казна не може да се изврши од имотот на правното лице, поради тоа што правното лице нема таков имот или престанало да постои пред извршување на казната, казната ќе се изврши од неговиот правен следбеник, а ако нема правен следбеник од имотот на основачот или основачите на правното лице, сразмерно на вложените удели, односно во случаите утврдени со закон кај трговското друштво од имотот на акционерите, односно содружниците сразмерно на нивните удели, ако со своите одлуки или постапки го оневозможиле или попречиле извршувањето на паричната казна.

(2) Паричната казна на странски правни лица се извршува од имотот конфискуван во Република Македонија или со примена на меѓународен договор ратификуван согласно со Уставот на Република Македонија, од имотот во странство.

Член 385

Трошоците на извршувањето на паричната казна ги поднесува осуденото правно лице.

2. Извршување на споредни казни

Член 386

Извршувањето на споредните казни спрема правни лица ги извршува органот кој е надлежен за спроведување на регистрација на правните лица. За таа цел првостепениот суд му доставува на надлежниот инспекциски орган примерок од правосилната одлука.

Член 387

Надлежниот инспекциски орган се грижи правното лице да се придржува кон изречената споредна казна. За таа цел првостепениот суд му доставува на надлежниот инспекциски орган примерок од правосилната одлука.

3. Впишување на казните

Член 388

Паричната казна и споредните казни спрема правни лица се впишуваат електронски во Регистарот на казни за сторени кривични дела на правните лица кој се води во Централниот регистар на Република Македонија.

Глава XXXII

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ СПРЕМА СТОРИТЕЛИ НА ПРЕКРШОЦИ

1. Глоба

Член 389

(1) Постапката за наплата на глобата спрема сторители на прекршоци по службена должност ја поведува судот што ја изрекол глобата во прв степен.

(2) Ако осуденото лице нема живеалиште, односно престојувалиште во седиштето на судот што му ја изрекол глобата во прв степен, тогаш судот е должен да му ја достави правосилната пресуда за наплата на глобата на судот според местото на живеалиште, односно престојувалиште.

Член 390

(1) Ако осуденото лице во определениот рок не ја плати глобата се пристапува кон присилна наплата.

(2) Трошоците на присилната наплата на глобата паѓаат на товар на осуденото лице.

Член 391

(1) Судијата за извршување на санкциите, пред да пристапи кон присилна наплата, на осуденото лице му праќа опомена да ја плати глобата во рок кој не може да биде подолг од 15 дена од денот на приемот на опомената.

(2) Ако осуденото лице во определениот рок не ја плати глобата се пристапува кон присилна наплата согласно со закон.

Член 392

(1) Ако осуденото лице не може глобата да ја плати веднаш, тогаш може да ја отплаќа на рати, но рокот на исплата не може да биде подолг од две години, со можност за продолжување на рокот за уште три месеци.

(2) Ако осуденото лице не ги плаќа на време ратите, судот ќе ја отповика својата одлука за плаќање на рати и ќе пристапи кон наплата на глобата согласно со закон.

Член 393

Ако истовремено се врши присилна наплата на глобата и на трошоците на прекршочната постапка, најнапред се наплатуваат трошоците на прекршочната постапка.

2. Престанок на важење на возачка дозвола

Член 394

(1) Правосилната пресуда со која е изречена санкцијата престанок на важење на возачка дозвола надлежниот суд ја доставува на извршување на полициска станица за определено подрачје според местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот на кој му е изречена оваа санкција.

(2) Извршувањето на санкцијата од ставот (1) на овој член се спроведува со впишување на престанокот на важењето во возачката дозвола од одреден вид или категорија, при што осудениот не може да се стекне со право на управување со моторно возило од категоријата со која го сторил прекршокот за кој му е одземена возачката дозвола, пред истекот на шест месеци од денот на престанокот на важењето на возачката дозвола.

(3) Изречената санкција престанок на важење на возачка дозвола се запишува во казнената евиденција.

(4) Возачката дозвола престанува да важи со правосилноста на одлуката со која била изречена санкцијата престанок на важење на возачка дозвола.

3. Забрана на управување со моторно возило

Член 395

(1) Правосилната пресуда со која е изречена санкцијата забрана на управување со моторно возило надлежниот суд и ја доставува на извршување на полициска станица за определено подрачје според местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот на кој му е изречена оваа санкција.

(2) Извршувањето на санкцијата од ставот (1) на овој член се спроведува со евидентирање во досието на возачот најдоцна во рок од 15 дена од правосилноста на одлуката и започнува да тече од денот на евидентирањето во возачката дозвола, односно возачката книшка, за одреден вид или категорија или во забрана на нејзино издавање на сторителот за времето за кое му е изречена.

(3) За тој што нема возачка дозвола, забраната на управување со моторно возило опфаќа забрана за стекнување на возачка дозвола во период од 30 дена до една година.

(4) Изречената санкција забрана на управување со моторно возило се запишува во казнената евиденција.

(5) Ако сторителот спрема кој е изречена санкцијата од ставот (1) односно од ставот (3) на овој член го промени местото на живеалиште, односно престојувалиште, а времето за кое оваа санкција е изречена не истекло, полициската станица за определено подрачје за оваа санкција ќе го извести надлежниот суд во местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот.

(6) Ако санкцијата од ставот (1), односно од ставот (3) на овој член му биде изречена на лице кое има странска дозвола за управување со моторно возило, оваа санкција опфаќа забрана на управување со моторно возило на територијата на Република Македонија за што ќе се извести граничната полиција.

Член 396

(1) Санкцијата забрана на управување со моторно возило од одреден вид или категорија за лице кое има странска возачка дозвола за управување со моторно возило ја извршува полициска станица за определено подрачје според местото на извршување на прекршокот.

(2) Возачката дозвола ќе му се врати на странецот при напуштање на територијата на Република Македонија.

4. Забрана на вршење професија, дејност или должност

Член 397

(1) Одлуката со која е изречена санкцијата забрана на вршење професија, дејност или должност по правосилноста, надлежниот орган по службена должност му ја доставува на извршување на правното лице или друга институција во која сторителот е вработен, на надлежниот орган за издавање одобрение или дозвола за вршење професија, дејност или должност, на Централниот регистар на Република Македонија, како и на надлежниот орган за регистрација.

(2) Централниот регистар на Република Македонија ќе изврши упис на изречената санкција со прибелешка во регистарската влошка и тоа ќе го објави.

(3) Правосилната пресуда од ставот (1) на овој член се доставува и на полициска станица за определено подрачје според местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот.

(4) Ако лицето спрема кое е изречена санкцијата од ставот (1) на овој член го промени местото на живеалиште, односно престојувалиште, а времето за кое оваа санкција е изречена не поминало, Министерството за внатрешни работи за оваа санкција ќе го извести надлежниот суд во местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот.

Член 398

(1) Кога вршењето на професија, дејност или должност е поврзано со дозвола или одобрение од надлежен орган, оваа санкција се извршува со одземање на дозволата, односно одобрението или со забрана на нивно издавање за времето додека трае санкцијата.

(2) Надлежниот орган санкцијата од ставот (1) на овој член ја извршува со преземање на дејствија со кои на сторителот му се оневозможува да врши определена професија, дејност или должност.

(3) За извршување на санкцијата, надлежниот орган го известува надлежниот суд, односно прекршочниот орган.

5. Протерување на странец од земјата

Член 399

(1) Правосилната пресуда со која е изречена санкцијата протерување на странец од земјата, надлежниот суд му ја доставува на извршување на Министерството за внатрешни работи.

(2) Санкцијата од ставот (1) на овој член се извршува според одредбите на закон со кој се регулира движење и престој на странци.

6. Забрана за влез и присуство на спортски натпревари

Член 400

За извршување на оваа санкција соодветно се применуваат одредбите од овој закон, што се однесуваат на изречената казна забрана за посетување на спортските натпревари.

7. Општокорисна работа

Член 401

(1) За извршување на општокорисната работа, директорот на Управата склучува договор за општокорисна работа со јавен орган утврден со Законот за прекршоците или со хуманитарна организација во која сторителот на прекршокот ќе ги извршува своите работни обврски.

(2) Министерот го пропишува начинот на остварување на општокорисната работа.

(3) Општокорисната работа е без надоместок.

8. Забрана за користење на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија

Член 402

(1) Судот го известува подносителот на барањето за поведување на прекршочна постапка, како и правното лице давател на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија за изречената санкција забрана за користење на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија.

(2) Давателот на субвенции и други средства обезбедени од Буџетот на Република Македонија е должен да води евиденција за изречената санкција од ставот (1) на овој член и нејзиното времетраење.

(3) Министерот за правда ја пропишува формата и содржината на евиденцијата од ставот (2) на овој член.

Глава XXXIII

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ СПРЕМА ДЕЦА

Член 403

Одредбите на овој закон за извршување на глобата спрема полнолетни лица и за извршување на воспитните мерки спрема деца сторители на кривични дела соодветно се применуваат и на извршувањето на воспитните мерки за прекршок.

Глава XXXIV

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ СПРЕМА ПРАВНИ ЛИЦА

1. Глоба

Член 404

(1) Постапката за наплата на глобата на правни лица, по службена должност ја поведува судот што ја изрекол глобата во прв степен.

(2) Судот пристапува кон наплата на глобата откако пресудата ќе стане правосилна и ќе истече доброволниот рок за плаќање кој е определен во одлуката.

Член 405

(1) Банката кај која се води сметката на осуденото правно лице и на која и е наложено извршувањето на глобата е должна во рок од осум дена од извршувањето да го извести надлежниот суд кој ја донел одлуката во прв степен.

(2) Банката од ставот (1) на овој член е должна да го извести судот и во случај кога не може да го спроведе извршувањето во рок од осум дена откако тоа ќе се утврди.

Член 406

(1) Ако судот е известен од банката во која осуденото правно лице има сметка дека налогот за присилна наплата не може да се изврши, тогаш судот ќе побара податоци од Централниот регистар на Република Македонија за статусните промени на осуденото правно лице.

(2) Присилна наплата со налог од страна на судот може да се изврши и преку органот на државната управа за јавни приходи, согласно со принципите за наплата на јавните приходи од правните лица.

Член 407

(1) На правно лице кое е во стечај или ликвидација а е одговорно за прекршок извршен пред започнувањето на стечајната, односно ликвидационата постапка, може да му се изрече само посебна мерка на конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети.

(2) Ако осуденото правно лице извршило преобразба и пристапило кон друго правно лице, тогаш присилна наплата ќе се спроведе само во висина на вредноста на преземениот имот од осуденото лице.

(3) Глобата на странски правни лица се извршува од имотот конфискуван во Република Македонија или со примена на ратификуван меѓународен договор од имотот во странство.

Член 408

Трошоците на извршувањето на глобата ги поднесува осуденото правно лице.

2. Привремена забрана за вршење одделна дејност

Член 409

Санкцијата привремена забрана за вршење одделна дејност ја извршува органот кој е надлежен за спроведување на упис и регистрација на правните лица и одговорните лица со упис во регистрационата влошка, односно во соодветниот регистар којшто го води надлежниот орган за тие правни лица.

Член 410

Надлежниот орган се грижи правното лице спрема кое е изречена привремена забрана за вршење одделна дејност и во рокот определен со одлуката да не ја врши забранетата дејност. За таа цел надлежниот суд, односно прекршочниот орган му доставува на надлежниот орган препис од правосилната одлука.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 411

КПУ Затвор Прилеп ќе премине во казнено-поправен дом Прилеп во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 412

Постојните правни субјекти основани до денот на влегувањето во сила на овој закон, а кои функционираат во рамките на установите, се должни да се усогласат со одредбите од Глава VII - Организација и работа на стопанско-инструкторските одделенија, од овој закон, во рок од една година од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 413

Актите за внатрешна организација и систематизација на установите ќе се донесат најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 414

Изречените прекршочни санкции задолжително лекување на алкохоличари и наркомани (лица со болести на зависности) и задолжително психијатриско лекување на слобода ќе се извршат согласно со законот по којшто биле изречени.

Член 415

(1) Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До донесувањето на подзаконските акти од ставот (1) на овој член ќе продолжат да се применуваат подзаконските акти донесени согласно со Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 2/2006, 57/10, 170/13, 43/14, 166/14, 33/15, 98/15, 11/16, 21/18 и 209/18).

Член 415-а

Сите постапки за вработување и унапредување во казнено поправните и воспитно поправните установи кои се предвидени согласно со единствениот Годишен план за вработување за 2019 година на Управата за извршување на санкциите и казнено поправните и воспитно поправните установи, ќе се спроведат согласно со Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 2/2006, 57/10, 170/13, 43/14, 166/14, 33/15, 98/15, 11/16, 21/18 и 209/18)“.

Член 415-б

Припадниците на затворската полиција ќе го задржат звањето кое го имаат стекнато во согласност со Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 2/2006, 57/10, 170/13, 43/14, 166/14, 33/15, 98/15, 11/16, 21/18 и 209/18), доколку со нивното работно искуство не ги исполнуваат условите кои ги предвидува Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 99/19)“.

Член 415-в

Условите пропишани во членот 9 од овој закон, ќе се применуваат и при утврдувањето на старосната пензија на припадниците на затворската полиција на кои им се прекинати договорите за вработување по сила на закон со навршување на 40 години пензиски стаж, во периодот од стапувањето во сила на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 99/19) до стапувањето во сила на Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите.

Член 416

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 2/2006, 57/10, 170/13, 43/14, 166/14, 33/15, 98/15, 11/16, 21/18 и 209/18).

Член 417

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, освен одредбите од членот 28 став (1) точка 6 и членот 30 став (3) точка 6 кои ќе започнат да се применуваат во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон и одредбите од ставовите (5) и (6) од членот 55 кои ќе започнат да се применуваат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.